

Kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä

Tampereen Yliopisto
Terveystieteiden yksikkö
Pro gradu-tutkielma
Susanna Syynimaa
Helmikuu 2017

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN YLIOPISTO

Terveystieteiden yksikkö

Hoitotiede

SYYNIMAA SUSANNA: KANSAINVÄLISYYS HOITOTYÖN OPETTAJAN TYÖSSÄ

Pro gradu-tutkielma, 51 sivua ja 4 liitettä

Ohjaajat: TtT, professori Eija Paavilainen; FT, dosentti Jari Kylmä

Helmikuu 2017

Työelämässä tarvitaan kansainvälisiä valmiuksia ja kansainvälisyys kuuluu jokaisen hoitotyön ammattilaisen osaamiseen. Kansainvälisyys nivoutuu kiinteästi hoitotyön koulutukseen ja hoitotyön opettajan työhön. Korkeakoulujen kansainvälisyyttä tuetaan erilaisilla koulutuspoliittisilla linjauksilla.

Kansainvälisiä tutkimuksia hoitotyön opettajan työn kansainvälisyydestä on tehty jonkin verran, mutta kotimaisia tutkimuksia vähän. Aiheesta tarvitaan lisää tutkittua tietoa. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tavoitteena oli tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä.

Tutkimus toteutettiin laadullisin tutkimusmenetelmin. Tutkimukseen osallistui 10 hoitotyön opettajaa etelä-suomalaisesta ammattikorkeakoulusta. He kuvasivat teemahaastatteluissa kansainvälisyyden ilmenemistä työssään. Tutkimusaineisto analysoitiin deduktiivis-induktiivisen analyysin avulla.

Tulosten mukaan hoitotyön opettajien työn kansainvälisyys oli monipuolista koostuen useista eri osa-alueista. Kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä ilmeni kansainvälisyyden edellytyksinä, kansainvälisenä liikkuvuutena, kotikansainvälisyytenä ja kansainvälisyyden seurauksina. Kansainvälisyys edellytti sisäisiä, ulkoisia ja hankittuja voimavaroja. Kansainvälinen liikkuvuus oli moninaista sisältäen opiskelijavaihtotoiminnan, opettajavaihtotoiminnan, kansainvälisen hanketoiminnan, toiminnan ulkomailla ja kansainvälisen verkostoitumisen. Kotikansainvälisyyttä toteutettiin opetuksessa, kansainvälisissä tapahtumissa, hallinnollisissa tehtävissä, tieteellisessä työssä ja kulttuuriosaamisena. Kansainvälisyys toi seurauksenaan hoitotyön opettajan työhön sekä hyötyjä että haasteita.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kansainvälisyys edellyttää onnistuakseen riittäviä opettajan ja oppilaitoksen voimavaroja. Kansainvälisyys kehittää opettajia monipuolisesti sekä henkilökohtaisella että ammatillisella tasolla. Hyötyjen lisäksi kansainvälisyys tuo hoitotyön opettajan työhön haasteita.

Tuloksia voidaan hyödyntää hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyden ja oppilaitosten kansainvälisyytyön kehittämisessä. Tulokset kuvaavat myös hoitotyön opettajien kokemuksia työnsä kansainvälisyydestä, joiden perusteella voidaan antaa ehdotuksia kansainvälisen opetustyön ja kurssien kehittämiseen. Lisäksi tuotettua tietoa voidaan käyttää hoitotyön opettajakoulutuksen koulutusohjelmien sekä opetussuunnitelmien suunnittelussa ja kehittämisessä.

Jatkossa tarvitaan lisää tietoa suomalaisten hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydestä. Aihetta voisi tutkia vertailevan tutkimuksen avulla. Tilastollisin menetelmin toteutetut tutkimukset toisivat aiheesta kattavampaa tietoa.

Asiasanat: hoitotyön opettaja, kansainvälisyys, hoitotyön koulutus

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

School of Health Sciences

Nursing Science

SYYNIMAA SUSANNA: WORKING AS A NURSING TEACHER: AN INTERNATIONAL ASPECT

Master's Thesis, 52 pages and 4 appendices

Supervisors: PhD, Adjunct professor Jari Kylmä and PhD, Professor Eija Paavilainen

February 2017

In nowadays working life, internationality is an essential asset required from all professionals and, as such, this requirement applies also to every nursing professional. Several aspects related to internationality are an integral part of nursing education and nursing teaching. In addition, the internationalisation of higher education institutions is supported by the numerous educational policies.

There is a need for a deeper research of the international aspects in the work of nursing teachers. Especially in Finland where the subject has not yet been researched. The purpose of this study was to produce research data on these aspects, while describing them from the nursing teachers own perspective.

The study was conducted by qualitative research methods. Ten nursing teachers from a University of Applied Sciences in southern Finland participated in the semi-structured interviews. The collected data was analysed by using deductive-inductive analysis.

The results showed diverse international aspects consisting of a number of different areas. The international aspects appeared as prerequisites for international work, international mobility and internationalisation at home and the consequences of international work. International work required internal, external and acquired resources. International mobility was varied, including student exchange, teacher exchange, international project activity, operations abroad and international networking. Internationalisation at home was carried out in teaching, international events, administrative tasks, scientific work and cultural competence. As a consequence, international work brought both benefits and challenges to nursing teachers' work.

As a conclusion of this study, the international work requires adequate teaching and educational resources to be successful. International aspects develop teachers diversely, both in personal and professional level. In addition, they bring both benefits and challenges to nursing teachers' work.

The results of this study can be utilized in the development of the daily work of nursing teachers and, more generally, the international nursing education. The results also describe the nursing teachers' own experiences of the subject. Based on these it is possible to develop international teaching and courses. In addition, the obtained information can also be used in the improvement of the teacher education programs in nursing, as well as curriculum design and development.

In the future, more information about the international work of Finnish nursing teachers is needed. The topic could be further explored by means of comparative research methods. The studies undertaken by the statistical methods would provide more comprehensive information.

Keywords: nursing teacher, internationalism, nursing education

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1 Hoitotyön opettajan työn kansainvälisyys	4
2.1.1 Kansainvälinen liikkuvuus	4
2.1.2 Kotikansainvälisyys	5
2.1.3 Kulttuurisen kompetenssin kehittyminen.....	5
2.2 Hoitotyön opettajien kokemukset työnsä kansainvälisyydestä.....	6
2.2.1 Haasteet hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydessä.	6
2.2.2 Hyödyt hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydessä	7
2.2.3 Kotimaisen tutkimuksen merkityksen tärkeys	8
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ	9
4 TUTKIMUKSEN AINEISTON KERUU JA ANALYYSI.....	9
4.1 Tutkimukseen osallistujat	10
4.2 Haastattelu.....	11
4.3 Aineiston analyysi.....	13
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	16
5.1 Kansainvälisyyden edellytykset.....	16
5.1.1 Sisäiset voimavarat	16
5.1.2 Ulkoiset voimavarat	18
5.1.3 Hankitut voimavarat.....	19
5.2 Kansainvälinen liikkuvuus	20
5.2.1 Opiskelijavaihtotoiminta.....	21
5.2.2 Opettajavaihtotoiminta.....	22
5.2.3 Kansainvälinen hanketoiminta	24
5.2.4 Toiminta ulkomailla	24
5.2.5 Kansainvälinen verkostoituminen.....	26
5.3 Kotikansainvälisyys	27
5.3.1 Kansainvälisyyden edistäminen opetuksessa.....	28
5.3.2 Kansainvälisissä tapahtumissa toimiminen.....	31
5.3.3 Kansainvälisyyteen liittyvät hallinnolliset tehtävät	32

5.3.4 Tieteellinen orientaatio	33
5.3.5 Kulttuuriosaaminen	33
5.3.6 Koulutusalojen välinen synergiaetu	34
5.3.7 Vaihdon vetovoimaisuuden vahvistuminen	35
5.4 Kansainvälisyyden seuraukset	35
5.4.1 Hyödyt.....	36
5.4.2 Haasteet.....	37
6 POHDINTA	39
6.1 Tulosten tarkastelua	39
6.2 Tutkimuksen eettisyys.....	47
6.3 Tutkimuksen luotettavuus	48
6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	50
LÄHTEET.....	52

LIITTEET

Liite 1. Taulukko tutkimuksista, joissa on käsitelty kansainvälisyyttä hoitotyön opettajan työssä.

Liite 2. Osallistumispyyntö tutkimukseen.

Liite 3. Kirjallinen suostumus haastateltavaksi.

Liite 4. Teemahaastattelurunko.

1 JOHDANTO

Koulutus on merkittävässä roolissa kilpailukykyä ja hyvinvointia lisäävänä tekijänä kaikkialla maailmassa. Kansainvälisessä kilpailussa menestyminen edellyttää työvoimalta vahvaa osaamispohjaa. (OPM 2008.) Työelämässä tarvitaan kansainvälisiä valmiuksia ja monikulttuurista osaamista, siksi kansainvälisyys kuuluu myös jokaisen hoitotyön ammattilaisen osaamiseen. EU-maiden terveystalitiikka ja terveydenhuoltojärjestelmä ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa ja kansainvälinen toimintaympäristö vaikuttaa siten vahvasti suomalaisen terveydenhuoltoon ja hoitotyöhön. Hoitotyössä monikulttuurisen asiakkaan, potilaan tai kollegan kohtaaminen on nykyään arkipäivää, ja hoitajien kansainvälisyysosaamisen karttuminen alkaa jo opiskeluaikana. Näin ollen kansainvälisyys nivoutuu kiinteästi hoitotyön koulutuksen ja sitä kautta myös hoitotyön opettajaan, jolla on keskeinen rooli sekä opetuksen suunnittelussa että toteutuksessa. (Arene 2007, Sairaanhoidajaliitto 2014.)

Hoitotyön opettajalla tarkoitetaan henkilöä, joka opettaa terveysalan ammattikorkeakoulussa tai muussa terveydenhuoltoalan oppilaitoksessa hoitotyön ammatteihin valmistuvia opiskelijoita (Sairaanhoidajaliitto 2014). Hoitotyön opettajien pätevyysvaatimuksena on terveysalan ammattitutkinto, ylempi korkeakoulututkinto, kolmen vuoden työkokemus oman alan tehtävissä ja pedagogiset opinnot (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2003/352, Sairaanhoidajaliitto 2014). Suurimmalla osalla hoitotyön opettajista on terveystieteiden maisterin tutkinto, joka antaa tieteellisten tutkimustaitojen ohella valmiuksia kansainvälisiin tehtäviin. (Karjalainen 2008, Sairaanhoidajaliitto 2014, Tampereen yliopisto 2014.)

Hoitotyön opettajan kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston ammattikorkeakouluasetuksella. Asetuksen mukaan opettajan tehtäviin kuuluvat opetus- ja ohjaustyön ohella alansa opetuksen kehittäminen työelämän muutokset huomioiden, opiskelijavalintaan osallistuminen ja opetussuunnitelman laatiminen, tutkimus- ja kehitystyö, työelämään perehtyminen, oman ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä hallinnollisten että muiden työhön kuuluvien tehtävien hoitaminen. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2003/352.)

Hoitotyön opettajat vaikuttavat työllään sekä koulutuksen laatuun että hoitotyön toimintaan ja sitä kautta koko väestön terveyteen. Hoitotyön opettajan työ on muuttunut hoitotyön, koulutuksen, terveydenhuollon ja yhteiskunnan kehittymisen myötä. (Salminen & Putko 2009.) Yksi keino koulutuksen laadun parantamiseen on kansainvälinen yhteistyö, ja se antaa siinä mukana oleville

kansainvälistyvässä maailmassa tarvittavia avaintaitoja (OPM2008). Kansainvälistyminen on merkittävässä roolissa meneillään olevassa korkeakoulujen rakenteellisessa uudistamisessa (OPM 2008). Ammattikorkeakoulu-uudistus on tuonut haasteita ja muutoksia hoitotyön koulutukselle viimeisten vuosikymmenien aikana. Kansainvälisyys on tärkeä painopistealue monen korkeakoulun opetussuunnitelmassa, ja siten se liittyy kiinteästi opettajan työn sisältöön ja arkipäivään. (Salminen 2000, Arene 2007, Holopainen 2007, Latvala 2011.) Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien kansainvälistäminen edellyttää hoitotyön opettajilta vahvaa kansainvälisyyden osaamista ja kehitystyötä (Latvala 2011). Opettajien työn vuorovaikutus on lisääntymässä oppilaitoksen sisällä, muiden oppilaitosten, työelämän ja kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa (Tiilikkala 2004).

Korkeakoulu on ylemmän asteen oppilaitos ja Suomessa korkeakoulujärjestelmä muodostuu kahdesta sektorista: ammattikorkeakouluista ja yliopistoista (Opetushallitus 2015). Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulun tulee olla yhteistyössä elinkeino- ja työelämän sekä suomalaisten ja ulkomaisten oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää ammattikorkeakoulujen kansainvälisyyttä vuosittaisilla valtionavustuksilla ja kehittämishankkeiden rahoituksella. Tuloksellisuusrahoituksen yhtenä perusteena on kansainvälistyminen. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian (2009-2015) päätavoitteita ovat aidosti kansainvälinen korkeakouluyhteisö, korkeakoulujen laadun ja vetovoiman lisääminen, osaamisen viennin edistäminen, monikulttuurisen yhteiskunnan tukeminen ja globaalin vastuun kehittäminen. (OKM 2009.)

Korkeakoulujen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (2011-2016) teemat tukevat myös kansainvälistymisstrategian toimeenpanoa. Korkeakoulut pyrkivät hyödyntämään Euroopan Unionilta saatavan tutkimusrahoituksen täysimääräisesti ja ovatkin tehneet useita toimenpiteitä kehittääkseen kansainvälisyyttään. Esimerkiksi korkeakoulut sisällyttävät tutkintoihin kansainvälistymistä tukevia teemoja, panostavat yhteistyömaiden kielten ja kulttuurin opetukseen ja tutkimukseen vahvistaakseen kumppanuutta. Lisäksi ne edistävät toiminnoillaan ulkomaalaisten opiskelijoiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään. (OKM 2009, OKM 2012.) Eurooppaan on pyritty luomaan yhteinen korkeakoulutusalue (European Higher Education Area, EHEA), joka on vuonna 1999 aloitetun Bolognan prosessin päämäärä. Bolognan prosessissa on mukana 47 Euroopan ja sen lähialueen maata ja sen tarkoituksena on lisätä eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa. (OKM 2016.)

Korkeakouluissa tapahtuvalla kansainvälisyydellä on monta ulottuvuutta. Kansainvälisyys voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmia ja opetusta, lisäksi sillä voidaan viitata tutkimus- ja kehitystyöhön sekä monikulttuuriseen korkeakouluyhteisöön. (Hiltunen 2009.) Korkeakoulujen kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista vahvistetaan esimerkiksi lisäämällä englanninkielistä opetusta, edistämällä opiskelijavaihtoa ja opettajien kokemusvaihtoa sekä lisäämällä vaihtopilaiden ja ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää (OKM 2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimiva kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus, CIMO, on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio. CIMO edistää kansainvälistymistä monin eri tavoin kuten koordinoimalla harjoittelu-, vaihto- ja apurahaohjelmia. Tilastojen mukaan kansainvälinen opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus ammattikorkeakouluissa kaikilla koulutusaloilla on kasvanut koko ajan vuodesta 2004. Muihin koulutusaloihin verrattaessa sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta lähtee (21 %) ja saapuu (28%) vaihtoon eniten opettajia ja asiantuntijoita. (CIMO 2014.) Opetushallinnon tilastojen mukaan (2014) ammattikorkeakoulun sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opettajavaihdot Suomesta olivat lähes kaikki (859/964) lyhyitä vaihtoja. Vastaavasti ulkomailta Suomeen tehtiin 655 lyhyttä vaihtoa ja 13 pitkää vaihtoa. Lyhyellä vaihdolla tarkoitetaan vähintään viiden päivän, mutta alle kuukauden mittaisia vaihtoja (OKM 2014). Erasmus-opettajavaihto kestää enimmillään kuusi viikkoa, ja siihen on sisällytettävä vähintään viisi tuntia opetusta (CIMO 2011).

Kansainvälisyyden ajankohtaisuus koulutuksessa tuo haasteita siis hoitotyön opettajan työhön ja sen kehittämiseen. Aiheesta tarvitaan tutkittua tietoa, jonka avulla voidaan kehittää hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyttä. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä. Tätä tietoa voidaan hyödyntää hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyden ja oppilaitosten kansainvälisyyden kehittämisessä.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Vuonna 2014 tutkimusta varten toteutettiin kirjallisuuskatsaus, jossa haettiin kansainvälisyyttä hoitotyön opettajan työssä käsitteleviä tutkimuksia vuosilta 2002–2014. Kirjallisuuskatsauksen aineisto koostui 20 tutkimusartikkelista, joista 18 oli kansainvälistä ja kaksi kotimaista. Katsausta täydennettiin vuonna 2015, mutta tuolloin uusia tutkimuksia ei ollut ilmestynyt tai saatavilla.

Katsauksen tutkimukset on koottu taulukkoon (Liite 1). Kirjallisuuskatsaus osoitti, että kansainvälisyys hoitotyön opettajien työssä oli kansainvälistä liikkuvuutta, kotikansainvälisyyttä ja kulttuuriosaamista. Katsauksen mukaan hoitotyön opettajat kokivat kansainvälisyyden työssään henkilökohtaisina, ammatillisina ja oppilaitokseen liittyvinä haasteina. Opettajat hyötyivät kansainvälisistä kokemuksista, sillä ne kasvattivat heitä sekä henkilökohtaisesti että ammatillisesti.

2.1 Hoitotyön opettajan työn kansainvälisyys

2.1.1 Kansainvälinen liikkuvuus

Aikaisempien tutkimusten mukaan merkittävä osa hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyttä oli kansainvälinen liikkuvuus eli kansainväliseen vaihtoon (Wihlborg 2004, Svensson & Wihlborg 2007, Enskär ym. 2008, Määttä & Lepp 2010, McKinnon & McNelis. 2013) ja kokemusvaihtoon osallistuminen (Walsh & DeJoseph 2003, Leh ym. 2004, Easterby ym. 2012). Kansainvälinen liikkuvuus oli myös ulkomailla työskentelyä opetustehtävissä (Furuta ym. 2003, Khalil 2006, Evans 2007, Eklöf ym. 2008, Melby ym. 2008) ja kansainvälistä opetusharjoittelua (Eklöf ym. 2008).

Opettajat verkostoituivat kansainvälisesti; he ylläpitivät kansainvälistä yhteistyötä hoitohenkilökunnan ja oppilaitosten henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa (Koskinen 2003, Leh ym. 2004, Kohlbry & Daugherty 2013). Verkostoitumista edistettiin myös pitämällä yhteyttä ulkomaisiin opettajakollegoihin (Futura ym. 2003, Leh ym. 2004) ja luomalla uusia kansainvälisiä kontakteja (Futura ym. 2003, Kohlbry & Daugherty 2013) sekä ylläpitämällä jo olemassa olevaa kansainvälistä kumppanuutta (Leh ym. 2004). Opettajat tekivät vierailuja eri maiden oppilaitoksiin (Lusk & Lash 2002, Wihlborg 2004). He tekivät kansainvälistä tutkimusyhteistyötä kumppanuusyliopistojen kanssa (Lusk & Lash 2002, McElmurry ym. 2003) sekä heillä oli muita yhteistyöhankkeita ja tieteellisiä julkaisuja ulkomaisten kollegoiden kanssa (Leh ym. 2004). Opettajat osallistuivat kansainvälisiin kongresseihin (McElmurry ym. 2003). Opettajan työ sisälsi myös kansainväliseen hanketoimintaan osallistumista (Levine & Perpetua 2006, Kohlbry & Daugherty 2013, McKinnon & McNelis 2013). Wihlborgin (2004) mukaan kansainvälisyytenä pidettiin myös opintopisteiden hyväksi lukemista ja tutkintojen tunnustamista oppilaitosten välillä.

2.1.2 Kotikansainvälisyys

Hoitotyön opettajien työ saattoi olla myös kotikansainvälisyyttä: he tekivät yhteistyötä omassa oppilaitoksessa. kollegoiden, päättäjien (Kohlby & Daugherty 2013) ja opiskelijoiden kanssa (McElmurry ym. 2003). Opettajat osasivat tunnistaa ja hyödyntää kollegoidensa kansainvälistä ammattitaitoa (Svensson & Wihlborg 2007). Opettajien työhön sisältyi kansainvälisiä vastuu- ja erityistehtäviä (Lusk & Lash 2002, Leh ym. 2004, Wihlborg 2004, Svensson & Wihlborg 2007, McKinnon & McNelis 2013) sekä kansainvälisten tieteellisten tekstien julkaisemista (McElmurry ym. 2003).

Useat tutkimukset toteavat, että kansainvälisten opiskelijoiden ohjaaminen on hoitotyön opettajien työn olennainen osa (Koskinen 2003, McElmurry ym. 2003, Levine & Perpetua 2006, Evans 2007, Svensson & Wihlborg 2007, Jeong ym. 2011, Kohlby & Daugherty 2013). Opettajat edistivät kansainvälisyyttä opetustyössä monin tavoin kuten opettamalla vieraalla kielellä (Evans 2007, Eklöf ym. 2008, Enskär ym. 2011) ja kansainvälisissä verkkokursseissa (Elfrink & Harding 2008). Hoitotyön opettajat hyödynsivät opettamisessa sekä omia (Wihlborg 2004, Svensson & Wihlborg 2007, Melby ym. 2008, Määttä & Lepp 2010) että muiden asiantuntijoiden kansainvälisiä kokemuksia (Svensson & Wihlborg 2007, Määttä & Lepp 2010). Kansainvälisiä aiheita sisällytettiin kursseihin (Lusk & Lash 2002, McElmurry ym. 2003, Svensson & Wihlborg 2007 ja opetukseen (Levine & Perpetua 2006).

2.1.3 Kulttuurisen kompetenssin kehittyminen

Opettajien työn kansainvälisyys oli myös kulttuurisen kompetenssin kehittymistä, johon kuului kulttuurien syvällisempi tunteminen (Furuta ym. 2003, Wihlborg 2004, Svensson & Wihlborg 2007, Melby ym. 2008) sekä eri maiden kansanterveyden ja terveydenhuollon tunteminen (Svensson & Wihlborg 2007). Hoitotyön opettajien kulttuurinen kompetenssi kehittyi myös eri maiden kirjallisuuteen tutustumalla (Wihlborg 2004). Hoitotyön opettajien työn tärkeitä elementtejä olivat myös kulttuurisensitiivisyys (Furuta ym. 2003) ja transkulttuurisuuden vahvistaminen (Svensson & Wihlborg 2007).

Hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyteen kuului myös monikulttuurisen hoitotyön asiantuntijuus. Työhön kuului monikulttuurisen hoitotyön opettamista (Levine & Perpetua 2006, Easterby ym. 2012) ja monikulttuurisuuden sisällyttämistä opetussuunnitelmiin (Koskinen 2003,

Easterby ym. 2012). Se oli myös opettamista monikulttuurisessa ympäristössä (Eklöf ym. 2008) ja monikulttuurisen hoitotyön edistämistä (Levine & Perpetua 2006).

2.2 Hoitotyön opettajien kokemukset työnsä kansainvälisyydestä

2.2.1 Haasteet hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydessä.

Opettajien kokemia henkilökohtaisia haasteita olivat sopeutumisvaikeudet kuten ulkomailla asumiseen tai opettamiseen liittyvät ulkopuolisuuden tunteet (Walsh & DeJoseph 2003, Svensson & Wihlborg 2007, Jeong ym. 2011), erilaisissa kulttuureissa toimimisen haastavuus (Furuta ym. 2003, Evans 2007, McKinnon & McNelis 2013) ja epävarmuus tuntematonta kohtaan (Walsh & DeJoseph 2003, Leh ym. 2004). Opettajat kokivat myös psyykkisinä vaikeuksia kuten ulkomailla olo aikana koetun huolestumisen lisääntymistä (Jeong ym. 2011, McKinnon & McNelis 2013). Huolen aiheet koskivat riittävää kielitaitoa ja omaa terveyttä ja turvallisuutta. Ulkomailla työskentelyn ja opettajavaihdon myötä kasvanut vastuu lisäsivät opettajien stressiä (Leh ym. 2004, Melby ym. 2008) ja laskivat heidän mielialaansa (Melby ym. 2008). McKinnonin ja McNelisin (2013) mukaan hoitotyön opettajat kokivat myös haluttomuutta lähteä ulkomaille. Tutkimuksissa tuli esiin, että opettajien mielestä onnistunut kansainvälinen vaihto vaati kaikkien osapuolten, sekä opettajien, oppilaitosten että yksiköiden hallinnon, sitoutumista (Enskär ym. 2008, Easterby ym. 2012).

Opettajien kokemat ammatilliset haasteet tulivat esiin ulkomailla opettamiseen liittyvinä vaikeuksina, joita olivat esimerkiksi kohdatut ristiriitaisuudet kulttuureissa ja opetussuunnitelmissa (Melby ym. 2008, McKinnon & McNelis 2013). Hoitotyön opettajat kokivat ulkomailla työskentelyyn liittyviä kielitaito- (Furuta ym. 2003, Walsh & DeJoseph 2003, Leh ym. 2004, Evans 2007, Melby ym. 2008, Jeong ym. 2011, McKinnon & McNelis 2013) ja kommunikaatio- ongelmia (Walsh & DeJoseph 2003, Melby ym. 2008, Jeong ym. 2011). Opettajat kokivat työn vaativuuden lisääntyvän: he kokivat kansainvälisyyden työssään haastavana (Enskär ym. 2008, McKinnon & McNelis 2013) ja lisääntyneenä vastuuna (Leh ym. 2004).

Opettajat kokivat myös oppilaitokseen liittyviä haasteita. He eivät kokeneet saavansa riittävästi tukea oppilaitoksilta ja kollegoiltaan (Evans 2007, Enskär ym. 2008, Melby ym. 2008, Jeong ym. 2011). Opettajat kokivat, että heillä ei ollut riittävästi tietoa kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamisesta ja opettamisesta (Jeong ym. 2011) eikä kollegoiden tavoista sisällyttää kansainvälisyyttä opetukseen (Svensson & Wihlborg 2007). Myös resursoinnissa koettiin puutteita:

kansainväliseen työhön olisi toivottu enemmän aikaa (Lusk & Lash 2002, Leh ym. 2004, Määttä & Lepp 2010, Jeong ym. 2011), rahaa (Lusk & Lash 2002, Leh ym. 2004, McKinnon & McNelis 2013) ja henkilöstöresursseja (McKinnon & McNelis 2013).

2.2.2 Hyödyt hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydessä

Aikaisempien tutkimusten mukaan hoitotyön opettajan kokivat hyötyvänsä työnsä kansainvälisyydestä sekä henkilökohtaisella että ammatillisella tasolla. Hoitotyön opettajien kokemaan henkilökohtaiseen kasvuun sisältyi myönteisten tuntemusten lisääntyminen ja persoonallisuuden kehittyminen. Kansainväliset kokemukset lisäsivät opettajien kokemaa innokkuutta kansainvälisyyttä kohtaan (Leh ym. 2004, Svensson & Wihlborg 2007). Useat tutkimukset osoittavat, että opettajat kokivat kansainvälisyyden positiivisena (Furuta ym. 2003, Evans 2007, Svensson & Wihlborg 2007, Elfrink & Harding 2008, Enskär ym. 2008). Opettajat kuvailivat kansainvälisiä kokemuksia antoisina (Eklöf ym. 2008), vaivan arvoisina (Enskär ym. 2008), hyödyllisinä (Evans 2007), rohkaisevina (Määttä & Lepp 2010) ja merkityksellisinä (Melby ym. 2008). Kohlbryn & Daughertyn (2013) mukaan opettajien mielestä kansainvälisyys oli helppo toteuttaa, jos korkeakoulu oli kansainvälisesti suuntautunut.

Opettajat kokivat myös, että kansainväliset kokemukset edistivät heidän henkilökohtaista kehittymistään (Walsh & DeJoseph 2003, Furuta ym. 2003, Levine & Perpetua 2006, Svensson & Wihlborg 2007, Enskär ym. 2008, Melby ym. 2008). Hoitotyön opettajat kokivat kansainvälisen vaihdon jälkeen muutoksia itsessään (Walsh & DeJoseph 2003, Melby ym. 2008, Määttä & Lepp 2010). Positiivisia muutoksissa olivat itseluottamuksen (Walsh & DeJoseph 2003) sekä joustavuuden että sinnikkyuden lisääntyminen (Eklöf ym. 2008). Vaihtokokemus rohkaisi opettajia myös pohdiskelemaan itsereflektioon (Melby ym. 2008, Määttä & Lepp 2010).

Aikaisemmat tutkimukset osoittivat, että kansainväliset kokemukset kasvattivat opettajien ammatillista kehittymistä monipuolisesti. Kokemukset vahvistivat heidän kulttuuritietoisuutta, kansainvälistä ajattelutapaa, vuorovaikutustaitoja, opetustaitoja, kansainvälistä hoitotyötä koskevaa tietotaitoja ja yhteistyötaitoja. Kaiken kaikkiaan he kokivat kansainvälisyyden merkityksellisenä koulutuksen osa-alueena. Opettajien kulttuurinen ymmärrys lisääntyi kansainvälisen vaihdon ja ulkomailla opettamisen kautta (Furuta ym. 2003, Walsh & DeJoseph 2003, Leh ym. 2004, Eklöf ym. 2008, Enskär ym. 2008, Määttä & Lepp 2010, Easterby ym. 2012). Hoitotyön opettajien ymmärrys eri maiden käytännöistä lisääntyi kansainvälisten opetuskokemusten vaikutuksesta (Leh

ym. 2004, Khalil 2006, Melby ym. 2008). Ylipääntään kansainväliset kokemukset laajensivat opettajien kansainvälistä perspektiiviä (Walsh & DeJoseph 2003, Leh ym. 2004, Enskär ym. 2011).

Kokemukset edistivät opettajien ammatillista kehittymistä (Furuta ym. 2003, Walsh & DeJoseph 2003, Levine & Perpetua 2006, Enskär ym. 2008) sekä kehittivät heidän kieli - ja kommunikaatiotaitoja (Leh ym. 2004, Eklöf ym. 2008). Eklöf ym. (2008) toteavat, että kansainvälinen opetusharjoittelu vahvisti opettajien opetustaitoja ja antoi parempia valmiuksia opettaa ulkomailla ja monikulttuurisissa ympäristöissä. Opettajien kansainvälistä hoitotyötä koskeva tietotaito vahvistui: opettajien ymmärrys kansainvälistä hoitotyötä ja terveydenhuoltoa kohtaan lisääntyi (Lusk & Lash 2002, McElmurry ym. 2003, Enskär ym. 2008, Easterby ym. 2012). Vaihto-ohjelmiin osallistuminen koettiin mahdollisuutena edistää ja kehittää kansainvälistä ja monikulttuurista hoitotyötä (McElmurry ym. 2003, Easterby ym. 2012). Opettajat kokivat yhteistyötaitojen vahvistuvan kansainvälisten kumppanuuksien myötä (Furuta ym. 2003, Leh ym. 2004, Khalil 2006). Kansainvälinen opettajavaihto ja ulkomailla opettaminen lisäsivät opettajien välistä yhteistyötä (Furuta ym. 2003, Leh ym. 2004). Tutkimukset osoittivat, että hoitotyön opettajat kokivat kansainvälisyyden merkityksellisenä koulutuksen osa- alueena. He näkivät kansainvälisyyden tärkeänä ja tehokkaana keinona kehittää hoitotyön koulutusta. (Lusk & Lash 2002, Leh ym. 2004, Wihlborg 2004.)

2.2.3 Kotimaisen tutkimuksen merkityksen tärkeys

Katsaus osoitti, että kansainvälisiä tutkimuksia hoitotyön opettajan työn kansainvälisyydestä on tehty jonkin verran, mutta kotimaisia tutkimuksia hyvin vähän. Aihetta on tutkittu pääosin laadullisilla menetelmillä, katsauksessa oli mukana vain kaksi määrällisellä menetelmällä tehtyä tutkimusta. Suurin osa tutkimuksista oli tehty Yhdysvalloissa, ja ne olivat aineistoiltaan melko suppeita. Hoitotyön opiskelijoiden kansainvälisyys on paljon tutkitumpi aihe kuin hoitotyön opettajien kansainvälisyys. Myös kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin, sekä hoitotyön opettajien että opiskelijoiden näkökulmasta, liittyviä tutkimuksia on saatavilla jonkin verran, mutta kansainvälisyys kokonaisuudessa on vähemmän tutkittu aihe. Katsaus aikaisempiin tutkimuksiin osoittaa, että 2000-luvulle tultaessa kansainvälisyys saattoi jäädä monikulttuurisuutta käsittelevien tutkimusaiheiden varjoon. Hoitotyön opettajan työssä kansainvälisyys liittyy myös monilta osin monikulttuurisuusteemoihin.

Aikaisempien tutkimusten mukaan hoitotyön opettajan työn kansainvälisyys oli rajojen yli ulottuvaa liikkuvuutta, kotimaassa tapahtuvaa kansainvälisyystoimintaa ja kulttuuriosaamista.

Opettajat kokivat työnsä kansainvälisyydessä sekä ammatillisia että henkilökohtaisia haasteita ja hyötyjä. Haasteita oli myös oppilaitokseen liittyvissä asioissa.

Hoitotyön opettajan työn kansainvälisyys on siis Suomessa vähän tutkittu aihe. Ulkomaiset tutkimukset eivät anna käsitystä suomalaisten hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydestä, sillä eri maiden koulutusrakenteet ja -ohjelmat poikkeavat toisistaan. Kansainvälisyys on yhä ajankohtaisempaa hoitotyön koulutuksessa, ja se tuo uusia haasteita hoitotyön opettajan työhön ja sen kehittämiseen. Aiheesta tarvitaankin kotimaista tutkittua tietoa, jonka avulla voidaan kehittää suomalaisten hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyttä ja hoitotyön koulutusta.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä. Tätä tietoa voidaan hyödyntää hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyden ja oppilaitosten kansainvälisyystyön kehittämisessä. Saadun tiedon avulla saadaan selville myös hoitotyön opettajien kokemuksia työnsä kansainvälisyydestä sekä toiveita ja haasteita, joiden perusteella voidaan antaa suosituksia ja kehittämisohjeita kansainvälisen opetustyön ja kurssien kehittämiseen. Lisäksi tuotettua tietoa voidaan käyttää myös hoitotyön opettajakoulutuksen koulutusohjelmien sekä opetussuunnitelmien suunnittelussa ja kehittämisessä.

Tutkimustehtävä: Miten kansainvälisyys ilmenee hoitotyön opettajien työssä?

4 TUTKIMUKSEN AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

Tässä tutkimuksessa laadullisen menetelmän valinta oli perusteltua, sillä aiheesta tarvitaan lisää kotimaista tutkimustietoa. Laadullisella tutkimuksella pyritään kuvaamaan todellista elämää kokonaisvaltaisesti ja siihen liittyy ajatus todellisuuden moninaisuudesta. Tyypillistä on, että aineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa ja ihmiset ovat tiedonkeruun instrumenttina. Laadullisella menetelmällä saatiin kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä monipuolista ja rikasta tietoa. Menetelmän avulla pyrittiin tavoittamaan hoitotyön opettajien aito kuvaus ja

yksilöllinen näkemys heidän työnsä kansainvälisyydestä. (Kylmä & Juvakka 2007, Ronkainen ym. 2011, Hirsjärvi ym. 2014, Kiviniemi 2015.)

Laadulliselle tutkimukselle tyypillisesti tämäkään tutkimusprosessi ei jäsentynyt etukäteen selkeisiin eri vaiheisiin, vaan ratkaisut muotoutuivat vähitellen tutkimuksen edetessä. Avointa tutkimusotetta käytettäessä prosessin edetessä ilmiöön liittyvä arvoitus ratkesi vähitellen. Tässä tutkimuksessa tutkimusmenetelmälliset ratkaisut ja tutkimustehtävä täsmentyivät prosessin myötä. Tutkimuksen toteuttaminen edellytti joustavuutta ratkaisuissa ja valinnoissa sekä tietoisuutta omasta toiminnastaan. (Kiviniemi 2015.)

4.1 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimuksen aineisto hankittiin haastattelemalla hoitotyön opettajia (N=10) eräässä etelä-suomalaisessa ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksen osallistujat haettiin käyttämällä mukavuusotantaa, joka perustuu osallistujien kiinnostukseen osallistua tutkimukseen. Osallistujiksi pyydettiin henkilöitä, joilla oli kokemusta ja tietoa tutkittavana olevasta ilmiöstä. (Polit & Beck 2014.) Hoitotyön opettajat olivat luontainen valinta, kun tutkittiin hoitotyön opettajien käsityksiä työnsä kansainvälisyydestä. Osallistuvilta opettajilta ei vaadittu erityistä kansainvälisten asioiden asiantuntijuutta eikä tiettyä määrää työvuosia, vaan jokainen oppilaitoksen hoitotyön opettaja sai halutessaan osallistua tutkimukseen.

Tutkimuslupa haettiin oppilaitoksesta kirjallisesti oppilaitoksen sähköisellä tutkimuslupahakemuslomakkeella. Tutkimuslupahakemukseen liitettiin hyväksytty tutkimussuunnitelma ja teemahaastattelurunko. Tutkimuslupan saannin jälkeen oppilaitoksesta pyydettiin kaikkien hoitotyön opettajien sähköpostiosoitteet, jonka jälkeen heille lähetettiin osallistumispyyntö tutkimukseen (Liite 2), jossa annettiin tietoa toteutettavasta tutkimuksesta. Opettajille lähetettiin vielä kaksi muistutussähköpostia, joiden avulla pyrittiin varmistamaan haastatteluun osallistuvien riittävä määrä. Osallistumispyyntöön myönteisesti vastanneiden opettajien kanssa sovittiin haastattelu aika sähköpostiviestien välityksellä. Haastattelut tehtiin joulukuun 2015 ja tammikuun 2016 aikana. Ennen haastattelujen aloittamista osallistujia informoitiin suullisesti tutkimuksen tarkoituksesta ja luottamuksellisuudesta. Lisäksi osallistujilta pyydettiin kirjallinen, allekirjoitettu tietoon perustuva suostumus haastateltavaksi (Liite 3). Suostumuslomakkeessa kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta, aineistonkeruumenetelmästä sekä tutkimukseen luottamuksellisesta ja eettisestä toteuttamisesta, kuten osallistumisen

vapaaehtoisuudesta, henkilöllisyyden salassa pysymisestä sekä mahdollisuudesta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen niin halutessaan. Haastateltaville annettiin lisäksi mahdollisuus itse kysyä tutkimukseen liittyvistä askarruttavista asioista. (Kylmä & Juvakka 2007, Ronkainen ym. 2011, Hirsjärvi ym. 2014.)

Haastateltavista kerättiin seuraavia taustatietoja: ikä, sukupuoli, hoitotyön opettajana toimimisen pituus vuosina ja nykyisessä oppilaitoksessa opettajana toimimisen pituus vuosina. Nämä kerättiin suullisesti haastattelun alussa ja kirjattiin ylös. Haastatteluun osallistui kahdeksan nais- ja kaksi miesopettajaa, ja he olivat 31-64 vuotiaita. Hoitotyön opettajina he olivat toimineet keskimäärin 10 vuotta (puolesta vuodesta 28: an vuoteen), ja suurin osa heistä oli tehnyt koko hoitotyön opettajan uransa kyseisessä oppilaitoksessa.

4.2 Haastattelu

Haastattelun arvioitiin soveltuvan hyvin tämän tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi. Tutkimuksessa aineistokeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, ja haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä, jossa etukäteen määritetyt aihepiirit eli teemat olivat laajoja. Teemat perustuivat aiheesta aikaisemmin tehtyyn kirjallisuuskatsaukseen, jonka tulokset olivat synteesi ilmiöstä jo tiedetystä. Näistä teemoista laadittiin teemahaastattelurunko (Liite 4), ja teemat ohjasivat pääpiirteissään tutkimushaastattelujen kulkua. Teema-alueet suunniteltiin mahdollisimman väljäksi, joka auttaisi osallistujien kokemusten moninaisuuden paljastamisessa. Teemahaastattelurunkoon listattiin myös apukysymyksiä, joita voitiin tarvittaessa käyttää. (Kylmä & Juvakka 2007, Hirsjärvi & Hurme 2008, Tuomi & Sarajärvi 2009, Ronkainen ym. 2011.) Aineiston keruun laatuun voitiin vaikuttaa myönteisesti laatimalla teemarunko hyvin ja huolellisesti (Hirsjärvi & Hurme 2008). Ensimmäinen haastattelu toimi esihaastatteluna, jolla voitiin testata haastattelurungon toimivuutta. Teemahaastattelurunko todettiin toimivaksi, eikä sitä tarvinnut muuttaa esihaastattelun jälkeen. Näin ollen kyseinen haastattelu voitiin ottaa mukaan varsinaiseen aineistoon. (Hirsjärvi & Hurme 2008, Eskola & Vastamäki 2015.) Esihaastattelun avulla voitiin arvioida myös haastattelun pituus (Hirsjärvi & Hurme 2008), joka auttoi seuraavien haastattelujen aikataulujen suunnittelussa.

Haastatteluissa pyrittiin saamaan mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Haastatteluaihe oli ollut osallistujien tiedossa reilun kuukauden ennen haastattelutilanteita, joten heillä oli ollut mahdollisuus pohtia aihetta etukäteen. Teemahaastattelurunkoa heille ei annettu

etukäteen nähtäväksi, sillä sen arveltiin ohjaavan liikaa osallistujien vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009.) Osallistujien kanssa keskusteltiin sopivasta haastattelupaikasta, ja heille annettiin mahdollisuus myös itse ehdottaa haastattelupaikkaa (Hirsjärvi & Hurme 2008). Haastattelupaikoiksi valikoitui pääsääntöisesti rauhalliset tilat, jossa ei ollut häiriötekijöitä (Kylmä & Juvakka 2007, Eskola & Vastamäki 2015). Haastatteluja ei kannattanut toteuttaa liian virallisissa tiloissa, sillä se olisi voinut lisätä osallistujien epävarmuutta. Suurin osa haastatteluista tehtiin opettajien omassa ympäristössä, opettajien varaamissa oppilaitoksen neuvotteluhuoneissa. Haastateltavalle tutussa ja turvallisessa ympäristössä tehdyt haastattelut auttoivat niiden toteuttamisen onnistumisessa. (Eskola & Vastamäki 2015.) Yksi haastattelu tehtiin kahvilassa, yksi Skype-puhelun välityksellä ja yksi haastattelijan kotona. Kahvilassa tehdyssä haastattelutilanteessa oli hieman taustahälyä, mutta se ei häirinnyt haastattelun kulkua. Haastattelujen kesto vaihteli 26 min ja 1h 21min välillä, ja keskimäärin ne kestivät 46 minuuttia. Haastattelut nauhoitettiin älypuhelimien Smart Recorder-sovelluksen avulla, josta ne siirrettiin tiedostoiksi tietokoneelle. Sovelluksen käyttöä oli harjoiteltu ennen varsinaisia haastatteluja, jolla voitiin varmistaa sovelluksen käytön sujuvuus itse haastattelutilanteissa. Teknisen välineistön käytön osaaminen ja hallinta paransivat niin ikään haastattelujen laatua (Hirsjärvi & Hurme 2008).

Teemahaastattelussa pyrittiin saamaan merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimustehtävän mukaisesti. Teemahaastattelurunko ohjasi pääpiirteissään haastattelujen kulkua, mutta kuitenkin osallistujille annettiin mahdollisuus kertoa vapaasti aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, Hirsjärvi ym. 2014.) Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jossa tarkoituksena oli luoda luottamuksellinen keskustelusuhde haastateltavan kanssa. Ennen teemojen esiin ottamista käytiin niin sanottua virittävää keskustelua, jonka pyrkimyksenä oli luoda vapautunut ilmapiiri haastattelijan ja haastateltavan välille. (Eskola & Vastamäki 2015.) Haastattelutilanteessa oli osoitettava kiinnostusta haastateltavaan ja hänen sanomaansa (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Näissä aikeissa onnistuttiin, sillä haastattelutilanteissa osallistujat kertoivat hyvin avoimesti ja vapautuneesti kansainvälisyydestä omassa työssään. Haastattelu on joustava aineiston keruu menetelmä, joten tarvittaessa oli mahdollista toistaa teemoja sekä tehdä täydentäviä kysymyksiä että selvennyksiä. Samoin osallistujilla oli mahdollisuus kysyä tarkennuksia ja keskustella mahdollisista epäselvistä ilmauksista ja kysymyksistä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, Hirsjärvi ym. 2014.) Haastattelutilanteissa pyrittiin puolueettomuuteen; haastattelujen aikana ei tuotu esiin omia mielipiteitään eikä kommentteilla johdateltu haastateltavien puhetta (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Haastattelujen lopettamisessa otettiin huomioon tilanteiden henkilökohtaisuus, eikä keskusteluja lopetettu äkkinäisesti vaan lopetukseen kuului myös vapaamuotoista keskustelua (Hirsjärvi & Hurme 2008).

Ennen aineiston käsittelyä se oli saatettava analysoitavaan muotoon eli aineisto kirjoitettiin tekstiksi (Metsämuuronen 2000, Kylmä & Juvakka 2007, Hirsjärvi ym. 2014). Litterointi pyrittiin tekemään mahdollisimman pian haastattelun jälkeen, jolloin haastattelutilanne oli tuoreessa muistissa (Hirsjärvi & Hurme 2008, Tuomi & Sarajärvi 2009). Litteroinnit tehtiin ilman ulkopuolista apua ja haastattelut litteroitiin kokonaisuudessaan. Litteroinnissa apuna käytettiin tietokoneelle ladattavaa SoundScriber-sovellusta, joka helpotti litterointia huomattavasti, sillä sen avulla nauhoitetta voitiin kuunnella itse säädetyllä nopeudella ja toistojen määrällä. Haastattelut kirjoitettiin auki tietokoneella Microsoft Word-tekstinkäsittelyohjelmalla. Haastattelutallenteiden laatu oli erittäin hyvä, joten virhetulkintoja ei kirjoittaessa syntynyt. Muutama englanninkielinen termi jäi epäselväksi, joten ne varmistettiin haastateltavalta jälkikäteen. Litteroinnissa haastattelut purettiin tekstiksi ja havaittuja taukoja, äänenpainoja tai muuta non-verbaalista käyttäytymistä ei kirjattu ylös, sillä niillä ei ollut merkitystä tässä analyysissä vaan keskityttiin aineiston ilmisisältöihin (Tuomi & Sarajärvi 2009, Ronkainen ym. 2011). Litteroinnin tekeminen itse auttoi myös aineistoon tutustumisessa. Aineistoa kuunneltiin useamman kerran litteroinnin aikana, ja sitä luettiin läpi useamman kerran myös litteroinnin jälkeen. Jokaisella kuuntelu- ja lukukerralla päästiin enemmän kiinni aineiston sisältöön ja vähitellen muodostui yhä parempi kokonaiskuva aineistosta. (Kylmä & Juvakka 2007, Ronkainen ym. 2011.)

Laadullisessa tutkimuksessa riittävää aineiston määrää ei voinut etukäteen määritellä, vaan riittävä aineiston määrä hahmottui analyysin edetessä. Tässä tutkimuksessa kymmenen haastattelua oli riittävä määrä saturaation saavuttamiseksi. Saturaatio eli aineiston kylläntyminen on tilanne, jossa aineisto alkaa toistaa itseään, eli osallistujat eivät tuottaneet tutkimustehtävän kannalta enää uutta tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, Hirsjärvi ym. 2014, Eskola & Vastamäki 2015). Saturaation saavuttamista edisti se, että osallistujat kykenivät kuvailemaan ilmiötä tehokkaasti ja monipuolisesti (Polit & Beck 2014).

4.3 Aineiston analyysi

Tässä tutkimuksessa laadullisen tutkimukselle tyypilliseen tapaan aineiston keruu, analyysi ja tulkinta tapahtuivat osittain yhtä aikaa (Metsämuuronen 2000, Kiviniemi 2015). Analysoinnin aloittamista helpotti hyvä esiyymmärrys aiheesta, sillä aiheesta oli aikaisemmin tehty systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Analyysin tarkoituksena oli tuottaa sanallinen ja tiivis, mutta samanaikaisesti kokonaisvaltainen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä kadottamatta aineiston sisältämää keskeistä informaatiota (Tuomi & Sarajärvi 2009). Analyysi alkoi jo haastattelutilanteissa, jolloin esiin

tulleista ilmiöistä tehtiin alustavia havaintoja (Hirsjärvi & Hurme 2008). Analyysia ohjasi tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävä. Tutkimusaineisto analysoitiin deduktiivis-induktiivisen analyysin avulla. Lähtökohta oli deduktiivinen, sillä pelkistysluokiteltiin aikaisempaan tietoon perustuen eli aikaisemmin tehdyn kirjallisuuskatsauksen teemoihin sovittaen. Aineistolähtöisyydelle eli induktiivisuudelle annettiin myös tilaa, sillä analyysin edetessä aineistolle annettiin mahdollisuus muotoutua uudelleen teemojen sisällä ja uusien teemojen muodostumiselle oltiin avoimia. (Kylmä & Juvakka 2007.) Aineistolähtöinen sisällönanalyysi jakautui kolmeen vaiheeseen: 1) aineiston pelkistämiseen, 2) aineiston luokitteluun ja 3) abstrahointiin eli teoreettisten käsitteiden muodostamiseen (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009).

Ennen analyysia tehtiin päätös käytettävistä analyysiyksiköistä, joiksi valittiin lauseet, niiden osat tai useamman lauseen muodostavat ajatuskokonaisuudet (Tuomi & Sarajärvi 2009). Analyysi aloitettiin etsimällä ja alleviivaamalla litteroidusta tekstistä merkitykselliset ilmaisut, jotka antoivat vastauksen tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtävään. Aineiston jäsentämisen helpottamiseksi aineistosta pyrittiin hakemaan ensin merkityksellisiä, laajoja kokonaisuuksia, jotka sopivat tutkimustehtävään. (Kiviniemi 2015.) Merkitykselliset ilmaisut pelkistettiin kadottamatta niiden alkuperäistä sisältöä (Kylmä & Juvakka 2007). Pelkistysluokiteltiin yhteensä 417, ja ne koodattiin ja luetteloidtiin Microsoft Excel-tilaukiksi. Koodauksen avulla pelkistys voitiin myöhemmin yhdistää alkuperäisaineistoon. Muodostuneista pelkistysluokista etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Sisällöllisesti samankaltaiset pelkistetyt ilmaukset yhdistettiin alaluokiksi Excel-tilaukkoon. Jokaiselle muodostuneelle alaluokalle annettiin sitä kuvaava nimi. Analyysissa muodostuneet ensimmäiset luokat eivät olleet lopullisia vaan niiden avulla analyysia vietiin eteenpäin, ja luokkien sisällöt ja nimet muuttuivat analyysin edetessä. Luokittelun apuna käytettiin kirjallisuuskatsauksessa syntyneitä teemoja. Jokaisen teeman alle etsittiin siihen sopivia aineistosta muodostuneita pelkistysluokkia. Pelkistysluokkia ei pakotettu tiettyihin teemoihin vaan aineistolle annettiin vapaus muodostaa myös uusia teemoja. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Kiviniemi 2015.) Abstrahoinnissa tutkimusaineisto järjestettiin lopulta sellaiseen muotoon, joka ei edustanut enää yksittäisiä osallistujia vaan analyysissa siirryttiin yleisemmälle tasolle (Metsämuuronen 2000). Sisällöllisesti samankaltaiset alaluokat yhdistettiin toisiinsa ja niistä muodostui yläluokkia. Yläluokista muodostui vielä kaksi yhdistävää luokkaa. Kaikki luokat saivat niiden sisältöä kuvaavat nimet. Tuloksena syntyi aineistoa kuvaavat luokat. Luokkien avulla saatiin vastaus tutkimustehtävään, miten kansainvälisyys ilmenee hoitotyön opettajien työssä. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009.) Esimerkki analyysin etenemisestä alkuperäisilmauksista yläluokkiin on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Esimerkki analyysistä yhden yläluokan osalta.

Alkuperäisilmaus	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
tässä ennen joulua kävin X:ssa (itä-euroopan maa) ...niin pitämässä simulaatio oppimisesta tämmösen luennon	H3 28. Ulkomailla luennoiminen	KANSAINVÄLISIIN TILAISUUKSIIN OSALLISTUMINEN ULKOMAILLA	TOIMINTA ULKOMAILLA
mulla on eettisen johtamisen symposium, vuosittain tapahtuma...jossa on opiskelijoita suomesta tai ulkomailta	H3 42. Kansainvälisen symposiumin järjestäminen		
sitten varmasti heidän kautta erilaiset kansainväliset asiantuntija seminaarit niihin aihealueisiin	H1 21, H4 3, H5 24. Kansainvälisiin konferensseihin osallistuminen		
et mahdollisesti käy kv konferensseissa... alan konferenssiin osallistumista			
he (muut opettajat) varmaan on liikkunut kaikista eniten noissa konferensseissa			
kävin kävin X:ssa (itä-euroopan maa) pitämässä simulaatio oppimisesta tämmösen... työpajan	H3 29. Työpajojen vetäminen ulkomailla		
osallistun nyt tuossa keväällä tällaiseen kansainväliseen viikkoon tuonne X:ään (euroopan maa)	H3 9. Kansainvälisyysviikkoihin osallistuminen ulkomailla	KEHITTYVISSÄ MAISSA TYÖSKENTELEMİNEN	
Opettaja tekee myös kansainvälisistä kehitysyhteistyötä oppilaitoksen yks tavoite myös semmonen aluekehitys.	H5 10. Kansainvälisen kehitysyhteistyön tekeminen		
järjestin kaksi isoa kansainvälistä kenttäsairaalaharjoitusta näille maisteriopiskelijoille	H3 26. Kansainvälisen kenttäsairaalaharjoitusten vetäminen		
oli vuoden X:ssa (kehittyvä maa) 2004 olin opettajana hoitotyönopettaja... delegaattina	H3 22. Hoitotyön opettajana toimiminen ulkomailla kehitysyhteistyössä		
tämä on sitä osaamisen vientiä, sitähan me sinne X:ään (kehittyvä maa) vietiinkin sitten	H3 33. Koulutusosaamisen vieminen ulkomaille	KOULUTUSVIENTI	

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä ilmeni **kansainvälisyyden edellytyksinä, kasainvälisenä liikkuvuutena, kotikansainvälisyytenä sekä kansainvälisyyden seurauksina.**

5.1 Kansainvälisyyden edellytykset

Kansainvälisyyden edellytykset sisälsi *sisäiset voimavarat*, *ulkoiset voimavarat* ja *hankitut voimavarat* (Kuvio 1).

Kuvio 1. Kansainvälisyyden edellytykset.

5.1.1 Sisäiset voimavarat

Sisäiset voimavarat sisälsi *myönteisen asenteen, motivaation, kriittisen suhtautumisen ja suunnitelmallisuuden.*

Myönteisen asenne tarkoitti opettajien positiivista suhtautumista kansainvälisyyteen. Heidän mielestään kansainvälisyys edellytti asioiden tarkastelemista avoimesti ja uusista näkökulmista. Kansainvälisyys edellytti opettajilta myös suvaitsevaisuutta, joustavuutta sekä ajatusmaailman positiivisuutta. Kansainvälisyyden kehittämiseen tarvittiin valmiutta ottamaan haasteita ja mahdollisuuksia vastaan. Hoitotyön opettajat olivat sitä mieltä, että kansainvälisyys tuli hyväksyä

luonnolliseksi osaksi omaa työtä. Lisäksi opettajan oli hyväksyttävä oma keskeneräisyytensä kansainvälisten tehtävien edessä.

”...jokaiselta tämän alan ihmiseltä odottais semmosta, kun on se tausta sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja, niin se suvaitsevaisuus ja asennetta varmaan vaatii...varmaan sellaista avoimuutta ylipäättään, että sellaisilla opettajan perustaidoilla muuten kyllä pärjää, usko ainakin, että pärjää...” (H10)

Motivaatiota pidettiin tärkeänä sisäisenä voimavarana. Opettajalla tuli olla kiinnostusta kansainvälisyyttä kohtaan; kiinnostusta lähteä tutustumaan eri kulttuureihin, osallistumaan konferensseihin ja opettajavaihtoon sekä tehdä kansainvälistä tutkimustyötä.

”...tulevaisuus tuo tullessaan lisää kansainvälisyyttä, se on se trendi, siihen tulee kaikkien valmistautua ja nyt kun meillä palkataan nuorempia lehtoreita... vaatimuksena tänä päivänä on kiinnostus tähän kansainvälisyyteen, kansainväliseen tutkimustyöhön ja kansainväliseen vaihto-opettajuuteen eli näitä meidän tulevilta lehtoreilta, näitä asioita edellytetään...” (H9)

Kriittinen suhtautuminen oli myös yksi edellytys kansainvälisyyden toteuttamiselle. Opettajien tuli kriittisesti pohtia, mikä kansainvälisyydestä oikeastaan sopii Suomen oloihin.

”...ja se, että se on kansainvälistä, ei tee siitä hyvää, että se kriittisyys siihen, että mikä on meille sopivaa, mikä on meille käytännöllistä, mikä on meille hyvää... kun joskus tuntuu, että on ihmisiä, jotka ajattelee, että kaikki, mikä on ulkomailta, kaikki mikä on kansainvälistä, on upeeta, mahtavaa... ja mä en oikein nää sitä siltä kantilta, kriittisesti kun miettii, mikä on meille sopivaa ja hyödyntää niitä hyviä puolia, siinä on hirveesti työtä... mä lähdän aina arvioimaan, onks tää hyvä vai huono juttu meille, että kun sitä pitää sitten monesti ymmärtää sitä kontekstia, mistä se on lähtöisin ja tulossa ja näin...” (H7)

Suunnitelmallisuus tarkoitti sitä, että kansainvälisyyden toteuttaminen hoitotyön opettajan työssä edellyttää suunnitelmallista työotetta.

”... me opettajat ollaan yhteydessä näihin kansainvälisyyskoordinaattoreihin ja he suunnittelee suunnitelmat niille vaihto-opiskelijoille ja me sit asiantuntijuuden mukaan osallistutaan siihen suunnitteluun ja sitten toteutetaan ja arvioidaan sitten myöskin näitä...” (H9)

5.1.2 Ulkoiset voimavarat

Ulkoiset voimavarat sisälsi *opettajakoulutuksen luoman pohjan, oppilaitoksen tarjoaman tuen ja oikein mitoitettun henkilöstöresurssin.*

Opettajakoulutuksen luomaa pohjaa pidettiin edellytyksenä opettajan työn kansainvälisyydelle.

”... ajattelen, että se on tärkeää, että jo siellä opettajakoulutuksessa tuodaan ne mahdollisuudet siihen vaihtoon ja siellä joudutaan katsomaan asioita kansainvälisestä kontekstista...” (H8)

Oppilaitoksen tarjoaman tuki koettiin merkittäväksi voimavaraksi. Opettajien mielestä oppilaitos tuki kansainvälistymistä, kannusti opettajia lähtemään vaihtoon ja osallistumaan kansainvälisiin konferensseihin. Johdon ja esimiesten antamaa tukea ja osoitettua luottamusta pidettiin tärkeänä voimavarana. Opettajat kertoivat myös, miten oppilaitoksen tarjoamat tukitoimet muun muassa kielivalmennukset edistivät kansainvälisyyden toteuttamista oppilaitoksessa.

”...mä olen voinut saada yksityistä englanninkielen valmennusta ihan sen takia, kun on suunniteltu, että opetan englanniksi... ja on tosiaan mahdollista lähteä johonkin konferenssiin ja saada siihen työnantajan kustantamana tietyin ehdoin, että ne kuitenkin edistää sitä ja on ajateltu, että se (kansainvälisyys) opettajan työhön kuuluu...sitä ei kyseenalaisteta mun mielestä...(H4)

Oikein mitoitettu henkilöstöresurssi helpotti kansainvälisen työn suunnittelua ja opettaminen onnistuisi paremmin isomman tiimin voimin.

”... tää kansainvälinen opettaminen ei voi tapahtua yhden tai kahden opettajan toimesta vaan se vaatis sellaisen isomman tiimin siihen ympärilleen, joka ei olis... mä nauroin, että jos mä jään sairauslomalle huomenna, degreeohjelma pysähtyy siihen kohtaan... se on yhen ihmisen harteilla tällä hetkellä...että tarvittaisiin se tiimi siihen ympärille, se ei oo yhden ihmisen homma...” (H7)

5.1.3 Hankitut voimavarat

Hankitut voimavarat sisälsi luottamuksen, kokemuksen, kielitaidon ja kulttuuriosaamisen.

Luottamus tarkoitti sitä, että opettajien mielestä oli tärkeää saavuttaa sekä opiskelijoiden että oppilaitoksen luottamus voidakseen edistää kansainvälistä työtä. Kansainväliset tehtävät koettiin arvokkaiksi ja niiden toteuttamisessa täytyi olla luottamuksen arvoinen.

”...se kokemus (kansainvälinen hanke) todella oli hieno kokonaisuutena ja tietenkin sellainen luottamuksen osoitus, että pääsee tekemään tällaista koulutusta, se on varmaan kerran elämässä, se oli mulla nyt... niitä ei tule kovin usein, tosi sellaista pientä, mutta ei tällaista suurempaa...” (H9)

Kokemus voimavarana nousi myös esiin. Kokemuksen karttuminen helpotti ja paransi kansainvälisen työn toteuttamista. Pitkä työkokemus antoi rohkeutta ja perspektiiviä kansainvälisyyden toteuttamiseen. Yhtä lailla elämäkokemuksen karttumista pidettiin tärkeänä voimavarana.

”...onneksi tätä elämäkokemusta on aika paljon niin se auttaa aika monessa asiassa ja tietysti tuo hoitotyön pitkä kokemus, mitä mulla on yli 15 vuotta myöskin, antaa sitä perspektiiviä ja rohkeutta tehdä...” (H9)

Kielitaito tarkoitti sitä, että kansainvälisyys edellytti onnistuakseen kielitaitoa opettajilta. Oltiin myös sitä mieltä, että opettajilla tuli olla osaamista myös harvinaisempien kielten osalta.

”...se kielitaito, joka on kansainvälinen kompetenssi, että pystyy kommunikoimaan oman ammattikuntansa edustajana vieraalla kielellä esimerkiksi...toisella vieraalla...tai vieraalla kielellä, että englanniksi esimerkiksi puhumaan oman alansa asiasta hoitotyössä...”(H3)

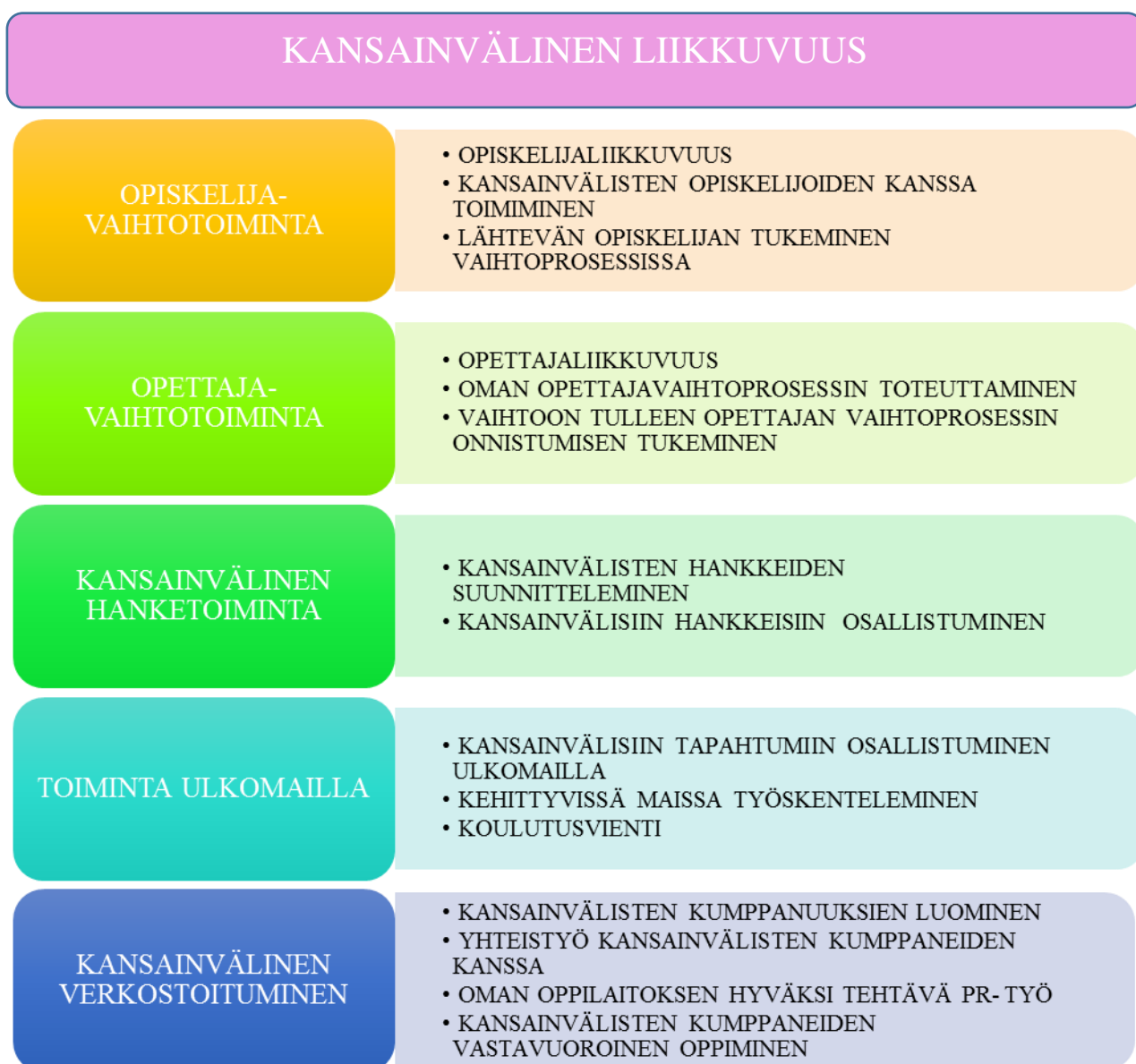
Kulttuuriosaaminen oli yksi hankittu voimavara. Opettajien mielestä kulttuurieroihin oli osattava varautua etukäteen. He kokivat, että kulttuurivalmennuksesta olisi hyötyä heidän kulttuuriosaamisen vahvistamiseen.

”...se oli sellaista, ettei koskaan tiennyt, mitä oli edessä, kun aamulla meni luokkaan ja aloitti opetuksen... vaikka kuinka hyvin valmistautui, se ei kuitenkaan sitten aina riittänyt....

totta kai ne kulttuurierot, ne ei oo haasteita, mutta ne oli sellaisia mihin mun olis pitänyt osata varautua...” (H9)

5.2 Kansainvälinen liikkuvuus

Kansainvälinen liikkuvuus sisälsi *opiskelijavaihtotoimintaa, opettajavaihtotoimintaa, kansainvälistä hanketoimintaa, toimintaa ulkomailla ja kansainvälistä verkostoitumista* (Kuvio 2).

Kuvio 2. Kansainvälinen liikkuvuus hoitotyön opettajan työssä.

5.2.1 Opiskelijavaihtotoiminta

Opiskelijavaihtotoiminta sisälsi opiskelijaliikkuvuutta, kansainvälisten opiskelijoiden kanssa toimimista ja lähtevän opiskelijan tukemista vaihtoprosessissa.

Opiskelijaliikkuvuus tarkoitti sitä, että kansainvälisiä opiskelijoita tulee vaihtoon ja oman oppilaitoksen opiskelijat lähtevät vaihtoon.

”...opiskelijoita liikkuu meillä, todella runsaita määriä, tulee meille tuolta maailmalta ja meiltä lähtee opiskelijoita ihan runsaasti vuosittain, tarkkaa lukua en tiedä, mutta useita kymmeniä joka tapauksessa... tosiaan liikennettä on molempiin suuntiin, mun omia tutor opiskelijoita lähtee vuosittain vaihtoon ja sinne pääsee myöskin matalalla kynnyksellä... edellytyksellä, että opinnot on tehty hyvin ja huolella ja arvosanat on hyviä, siellä kolmosen kieppeillä, mitään vaatimusta siinä ei oo...” (H9)

Kansainvälisten opiskelijoiden kanssa toimiminen tarkoitti kansainvälisten opiskelijoiden opettamista sekä heidän osallistamista opetukseen. Opettajat ohjasivat kansainvälisten opiskelijoiden opinnäytetöitä ja ohjasivat heitä käytännön harjoittelujakson aikana. Opettajan tehtävänä oli myös integroida kansainväliset opiskelijat oppilaitoksen eri toimintoihin kuten osallistaa heitä kansainvälisyysviikoille ja tapahtumaviikkojen järjestämiseen. Kansainvälisille opiskelijoille pyrittiin löytämään käytännön harjoittelupaikkoja. Opettajat toimivat myös kansainvälisten opiskelijoiden tutor-opettajina. Tutor-opettajan tehtävinä olivat muun muassa kansainvälisten opiskelijoiden vastaanottaminen ja perehdyttäminen Suomen kulttuuriin sekä ohjaaminen opinnoissa ja opintojen suunnittelussa.

”...opettajan tehtävä on tietysti perehdyttää se (kansainvälinen opiskelija) tämän maan kulttuuriin ja tapoihin... ja sitten riippuen siitä, että missä roolissa sä oot, ootko opettajana yksin vai opintojaksoavastaavana tai sitten koko kurssin vastaavana... onhan siinä ihan nyt myös opintojaksojen suunnittelu ja toteuttaminen... sitten on ohjaaminen, opinnäytetöiden ohjaaminen, niitä alkaa olla aika paljon... kansainvälisiä opiskelijoita... ja niillä on opinnäytetöitä englanniksi ja muuten...” (H3)

Lähtevän opiskelijan tukeminen vaihtoprosessissa tarkoitti omasta oppilaitoksesta lähtevän opiskelijan tukemista sekä kansainvälisen vaihdon suunnitteluvaiheessa että vaihdon aikana. Opettajat koordinoivat opiskelijavaihtoa ja antoivat ohjeistusta vaihtoon lähteville opiskelijoille.

Opettajien työhön kuului myös opiskelijoiden vaihdon aikaisten opintojen suunnittelemista. He toimivat opiskelijoiden tutor-opettajana vaihdon aikana pitäen heihin yhteyttä vaihdon aikana. Lisäksi he ohjasivat vaihtoon lähteneiden opiskelijoiden opinnäytetöitä ja vaihdossa toteutettuja käytännön harjoitteluita.

”...tietenkin tutoropettajat sisäisesti Hops-keskusteluissa ottaa aktiivisesti esiin sitä vaihdon mahdollisuutta ja siihen motivoi ja yrittää siihen saada kiinnostumaan... ja moni kysyykin sitä itekin, ja pitää sitä yllä koko ajan ja ohjeistaa heille, jotka on yhtään enemmän kiinnostuneita, heitä eteenpäin, vaikkapa sillä tavalla, että mistä hän voisi minkäkin maan vaihtokohteita meidän alalla yrittää selvittää... ja toki ohjataan sitten meidän kansainvälisen puolen koordinaattoreihin olemaan yhteydessäsi... ja niiden vaihdon aikaisten opintojen jonkunlainen hyväksyminen, hirvittävän usein ne on meidän alalla niitä vaihtoja, eli siis harjoitteluja, et (opiskelija) lähtee tekemään kahta harjoittelua tai yhtä pitkää harjoittelua ja siihen yhdistetään meidän omia opintoja, mikäli siellä vastaanottavassa päässä ei oo sellasta yliopistoa tai ammattikorkeakoulua vastaavaa instituutioita, missä he voivat suorittaa jotakin meidän opetussuunnitelman kanssa yhtenevää sisältöaluetta...ja sitten se vaihdon aikainen ohjaus, jos on tutoropettaja tai sit johonkin tiettyyn harjoittelualueeseen, kuka niistä niin periaatteessa, että sopii opiskelijan kanssa, että miten pidämme yhteyttä ja mitä hän toivoo...” (H6)

5.2.2 Opettajavaihtotoiminta

Opettajavaihtotoiminta sisälsi opettajaliikkuvuutta, oman opettajavaihtoprosessin toteuttamista ja vaihtoon tulleen opettajan vaihtoprosessin onnistumisen tukemista.

Opettajaliikkuvuus tarkoitti sitä, että oman oppilaitoksen opettajat lähtevät kansainväliseen vaihtoon ja kansainväliset opettajakollegat saapuvat vaihtoon.

”...opettajien liikkuminen, elikkä opettajat kulkee ja ottaa vastaan... mullekin tulee joka vuosi useita ulkomaisia luennoitsijoita pitään tunteja mun opiskelijoille... sekin on mun mielestä sitä liikkuvuutta...se lähteminen ja vastaanottaminen molemmin puolin...”(H7)

Oman opettajavaihtoprosessin toteuttaminen tarkoitti opettajavaihdon valmistelua ja suunnittelua. Opettajavaihtoon lähtemiseen kuului erilaisten käytännön asioiden järjestelyjä. Osa opettajista ei

ollut vielä ollut opettajavaihdossa, mutta suunnittelivat siihen osallistumista tulevaisuudessa. Opettajavaihdon aikana opettajat tutustuivat eri maiden opetussuunnitelmiin, seurasivat kansainvälisten kollegoiden opetusta ja opettivat myös itse. Erasmus vaihto-ohjelman edellytyksenä oli opettaa tietty määrä tunteja vaihdon aikana. Opettajavaihdot olivat myös oivallinen tilaisuus tutustua vastaanottavan maan opiskelijoihin. Opettajat osallistuivat vaihdossa erilaisiin ammatillisiin tilaisuuksiin kuten kansainvälisyysviikkoihin, keskustelupaneeleihin, työpajoihin ja neuvotteluihin. Heillä oli aktiivisia rooleja; he esittelivät omia postereitaan, tutkimuksiaan ja hankkeitaan.

”...Englannissa tuntu, että siellä hyvin tiukka on se, mitä vaihto-opettaja voi tehdä, et heillä on hyvin selkeät tuntisuunnitelmat, ne on yhteiset kaikille ja siitä ei voinut poiketa oikein paljon...niin se on enemmän ollut seuraamista, kun taas vaikkapa Ruotsissa ja Norjassa, Ranskassa, Sveitsissä tuntu siltä, että he on kovin kiinnostuneita siitä, mitä meillä on, ja oli mahdollisuus pitää tunteja ja tavoittaa niin henkilökuntaa kuin opiskelijoita...vierailevan opettajan rooli oli aktiivisempi kuin Englannissa mun kokemuksen mukaan, et pääsi opettamaan ja katsomaan heidän (opiskelijoiden) harjoittelupaikkoja ja pääsi tapaamaan opiskelijoita luokissa ja vapaa-aikana... tuntuu, että paljon se on kiinni siitä, että miten se kontaktiope siellä päässä sen oman roolinsa kokee, mut mun kokemus on sellainen, että on kyllä kauheen tervetulleeksi toivotettu...” (H8)

Vaihtoon tulleen opettajan vaihtoprosessin onnistumisen tukeminen tarkoitti sitä, että vaihtoon tullut opettaja otettiin mukaan oppilaitoksen arkeen. Hänelle annettiin mahdollisuus opettaa, seurata muiden opetusta ja osallistua oppilaitoksen kansainvälisyysviikoille. Opettajat auttoivat kansainvälisiä kollegoitaan myös monissa käytännön asioissa muun muassa majoituksen järjestämisessä. He pyrkivät suunnittelemaan kollegoilleen viikkoaikatauluja ja mahdollisimman monipuolista ohjelmaa vaihdon ajaksi. Lisäksi he perehdyttivät kollegoitaan suomalaiseen hoitotyöhön ja ylipäättään Suomen kulttuuriin.

”...mä oon hirveen paljon ottanut vastaan meille vaihtoon tulleita (opettajia)... se hostaaminen on oma juttunsa ja sitä järjestelee täällä kotipäässä sen, että se opettaja, joka on tulossa...niin hänen kanssaan keskustelee ja järjestää ne mahdollisuudet, mihin hän voi mennä opettamaan...tekee ikään kuin semmoisen viikkoaikataulun hänelle ja suunnittelee ja yrittää tietenkin myös perehdyttää ja tutustuttaa tähän meidän elinympäristöön ja suomalaiseen hoitotyön kulttuuriin... siltä osin, miten on realistisia mahdollisuuksia...” (H6)

5.2.3 Kansainvälinen hanketoiminta

Kansainvälinen hanketoiminta sisälsi kansainvälisten hankkeiden suunnittelemista ja kansainvälisiin hankkeisiin osallistumista.

Kansainvälisten hankkeiden suunnitteluun sisältyi hankkeisiin liittyviin kokouksiin osallistumista. Opettajat vastasivat ulkomailta tuleviin hankepyyntöihin, lähtivät niihin mukaan ja vierailivat ulkomailla hankkeen aloittamiseksi.

”...viime vuoden syksynä kahden viikon matka tuonne X:aan (kehittyvä maa), se oli pisin vaihtomatka, mikä mulla on ollut. Siellä meillä oli hankkeen aloittamisesta kysymys ja sitä oltiin sekä yliopistolla käymässä virallisissa neuvotteluissa että sitten kaupungissa oltiin pitempään...käytiin tutustumassa kolmeen eri semmoseen kylään ja aloitettiin sellaista tiedon hakua ja haastatteluja naisten voimaantumisryhmien kanssa siitä, mitä naisten terveys siellä on... niissä (hankkeissa) on se huono puoli, että suunnittelut vie hirmusen paljon aikaa ja rahan hakemisasiat vie aikaa, mutta ne tulee kauheen lyhyellä aikataululla, ja jos jostakin rahanhausta jäädään pois, niin siinä se menee taas yks vuosi eteenpäin...ettei ole mahdollista tehdä yhtään mitään...” (H8)

Kansainvälisten hankkeisiin osallistuminen oli aktiivista. Opiskelijoita otettiin mukaan hankkeisiin ja hankkeita integroitiin opintojaksoihin. Opettajat toimivat hankkeissa eri rooleissa muun muassa tutkijoina ja asiantuntijoina ja olivat mukana tekemässä julkaisuja hankkeista. Opettajat osallistuivat myös hankkeisiin liittyviin koulutuksiin.

”...näitten hankkeiden osalta, meillä on tää X ja X hanke, me ollaan niitä integroimassa tähän opintojaksoihin...se on mielenkiintoista, mutta myös haastavaa, että opiskelijat toimii näissä hankkeissa mukana, tekevät tehtäviä tai opinnäytetöitä tai muita siihen hankkeeseen ja se hanke integroidaan sit, nämä kaks (hanketta) on tarkoitus integroida, että opiskelijat lähtee sinne maahan minun kanssa...” (H3)

5.2.4 Toiminta ulkomailla

Toiminta ulkomailla sisälsi kansainvälisiin tapahtumiin osallistumista ulkomailla, kehittyvissä maissa työskentelemistä ja koulutusvientiä.

Kansainvälisiin tapahtumiin osallistuminen ulkomailla tarkoitti opettajien toimintaa erilaisissa tapahtumissa kuten työpajojen vetämistä, kansainvälisen symposiumin järjestämistä ja kansainvälisiin konferensseihin osallistumista. Konferensseissa pidettiin omia esityksiä, esiteltiin omaa tutkimusta tai hanketta.

”... X-oppilaitoksessa meitä (opettajia) kovasti innostetaan osallistumaan konferensseihin, kunhan vaan me esitetään jotain, sinne ei saa mennä vaan, jos ei oo mitään tutkimushanketta tai kehittämishanketta, jota voi esittää...mäkin olin semmosessa X-konferenssissa, se on kansainvälisten hoitotyön opettajien iso konferenssi, jota Nurse Education Today järjestää, ja se oli tosi hyvä konferenssi...mä pidin siellä puheenvuoron, esittelin oman graduni itseasiassa siellä...”(H7)

Kehittyvissä maissa työskenteleminen tarkoitti kansainvälisen kehitysyhteistyön tekemistä, kansainvälisen kenttäsaarialaharjoitusten vetämistä ja toimimista hoitotyön opettajana ja delegaattina kehittyvissä maissa.

”...me opetettiin siellä (kehittyvä maa) sairaaloissa siivoojasta ylilääkäriin, rakennettiin, kunnostettiin se sairaala uudelleen ja tehtiin niille tehtävän kuvaukset, kaikki tiimityö aloitettiin niille, infektioitoimikunnat perustettiin ja joka kuukausi vietiin sinne lääkkeitä ja tekstiilit ja sairaalavälineet ja tuettiin sitä, ja jonkin aikaa maksettiin palkkaakin henkilökunnalle...se jatkuvuus oli hyvä siinä...mä olin siellä opettajana ja sitten mä vastasin siitä koko projektista... se tulos mitä me saatiin, oli tosi hyvä...” (H3)

Koulutusvienti oli Suomalaisen koulutusosaamisen viemistä ulkomaille.

”...ennen joulua kävin X:ssa (itä-euroopan maa) pitämässä simulaatio oppimisesta tämmösen luennon ja työpajan... tämä on sitä osaamisen vientiä, sitähan me sinne X:ään (kehittyvä maa) vietiinkin sitten ja nyt on suunnattu X:aan (lähi-idän maa)...” (H3)

5.2.5 Kansainvälinen verkostoituminen

Kansainvälinen verkostoituminen sisälsi kansainvälisten kumppanuuksien luomista, yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa, oman oppilaitoksen hyväksi tehtävää pr-työtä ja kansainvälisten kumppaneiden vastavuoroista oppimista.

Kansainvälisten kumppanuuksien luominen tarkoitti opettajien muodostamia kansainvälisiä yhteistyökumppanuuksia ja verkostoja sekä niiden laajentumista. Opettajat loivat kansainvälisiä kontakteja erilaisissa kansainvälisissä tapahtumissa kuten opettajavaihdossa ja konferensseissa. Kansainvälisten viikkojen aikana tapahtuvat vierailut olivat hyvä mahdollisuus edistää maiden välistä vaihtoyhteistyötä. Verkostoitumista tapahtui myös muiden opettajien ulkomaalaisten kontaktien kautta. Opettajien mielestä uusien kansainvälisten kollegoiden saaminen oli positiivinen asia. He kuvasivat myös, miten jatkuva yhteydenpito ja tapaaminen saattoivat johtaa myös ystävystymiseen ulkomaalaisten kollegoiden kanssa.

”...se (kansainvälisyys) on kyl tuonut hirveän määrään uusia kollegoita, semmosia mielenkiintoisia ihmisiä tuolta maailmalta ja sit osahan näistä ihmistä...niistä on tullut mulle ystäviä...yksikin kollega tuolta X:stä (Euroopan kaupunki) ehti jo eläköityä siellä, niin hän on edelleenkin mun ystävä ja käy itse asiassa mun perheessä kylässä, ja mulla on muutamii tällaisia kollegoita, joista on tullu ihan oikeesti ihan oikeasti enemmän kuin kollega, se on mun mielestä ollut ihan mieletön rikkaus...”(H2)

Yhteistyö kansainvälisten kumppaneiden kanssa oli moninaista. Kansainvälisten kumppanien kanssa kehiteltiin yhteistyömalleja, yhteisiä hankkeita ja tutkimuksia. Kansainvälisten kollegoiden kanssa osallistuttiin kehitysyhteistyöhön ja toteutettiin yhteisiä koulutuksia. Heidän kanssaan suunniteltiin virtuaaliopetusta ja koulutusohjelmia. Yhteistyö kumppaneiden kanssa vaati säännöllistä yhteydenpitoa kansainvälisiin kumppaneihin ja kollegoihin. Yhteyttä pidettiin muun muassa puhelimitse tai sähköpostitse. Opettajat olivat jäseniä kansainvälisissä online-verkostoissa, joiden kautta pysyttiin ajan tasalla siinä, mitä muualla maailmassa tapahtui.

”...heidän kanssaan yhteistyön suunnittelua oli täällä X:ssä ennen sitä pilotin alkua... siellä X:ssä (Aasian maa)... toinen oli lääkäri ja toinen oli paikallisen kielikoulun johtaja... heidän kanssaan käytiin keskusteluja pitkäänkin ja vaihdettiin mielipiteitä ja suunniteltiin tätä koulutusohjelmaa yhteistyössä... siinä oli X:n (sairaalan nimi) rekrytointiryhmä ja paikalliset toimijat...”(H9)

Oman oppilaitoksen hyväksi tehtävää pr-työ tarkoitti oman oppilaitoksen kuulumisten kertomista kansainvälisessä vaihdossa. Opettajat käyttivät opettajavaihdon tuomaa mahdollisuutta rekrytoidakseen kansainvälisiä vaihto-opiskelijoita omaan oppilaitokseen.

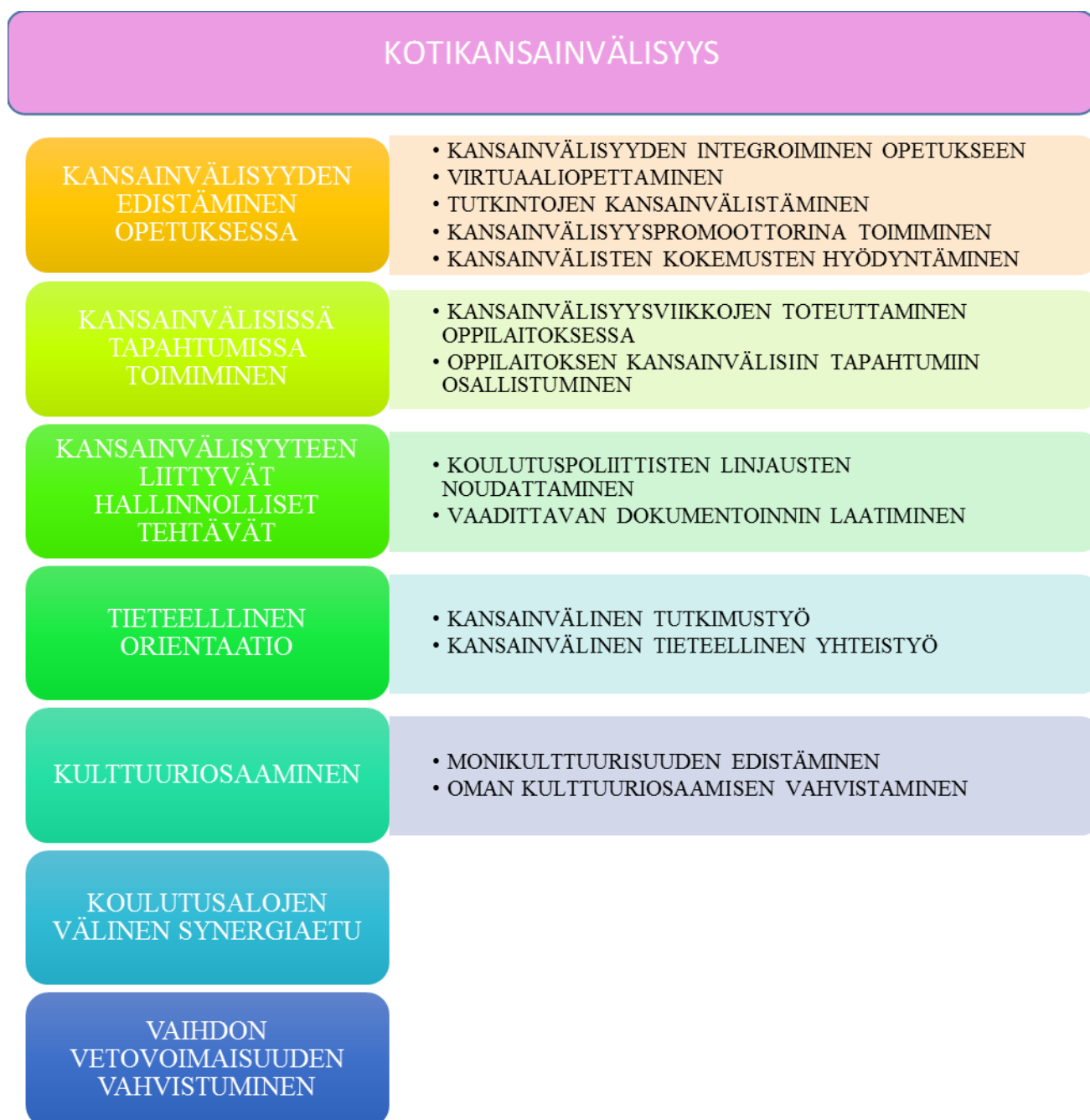
”...siellä oli kansainvälisyysviikko, kävin tutustumassa heidän viikkoonsa, esittelin X:aa (omaan oppilaitosta), allekirjoittelin vähän papereita opiskelijoiden vaihdon suhteen ja tutustuin yksikön tiloihin, sain tietoa, mitä siellä on saatavilla ja mitä ei ja se oli tosi hyvä, koska nyt me saatiin opiskelijoita lähtemään sinnepäin vaihtoon, ja meillä on itse asiassa tulossa opiskelijoita sieltä heidän yliopistosta vaihtoon meille... sieltä on tulossa nyt opettajia vaihtoon nyt keväällä...että se oli oikeen hyvä reissu...” (H7)

Kansainvälisten kumppaneiden vastavuoroinen oppiminen tarkoitti kansainvälisten kumppaneiden oppimista toisiltaan. Muiden maiden käytäntöjä voitiin hyödyntää soveltamalla käytäntöjä kliniseen työhön kotimaassa. Vierailevan kansainvälisen kollegan työkuluttuurista opittiin ja samoin vieraileva kollega oppi suomalaisesta hoitotyöstä esimerkiksi kansainvälisyysviikoilla vieraillessa. Tutustumiskäynnit kansainvälisissä yhteistyöyliopistoissa koettiin hyödylliseksi. Opettajat saivat toisiltaan uusia ideoita opetukseen ja niitä voitiin hyödyntää edelleen opetussuunnitelmissa. Avartavaa oli kumppanimaan terveydenhuollon järjestelmään tutustuminen ja kansainvälisiin hankkeisiin liittyi myös yhteistyömaan paikallisiin olosuhteisiin tutustumista.

”...noi uusien opetussuunnitelmien laatijat, siitä vastuussa olevat opettajat, käy tutustumassa esim. Virossa ja Tukholmassa niihin opetussuunnitelmiin ja niiden käytännön toteutukseen...ottaa sieltä ideoita siihen opetussuunnitelmien käytännön toteuttamiseen...”(H5)

5.3 Kotikansainvälisyys

Kotikansainvälisyys sisälsi kansainvälisyyden edistämistä opetuksessa, kansainvälisissä tapahtumissa toimimista, kansainvälisyyteen liittyviä hallinnollisia tehtäviä, hoitotieteellistä orientaatiota, kulttuuriosaamista, koulutusalojen välistä synergiaetua ja vaihdon vetovoimaisuuden vahvistumista (Kuvio 3).

Kuvio 3. Kotikansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä.

5.3.1 Kansainvälisyyden edistäminen opetuksessa

Kansainvälisyyden edistäminen opetuksessa sisälsi kansainvälisyyden integroimista opetukseen, virtuaaliopettamista, tutkintojen kansainvälistämistä, kansainvälisyyspromoottorina toimimista ja kansainvälisten kokemusten hyödyntämistä.

Kansainvälisyyttä integroitiin opetukseen monin eri tavoin. Kansainvälistä materiaalia hyödynnettiin opetuksessa laajasti; kansainvälisiä artikkeleita, tutkimustietoa, näyttöön perustuvaa tietoa ja muuta

kansainvälistä oppimateriaalia käytettiin opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Ulkomaalaiset YouTube-videot koettiin myös hyödyllisenä opetusmenetelmänä. Kansainvälisiltä yhteistyöyliopistoilta saatiin suosituksia oppikirjoista, joita voitiin hyödyntää englanninkielisessä opetuksessa. Opettajat tekivät myös vieraskielisten kirjojen hankintaehdotuksia oppilaitoksensa kirjastolle. Kansainvälisyyden integrointi näkyi myös englanninkielen käyttämisenä opetuksessa, esimerkiksi opettajat ohjasivat englanninkielisiä opinnäytetöitä. Oppilaitoksessa toteutettiin myös englanninkielistä degree-koulutusta. Oppilaitoksessa oli englanninkielellä opettavien opettajien välistä yhteistyötä, jota suunniteltiin säännöllisissä kokouksissa. Kansainvälisyys näkyi myös opetussuunnitelmissa, ja opettajat suunnittelivat kansainvälisiä ohjelmia ja opintojaksoja. Kansainvälisyys oli oleellinen teema myös urasuunnitteluopintojaksoilla. Opettajat hyödynsivät myös omien ulkomaalaisten ystäviensä tietämystä ymmärtääkseen paremmin opetettavia asioita.

”...suomalaisia (hoito-)suosituksia ei ole käännetty englanninkielelle ja Käypä-hoito suosituksissa on hirveen vähän englanninkielistä materiaalia, ne on lähinnä suomeksi, sit mä hyödynnän tämmösii netistä saatavia materiaaleja, jotka on englanniksi, hyvätasoista näyttöön perustuvaa materiaalia... ja hyödynnetään sellaisia oppikirjoja, mitä nää meidän englanninkieliset yliopistokumppanit käyttää omassa opetuksessaan plus sitten nää e-lehdet...nykyäänhän on hirmu paljon Cinahlin, Pubmedin ja sitä kautta saatavia materiaaleja ja ajankohtaisia artikkeleita aiheeseen liittyen... ekan vuoden opiskelijoille on tullut noita YouTube-videoita eniten käytettyä, sieltä löytää hyviä ohjaus- ja opetusvideoita...” (H7)

Virtuaaliopettaminen oli verkko-opetuksen toteuttamista. Verkko-opetusta kehitettiin yhdessä muiden oppilaitosten kanssa. Kursseja saatettiin järjestää Skype-puhelujen avulla yhteistyönä ulkomaalaisen kumppanuusyliopistojen kanssa. Sosiaalista mediaa pidettiin opiskelijoiden paikasta riippumattomien kohtaamisien mahdollistajana.

”...me ollaan muutaman vuoden kokeiltu yhden yliopiston kanssa sitä, että meillä on englannin kielen kurssi täällä opiskelijoille ja sitten tämmöinen X-kurssi...meillä on projekti, jossa opiskelijat tapaa toisiaan Skypen välityksellä, elikkä ovat pienissä ryhmissä...saattaa olla kolme opiskelijaa täältä, pari opiskelijaa sieltä briteistä ja he keskustelee tietyistä aiheista tai he vaihtavat kokemuksiaan opiskelijana olemisesta... mut ylipäättään se kuuluu täällä englanninkielen oppimiseen ja myöskin ihan sisältöihin...me halutaan, että meidän opiskelijat käyttää kieltä ja saa sitä viritystä sieltä suoraan... ja me ollaan nyt kolme kertaa

toteutettu...integroitu siis hoitotyön kurssi ja kielet näiden brittien kanssa ja me ollaan saatu meidän opiskelijoilta tosi hyvää palautetta...” (H2)

Tutkintojen kansainvälistäminen näkyi oppilaitoksessa opettajien työssä erilaisina vastuutehtävinä. Opettajilla oli kaksoistutkintoon, degreetutkintoon ja muuntokoulutukseen liittyviä vastuutehtäviä. He toimivat näiden tutkinto-ohjelmien vastuuopettajana, jolloin heidän tehtäviinsä kuului opiskelijoiden valitsemista näihin ohjelmiin, ohjelmien suunnittelemista, ohjelmissa opettamista ja ohjelmissa opiskelevien opiskelijoiden tutorointia.

”...sit mulla on taustalla, että mä oon 25:n (opiskelijan) X- ryhmän (aasialainen) alusta asti ohjannut, tehnyt opintosuunnitelman ja tehnyt haastattelut X:ssa (maan pääkaupunki) ja tuonut heidät tänne meille X-oppilaitokseen ja vetänyt tämän heidän koulutuksensa, oon ollut pääkouluttajana siinä, ja sit tietenkin suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut tätä koulutusta ja se on viisi vuotta sitten tapahtunut pilotti ja sinällään hyvin semmonen erilainen kokemus, mutta todella hieno siinä tuli...” (H9)

Kansainvälisyyspromootorina toimiminen tarkoitti opettajien toimintaa, jolla he pyrkivät edistämään kansainvälisyystietoisuutta ja luomaan kansainvälisyyshenkeä oppilaitoksessa. Opettajat tiedottivat oman oppilaitoksen toiminnasta kansainvälisille kumppaneilleen ja niin ikään välittivät kumppaneiden tiedotteita eteenpäin. He seurasivat maailman tapahtumia ja olivat mukana kansainvälisissä sähköpostifoorumeissa. Oppilaitoksessa toimi kansainvälisten asioiden koordinaattori, joka järjesti kansainvälisiä informaatiotilaisuuksia. Oppilaitoksen koko henkilökuntaa motivoitiin kansainväliseen toimintaan, ja oppilaitoksen johto kannusti opettajia lähtemään vaihtoon. Opettajat pitivät tärkeänä sitä, että opiskelijoille korostettiin kansainvälisyyden tärkeyden merkitystä. Opiskelijoita motivoitiin lähtemään kansainväliseen vaihtoon ja heille annettiin tietoa ulkomaille työllistymisen prosesseista. Opettajien tehtävänä oli myös kannustaa suomalaisia opiskelijoita tutustumaan oppilaitoksen kansainvälisiin opiskelijoihin. Opettajat suhtautuivat myös joustavasti opiskelijoiden vaihtosuunnitelmien toteuttamiseen. Kansainvälisyyshenkeä ja -tietoisuutta edistivät myös opettajien ja opiskelijoiden yhdessä järjestämät teemapäivät ja -viikot.

”...kyl sen (kansainvälisyyden) tavallaan pitäisi olla kaikessa sisällä, kaikessa mukana... ja miten se sitten opetuksen arjessa näkyy, eihän voi ehkä opettaa varsinaisesti kansainvälisesti, mutta sen teeman pitää olla esillä..., että siitä puhutaan ja keskustellaan edes opiskelijoiden kanssa ja kysellään, että miten he sen näkee, tai millä lailla ne ajattelee

sitä kansainvälisyyttä hoitotyössä tarvitsevansa, kansainvälisiä näkemyksiä, ja mitä se oikeasti merkitsee heille... jos puhutaan meidän omasta tieteenalasta ja sen ymmärryksen levittämistä hoitotyön koulutuksessa niin, että opiskelijat ymmärtää, miten kansainvälinen yhteistyö on oleellinen osa hoitotieteen olemassa oloa ja kehittymistä... mun mielestä hoitotyössä tarvis jokaisen olla yhteiskunnallisesti valveutunut ja globaalilla tasolla... en puhu vaan suomalaisesta yhteiskunnasta, vaan ymmärtää sellaisia maailmanlaajuisia asioista, että myös meidän hoitotyön näkökulmasta ja osaa sillä saada opiskelijat kriittisesti ajattelemaan ja funtsimaan...” (H6)

Kansainvälisten kokemusten hyödyntäminen tarkoitti kansainvälisessä vaihdossa saatujen kokemusten jakamista muiden kanssa ja niiden hyödyntämistä opetuksessa ja opiskelijoiden ohjauksessa.

”...jos mä opetan, ihan käytännössä tai puhun kokemuksesta, puhun omasta kokemuksesta kolmessa eri maassa, missä olen toiminut sairaanhoitajan tehtävissä ja sitten siitä, että kun tavallaan tuntee niitä toimintatapoja, miten ne poikkeaa eri maissa toisistaan... et sitten kertoo ihan sillä tasolla siitä, mitä se käytännössä merkitsee...” (H5)

5.3.2 Kansainvälisissä tapahtumissa toimiminen

Kansainvälisissä tapahtumissa toimiminen sisälsi kansainvälisyysviikkojen toteuttamista oppilaitoksessa ja oppilaitoksen kansainvälisiin tapahtumiin osallistumista.

Kansainvälisyysviikkojen toteuttamista oppilaitoksessa tarkoitti kansainvälisyysviikkojen suunnittelua ja järjestämistä omassa oppilaitoksessa sekä opiskelijoiden ohjaamista kansainvälisyysviikkojen järjestämisessä.

”...meillä on oma opettajaryhmä, joka suunnittelee sitä kansainvälisyysviikkoa, eli siellä saattaa olla joku kymmenen opettajaa eri koulutusohjelmista, ennenkuin laitetaan ylipäätään niitä kurssejakaan alulle, niin suunnittelee, että miten nää tilat aktiviteetit, materiaalit, resurssit, aikataulut sovitetaan yhteen... me aloitetaan se suunnittelu noin puolivuotta aikaisemmin joka tapauksessa, et se on normaalia oppimista, mut se tapahtuu intensiivisesti tietyn viikon aikana ja siellä on joka päivälle jotakin...” (H2)

Oppilaitoksen kansainvälisiin tapahtumiin osallistuminen tarkoitti osallistumista oman oppilaitoksen kansainvälisyysviikoille, teemaviikoille ja konferensseihin.

”...olen osallistunut kansainvälisyysviikkoihin ja olen hostannut joitakin opettajia ja olen sellaisten paneelien vetäjänä, jossa on ollut mukana toisesta maasta tulevat opettajat kuuntelijoina, ja olen toiminut siinä paneelin vetäjänä niin sanotusti... ne on varmasti niitä kokemuksia, ne ollut tosi opettavaisia kokemuksia, kun on päässyt sitä paneelia vetämään ja osallistumaan siihen keskusteluun...” (H1)

5.3.3 Kansainvälisyyteen liittyvät hallinnolliset tehtävät

Kansainvälisyyteen liittyvät hallinnolliset tehtävät sisälsivät *koulutuspoliittisten linjausten noudattamista ja vaadittavan dokumentoinnin laatimista.*

Koulutuspoliittisten linjausten noudattamiseen kuului EU:n antamien kansainvälistä vaihtoa koskevien velvoitteiden ja ammattikorkeakouluvelvoitteen noudattamisen. Opettajat kuvailivat, miten EU-säädökset vaikuttivat opetussuunnitelmiin, opintojen laajuuksiin ja opintojen hyväksymiseen. Koulutuspoliittiset strategiat määrittivät koulutuksen kansainvälisyyden kehittämissuuntaa.

”...EU velvoittaa kahdeksan tunnin opettamisen... EU ei rahoita sitten ollenkaan, eikä meitä edes päästetä, et aikaisemmin me voitiin osallistua joihinkin konferensseihin siten, että meillä ei ollut siellä itsellä esitystä, mut nyt tää rahatilanne on sen verran tiukka, että meillä on itellä oltava esitys...jos menet johonkin konferenssiin, pitää olla hyväksytty posterit tai tällainen workshoppi...” (H2)

Vaadittava dokumentoinnin laatiminen oli erilaisten paperitöiden tekemistä. Opettajat tekivät kansainväliseen opettajavaihtoon liittyviä paperitöitä ja hakivat rahoitusta. Opettajat, jotka olivat olleet vaihdossa, kirjoittivat raportin opettajavaihdosta ja laativat siitä kirjallisen itsearviointin. Joidenkin opettajien velvollisuutena oli pitää tilastoa toteutuneista vaihdoista. Opettajilla oli laadittavanaan myös kansainvälisen opettajakollegan vastaanottamiseen liittyviä paperitöitä. Opettajien vastuulla oli myös opiskelijan vaihtoon liittyviä paperitöitä, ja he myös valvoivat, että opiskelijat tekivät tarvittavat paperityöt. Opettajien tehtävänä oli myös hyväksyä opiskelijoiden

vaihdon aikana suoritettuja opintoja. Kansainvälisiin hankkeisiin liittyi myös erilaista dokumentointia kuten hankeraporttien kirjoittamista.

”...ennen lähtöä sehän vaatii ihan hirveen paperityön, että saadaan ne Erasmus, Erasmus-plus vaihtorahat, et ilman niitä ei pääse lähtemään mihinkään, että kaikki hakemukset paperityö saadaan kasaan... konkretiatasolla siihen menee viikkoja, että saadaan kaikki paperihommat tehtyä...” (H7)

5.3.4 Tieteellinen orientaatio

Tieteellinen orientaatio sisälsi kansainvälistä tutkimustyötä ja kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä.

Kansainvälistä tutkimustyöhön kuului hoitotyön opettajan työn tieteellinen ja tutkimuksellinen puoli. Tieteellistä tietoa hankittiin muista maista ja opettajat tekivät erilaisia tieteellisiä julkaisuja.

”...se on tieteellisyyttä ja tutkimuksellisuutta... haetaan sitä tietoa muista maista ja kokemuksista ja näin pois päin ja sitten artikkelit ja ehkä sitten kirjoittaminen lehtiin muihin, se on sitä kansainvälisyyttä...” (H3)

Kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä tehtiin sekä oman alan että muiden alojen tiedeyhteisöjen kanssa. Opettajat tekivät myös erilaista kansainvälistä tutkimusyhteistyötä.

”...tavallaan se tiedeyhteisöjen kanssa yhteistoimiminen on sitä oikeaa kansainvälisyyttä, koska silloin haastetaan itseä ja joudutaan sitä kielitaitoa, menetelmiä ja osaamista siirtämään ja...että hakemaan ja tekemään oikeesti yhteistyötä...” (H3)

5.3.5 Kulttuuriosaaminen

Kulttuuriosaaminen sisälsi monikulttuurisuuden edistämistä ja oman kulttuuriosaamisen vahvistamista.

Monikulttuurisuuden edistämiseen kuului monikulttuurisuuden integroiminen opetukseen. Opettajat opettivat monikulttuurisissa opintojaksoissa ja työskentelivät ja opettivat monikulttuurisia ryhmiä. Monikulttuurisuutta pyrittiin kytkemään myös muihin opintojaksoihin. Opettajat pyrkivät pitämään opetuksessa yllä monikulttuurista näkökulmaa ja tukemaan opiskelijoiden kulttuurisen kompetenssin kehittymistä. Opiskelijoilla oli monikulttuurisuuteen liittyviä opinnäytetyöaiheita, joita opettajat ohjasivat.

”...me eletään entistä globaalimmassa ja kansainvälisemmässä maailmassa ja ollaan vuorovaikutuksessa tai meidän täytyy pystyä toimimaan eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa...on tosi tärkeä opettaa kulttuurista kompetenssia opiskelijoille, et heille tulis osaaminen ja ymmärrys muista kulttuureista ja mun mielestä se on nykypäivänä tosi tärkeä, joka alalla, että pyrittäisiin opintoihin integroimaan enemmän sitä monikulttuurisuutta, ja sitten tulee kontaktejakin eri kulttuuritaustaisten kanssa, ettei ainakaan mitään ennakkoluuloja ja tällasia kehittyisi...” (H4)

Oman kulttuuriosaamisen vahvistaminen toteutui muun muassa monikulttuurisuusmessujen ja -viikkojen järjestämisen kautta. Opettajat tutustuivat eri kulttuureihin ja pyrkivät ymmärtämään niitä. Kulttuuriosaamiseen liittyi myös erilaisuuden ymmärtäminen. Omaa kulttuuriosaamista vahvistettiin työskentelemällä eri kulttuuritaustaisten henkilöiden kanssa ja pitämällä yllä kulttuurien välistä vuorovaikutusta kotimaassa.

”...semmonen on tosi hieno ominaisuus, mitä kaikilta ei voi vaatia, että on jossakin kulttuurissa itse kokenut olevansa niinku se... ei valtaväestössä... mikä ainakin itellä tuntuu, että pystyy samaistumaan helpommin niihin ihmisiin sen takia, että tietää, miltä se tuntuu, kun ei pysty kaikkeen ja ei oo samalla ihan samalla tasolla ja joutuu tekemään kaksinkertaisen työn, että pystyy näyttää sen, että mäkin pystyn jotakin tekemään, vaikka mulla onkin erilainen tausta...” (H5)

5.3.6 Koulutusalojen välinen synergiaetu

Koulutusalojen välinen synergiaetu tarkoitti eri koulutusohjelmien välistä yhteistyötä. Se oli muiden koulutusohjelmien kansainvälisyysosaamisen hyödyntämistä ja niiden toimivista opintokokonaisuuksista oppimista. Opettajat saivat myös uusia ideoita opetukseen muiden koulutusalojen Suomessa opettavilta ulkomaalaisilta opettajilta.

”...saatan saada ihan konkreettisesti, jos se on hoitotyön opettaja, niin valmiita luentoja ja materiaaleja, ideoita materiaalin käyttöön, jos se on ei omaan alaan liittyvä, sieltä saattaa silti saada hyviä ideoita, miten asioita vois opettaa, vaikka se on eri aihe niin, jos joku opetusmetodi on todettu toimivaksi niin miksei sitä voisi koittaa siirtää eri aiheeseen ja aineeseen...” (H7)

5.3.7 Vaihdon vetovoimaisuuden vahvistuminen

Vaihdon vetovoimaisuuden vahvistuminen näkyi opettajille oppilaitoksessa kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisääntymisenä. Opettajat olivat huomanneet, että opiskelijoilla oli yhä enemmän kiinnostusta kansainvälistä vaihtoa kohtaan ja kansainvälisen vaihdon asema koulutuksessa vahvistuu koko ajan.

”...lisää ryhmiä tulee ja kansainvälinen vaihto koko ajan vahvistuu... meillä on ollutkin se jo hyvä, mutta lisää vaan siihen suuntaan opiskelijoita kannustetaan... viime syksynä alkanut nuorisoryhmä, siellä on kovasti kiinnostusta tästä kansainvälisyydestä ja heille on jo yksi info tarjottu...he on vasta aloittanut, kohta he on jo valmiita lähtemään sinne vaihtoon... kyllä se on lisääntynyt...” (H9)

5.4 Kansainvälisyyden seuraukset

Kansainvälisyyden seuraukset sisälsi **hyödyt ja haasteet** (Kuvio 4).

Kuvio 4. Kansainvälisyyden seuraukset.

5.4.1 Hyödyt

Hyödyt sisälsi henkilökohtaisen kehittymisen, ammatillisen kehittymisen ja työn rikastumisen.

Henkilökohtainen kehittyminen oli kansainvälisyyden tuoma oleellinen hyöty. Moni opettaja kertoi, miten kansainvälisyys omassa työssä avarsi heidän näkökulmia ja ymmärrystä. He kuvasivat, miten kansainväliset opiskelijat herättelivät ajattelemaan asioita eri maiden näkökulmista, ja miten kansainvälisyys auttoi näkemään asioiden eri puolet omassa työympäristössä. Kansainvälisyys koettiin voimaannuttavana tekijänä, siitä sai voimia arkiseen puurtamiseen. Kansainvälisyys lisäsi opettajien stressinsietokykyä, joustavuutta ja armollisuutta itseään kohtaan. Lisäksi onnistuneet kokemukset vahvistivat opettajien identiteettiä kasvattaen heitä henkilökohtaisella tasolla.

”... mähän oon oppinut ihan järjettömän paljon tästä, eri asioista...se (kansainvälisyys) tavallaan avaa paljon sitä omaa katsontakantaa... stressinsietokyky on lisääntynyt ihan järjettömästi... sitten kun on oppinut itselleen armolliseksi tässä... kaiken ei tarvi olla niin vimpan päälle, että 80% voi olla ihan riittävän hyvä... (H7)

Ammatillinen kehittyminen kuvattiin monipuolisena hyötynä. Hoitotyön opettajat kuvasivat, miten kansainvälisyyden toteuttaminen vahvisti heidän kieli- ja vuorovaikutustaitojaan. Samoin se mahdollisti aidon läsnäolon. Opettajien kulttuuriosaaminen vahvistui. He pystyivät yhä paremmin ymmärtämään eri kulttuureja, eri maiden tapahtumia ja terveydenhuollon järjestelmiä. He kuvasivat, miten kokemukset kehittivät kulttuureihin samaistumisen taitoja ja miten avartavaa se on itselle. Kokemusten myötä eri kulttuureista tulevia opiskelijoita osattiin ohjata yhä paremmin. Opettajien mielestä kansainvälinen tieto auttoi pitämään yllä omaa ammattitaitoa ja opetuksen laatua. Kansainvälisyys syvensi ja laajensi opettajien ammatillista osaamista. Opettajavaihto, tiedonhankkimistaidot ja artikkelien kirjoittaminen edistivät niin ikään opettajien työn kansainvälisyyttä. Opettajat kuvasivat kokemusten olleen opettavaisia ja mielihyvää lisääviä. Kansainvälisyys vaikutti positiivisesti heidän ammattilylpeyteen.

”...mut sitten on ehdottaman tärkeä, että sä pystyt ylipäättään omaa ammattitaitoas ja opetuksen laatua pitämään yllä, niin sulla täytyy olla myös tietty kyky hankkia sitä kansainvälistä tietoa ja mun mielestä siinä tiedonhankkimistaidot ja englanninkielentaito on sairaanhoitajillakin tosi oleellinen...kyllä mä pidän sitä ihan ehdottoman välttämättömänä, että pysyy siinä alassa mukana ja saa sen uusimman tiedon ja pystyy kehittämään sitä, erityisesti tietysti sitä opetuksen sisältöä...” (H4)

Työn rikastuminen oli myös hyöty. Kansainvälisyys rikastutti hoitotyön opettajien työtä moni tavoin. Kansainväliset opiskelijat ja monikulttuuriset ryhmät toivat iloa oppilaitokseen ja heidän kanssaan työskentely oli mukavaa. Onnistumiset kansainvälisten ryhmien kanssa antoi paljon. Kaiken kaikkiaan kansainvälisyys koettiin positiivisena, iloisena ja innostavana asiana. Työ rikastui myös haasteiden kautta. Kansainvälisyystyössä saattoi haastaa itseään ja haasteen selvittäminen oli positiivinen kokemus, joka vahvisti uskoa selviytyä uusista tilanteista.

”...sellaista iloisuutta ja hyväntuulisuutta ja sellaista oman elämän laajentamista... se (kansainvälisyys) on sellainen tosi hieno asia kaiken kaikkiaan, että kyllä on paljon paljon ajatuksia aina, kun lähtee täältä töistä... sellaisia hyviä ajatuksia ja se antaa voimaa sit myöskin tähän arkiseen puurtamiseen...mä pidän tätä kansainvälisyyttä sellaisena juhlatyönä niin sanotusti eli on hieno päästä tekemään sitä...” (H9)

5.4.2 Haasteet

Haasteet sisälsi resursseihin liittyvät tekijät, vieraaseen kieleen liittyvät tekijät, psykososiaaliset tekijät ja työnkuormitukseen liittyvät tekijät.

Resursseihin liittyvät tekijät oli yksi kansainvälisyyden haaste hoitotyön opettajan työssä. Opettajien mielestä valmistelutyöhön ei ollut riittävää resurssia. Kansainvälisten hankkeiden korkeat kustannukset ja rahoituksen saaminen aiheuttivat haasteita toteuttamiselle. Lisäksi opettajat kertoivat, että vieraskielisiin koulutusohjelmiin oli vaikea löytää opettajia. Koettiin myös, että kansainvälisyyden viemiselle oppilaitoksen arkeen ei ollut riittävästi aikaa.

”...se on aika rankkaa, että joutuu opettamaan kahdeksan tuntia (opettajavaihdossa) tai mahdollisesti enemmänkin...tai vähemmänkin, riippuu vähän... se on aika paljon, se valmistelutyö... ihan hirvittää, kun se resurssi on niin pieni siihen, mitä joutuu nähdä vaivaa...sitten se saattaa muuttua, että siellä halutaankin jotain ihan muuta... se mitä sä pidät, se ei ookaan sitä, mitä oot suunnitellut...” (H10)

Vieraaseen kieleen liittyvät tekijät tuotiin esiin useassa haastattelussa. Opettajat toivat esiin omaan kielitaitoon liittyviä haasteita: omassa kielten osaamisessa oli vaikeuksia, vieraan kielen opetteleminen koettiin työlääksi ja vieraalla kielellä toimimisen koettiin vievän paljon energiaa. Opettajilla oli jopa pelkoa käyttää vierasta kieltä. Lisäksi opettajat kertoivat, miten opiskelijoiden kielitaidon heikkous vaikeutti yhteisen kielen löytämistä, ja kielitason vaihtelu hankaloitti

opiskelijoiden arviointia. Eri kielisten koulutusohjelmien integroinnissa koettiin hankaluuksia: suomenkielisen ja englanninkielisten ohjelmien yhteensopimattomuus vaikeutti kansainvälisten opiskelijoiden ohjausta ja lisäsi opettajien työn määrää. Erityissanaston löytäminen sekä suomeksi että englanniksi koettiin vaikeaksi. Vieraaseen kieleen liittyviä tekijöitä olivat myös kielimuuri, joka saattoi estää kansainvälisten julkaisujen lukemisen ja koulutuksiin osallistumisen. Myös englanninkielisen materiaalin puuttuminen hankaloitti opettamista. Opettajien työtä haastoi myös se, että opetuksen tukipalveluja ei ollut saatavilla englanniksi.

”...se kielitaito, että joutuu taas sitä opetelemaan englannin, kun ei ihan joka päivä käytä sitä ihan päivittäin sitä puhekieltä, mutta tietysti luettua tekstiä varmasti englannin kielistä on päivittäin...” (H1)

Psykososiaalisia tekijöitä olivat kansainvälisen työn aiheuttama ihmissuhdekuormitus, kulttuurierot ja asenteet. Opettajat kertoivat, että ulkomaalaisten opiskelijoiden auttaminen saattoi lähteä päivittäisistä perustarpeista, ja miten uusiin ihmisiin tutustuminen välillä väsytti. Kulttuurierot toivat törmäyksiä kansainvälisten opiskelijoiden kanssa, muun muassa erilaiset aikakäsitykset turhauttivat. Opettajat kokivat myös, että harjoittelupaikkojen negatiivinen asenne kansainvälisiä opiskelijoita kohtaan oli haaste.

”...kun sä olet yhteydessä eri kulttuurista peräisin oleviin opiskelijoihin tai kollegoihin, niin tulee väärinymmärryksiä, et ehkä tarpeeksi selkeesti itse kommunikoi... me ehkä oletetaan liikaa, että me tiedetään, miten heillä toimitaan, et jos jostain opiskelija tulee tänne... jos ei me tarpeeksi kysellä niitä taustoja ja miten on tottunut opiskelemaan ja minkälainen suhde on esimerkiksi opettajalta opiskelijalla on, tai kuinka avoimesti esimerkiksi tää opiskelija-opettaja suhde toimii jossain tietyssä kulttuurissa... jos ei oo kauheesti kokemusta, niitä törmäyksiä tulee...” (H2)

Työnkuormitukseen liittyvillä tekijöillä tarkoitettiin kansainväliseen työhön käytettyä aikaa, toteuttamisen työläyttä ja työn määrän lisääntymistä. Kansainvälinen työ vei opettajien mukaan paljon aikaa. Aikaa vei ulkomaalaisten opiskelijoiden tutorointi, opettajavaihto, vieraskielinen opetus ja sen suunnittelu. Opettajat mainitsivat myös, että vieraskielisen opetuksen suunnitteluun annettiin sama aikaresurssi kuin suomenkieliseen, vaikka tarve olisi suurempi. Kansainvälisten opiskelijoiden kanssa työskentely lisäsi opettajien työn määrää. Moni opettaja mainitsi, miten kansainvälisille opiskelijoille oli vaikea löytää harjoittelupaikkaa. Myös koulutuspoliittiset linjaukset koettiin työtä kuormitustekijäksi. Esimerkiksi opetusministeriön usein vaihtuvat kriteerit

hankaloittivat pitkäjänteistä suunnittelutyötä, ja EU:n määrittelemät vaihtoihin liittyvät prosessit koettiin jäykiksi.

”...siihen (kansainvälisyyteen) varataan ajallisesti opettajalle liian vähän aikaa, elikkä opettajat eivät sen vuoksi ehkä ole kovin kiinnostuneita tai ovat kiinnostuneita, mutta eivät ole kykeneviä lähtemään esimerkiksi kansainvälisiin vaihtoihin tai tekemään muuta yhteistyötä, koska se vie sitten tosi paljon aikaa... opettajien kokemus on se, että se on kolminkertainen aika, mitä siihen annetaan... jos nyt vaikka sitten haluaa lähteä sinne vaihtoon ja haluaa opettaa sen kahdeksan tuntia, niin se aika, mikä siihen meille työaikaa annetaan... se kolminkertaistuu todellisuudessa eli se tuo haastetta sitten, kuinka selvittää siten niistä muista töistä... ja vaikka olisi kiinnostunutkin, joutuu jättämään sitten menemättä, koska se vie niin paljon aikaa... se materiaalin valmisteleminen englanniksi vie enemmän aikaa kuin suomenkielisen materiaalin valmisteleminen...” (H1)

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelua

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tavoitteena oli tuottaa tutkittua tietoa kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä. Tulosten avulla saavutettiin ymmärrys siitä, miten monin eri tavoin kansainvälisyys ilmenee opettajien työssä. Tätä tietoa voidaan hyödyntää hoitotyön opettajien työn kansainvälisyyden ja oppilaitosten kansainvälisyyden kehittämisessä. Tuloksia voidaan myös hyödyntää terveystieteiden maisterikoulutuksen hoitotyön opettamisen opintosuunnan sisällön kehittämisessä. Tulokset auttavat ymmärtämään myös niitä edellytyksiä ja seurauksia, joita kansainvälisyys tuo hoitotyön opettajan työhön. Tuloksista kävi ilmi, että kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä voi olla haasteellista tai hyödyllistä. Tunnistamalla opettajien kokemat haasteet ja epäkohdat voidaan niihin jatkossa vaikuttaa ennalta käsin ja näin vähentää opettajien negatiivisia kokemuksia. Näin ollen myös olemassa olevien voimavarojen esiin tuominen on tärkeää. Voimavaroja vahvistamalla voidaan kansainvälisyydestä tehdä entistä vahvempi ja vetovoimaisempi osa-alue hoitotyön opettajan työssä.

Tulosten mukaan hoitotyön opettajien työn kansainvälisyys on monipuolista koostuen useista eri osa-alueista. Kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä ilmenee kansainvälisyyden edellytyksinä, kansainvälisenä liikkuvuutena, kotikansainvälisyytenä ja kansainvälisyyden seurauksina.

Kansainvälisyys edellyttää onnistuakseen sisäisiä, ulkoisia ja hankittuja voimavaroja. Opettajalta itseltään vaaditaan tiettyjä ominaisuuksia ja asenteita. Kansainvälisyyttä on helpompi toteuttaa, kun se on suunniteltua. Myös Garamin (2012) katsauksen mukaan kansainvälisyys tulee nähdä tavoitteellisenä toimintana, jolle asetetaan tavoitteet ja jota arvioidaan systemaattisesti. Tulosten mukaan kansainvälinen asiantuntemus toteutuu helpommin, jos opettaja on motivoitunut työtehtäviinsä ja hänen asenne kansainvälisyyttä kohtaan on myönteinen ja avoin. Garamin (2012) katsaus vahvistaa tätä tutkimustulosta. Opettajien asenteella on suuri merkitys, sillä opettajilla on suuri vastuu kansainvälisyyden käytännön toteuttamisesta Garam (2012). Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että opettaja tarvitsee kansainväliseen työhön oppilaitoksen ja johdon tukea, lisäksi henkilöstöresurssin tulee olla optimaalinen. Aikaisemmissa tutkimuksissa on myös todettu ulkopuolisen tuen tärkeys. Tuki voi olla taloudellista kuten kansainvälisen hoitotieteellisen tutkimustyön rahoittamista (Nardi & Gyurko 2013) tai asenteellista, jossa korostuu oppilaitosten johdon myönteisen asenteen merkitys kansainvälisyyttä kohtaan (Garam 2012). Greenin ja Mertovan (2009) tutkimuksessa esteenä opettajien kansainvälisyydelle olivat muun muassa epäselvät vastuut, tiedon, tuen ja kunnioituksen puute sekä resurssien puute, kuten rahoituksen ja ajan riittämättömyys. Kansainvälisen työn toteuttaminen on opettajien mielestä helpompaa, kun he tuntevat, että heihin luotetaan oppilaitoksen taholta. Kokemuksen karttuminen, kielitaito ja kulttuuriosaaminen ovat eduksi kansainvälisen työn toteuttamiselle. Opetusministeriö (2009) kiteyttää kansainvälisyyden perustaidoiksi vuorovaikutustaidot, hyvän kielitaidon ja monipuolisen kulttuurisen osaamisen.

Tässä tutkimuksessa hoitotyön opettajat pitivät tärkeänä edellytyksenä opettajakoulutuksen luomaa valmiutta. On tärkeää, että hoitotyön opettajat saavat jo opiskeluvaiheessa syventävää tietoa kansainvälisyyteen liittyvistä asioista. Greenin ja Mertovan (2009) tutkimuksen mukaan opettajat eivät aina tiedä, mitä opetussuunnitelman kansainvälistämisellä tarkoitetaan. Hoitotyön opettajaopiskelijoiden kansainvälisyyskompetenssia voidaan vahvistaa kansainvälisyyttä painottavan koulutusohjelman avulla. Hoitotyön opettajaopiskelijoita pitäisi rohkaista lähtemään kansainväliseen opiskelu- tai opetusharjoitteluvaihtoon. Mkandawire-Valhmu ja Doering (2012) ovat tutkineet hoitotyön opiskelijoiden vaihtokokemuksia. Tulosten mukaan opiskelijavaihdossa saadut oppimiskokemukset rikastuttavat opiskelijoiden maailmankuvaa. Vaihdossa opiskelijat pääsevät tutustumaan ihmisiin, joiden elämä poikkeaa merkittävästi omastaan ja joiden terveyteen

on vaikuttanut erilaiset sosiaaliset, poliittiset ja ekonomiset olosuhteet. (Mkandawire-Valhmu & Doering 2012.)

Hoitotyön opettajaopiskelijoille tulisi tarjota mahdollisuus valita opinnoissaan kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen liittyviä kursseja. Monikielinen kurssitarjonta vahvistaa kielitaitoa, josta on opiskelijoille hyötyä myös ammattiin valmistuessaan. Opetusministeriön (2009) mukaan suomalaiset korkeakoulut ovat viime vuosina lisänneet vieraskielistä tutkintoon johtavaa koulutusta ja englanninkielinen opetustarjonta on korkeakoulutuksemme kokoon nähden laajaa. Kulttuuriosaaminen on tutkimustulosten mukaan kansainvälisyyden edellytys. Kulttuurien tuntemukseen tähtäävät opintokokonaisuudet jo hoitotyön opettajaopettajaopintojen aikana ovat eduksi valmistuville opettajille. He saavat valmiuksia sekä kansainvälisten kollegoiden että opiskelijoiden kohtaamisen ja siten myös taitoja tukea omien opiskelijoiden kulttuuriosaamista. Mkandawire-Valhmu ja Doering (2012) toteavat samansuuntaisesti, että hoitotyön opettajien vastuulla on hoitotyön koulutuksen kehittäminen suuntaan, joka lisää valmistuvien hoitajien taitoja hoitaa eri kulttuuritaustaisia ihmisiä. Salminen ym. (2016) tutkimuksen mukaan hoitotyön opettajaopiskelijoiden osallistumisen kansainväliselle sosiaalisen median-kurssille lisäsi heidän tietoisuutta ja ymmärrystä eri maiden ja kulttuurien opettajakoulutuksesta. Arvokkaana pidettiin myös uusia kansainvälisiä kontakteja ja kielitaidon karttumista (Salminen ym. 2016).

Sekä opiskelija- että opettajaliikkuvuus tulivat vahvasti esiin tuloksissa. Opettajat kokevat kansainvälisen vaihtotoiminnan olevan hoitotyön opettajan kansainvälisen työn ydinaluetta. Heidän havaintojensa mukaan opettajat lähtevät yhä useammin vaihtoon, ja myös vaihto-opiskelijoiden määrä on viime vuosien aikana kasvanut. Australialaiset Green ja Mertova (2009) toteavat, että tutkintojen ja opetuksen kansainvälistämiseen tarvitaan sekä henkilökunnan että opiskelijoiden liikkuvuutta. Bolognan prosessin etenemistä arvioivan raportin (2015) mukaan opiskelijoiden liikkuvuus on hieman lisääntynyt vuodesta 2012. Myös CIMO:n (2011) tilastot osoittavat Erasmus-ohjelman kautta liikkuvien määrän kasvaneen tasaisesti vuodesta 2007 alkaen. Erasmus-ohjelmaan osallistui vuonna 2009-2010 kaikki Suomen korkeakoulut ja opiskelija- ja opettajavaihto olivat toiminnoista suosituimpia (CIMO 2011). Nykyisessä hallitusohjelmassa korostetaan opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden kansainvälisen liikkuvuuden lisäämistä. Suomi on ollut perinteisesti aktiivinen toimija eurooppalaisessa korkeakoulu- ja tutkimusyhteistyössä. Tämän roolin ylläpitäminen on turvattava myös tulevaisuudessa. (OPM 2009.)

Kansainvälisen vaihdon toteuttaminen on nykyään helpompaa kuin muutama vuosikymmen sitten, joten myös opettajien kynnys lähteä ulkomaille on madaltunut. Lisäksi erilaiset oppilaitosten

kansainväliset yhteistyöhankkeet ja Erasmus-kaltaiset ohjelmat edistävät liikkuvuutta. Myös taloudelliset avustukset esimerkiksi stipendien muodossa tekevät lähdöstä helpompaa. Toisaalta tässä tutkimuksessa ilmeni, että opettajat eivät halua lähteä vaihtoon johtuen siitä, että heillä on kotona pieniä lapsia. Samoin opettajat toivat esiin sen, miten viiden tunnin opettaminen luo paineita vaihtoon osallistumiseen ja saattaa olla jopa täysin esteenä vaihtoon lähtemiselle. Syynä on usein, että opettajat kokevat resurssien riittämättömyyttä vaihdossa toteutettavan opetuksen suunnitteluun. Heidän mielestään vieraskielisen opetuksen suunnitteluun kuluu kohtuuttoman paljon aikaa ja tämä aika on taas pois heidän muista työtehtävistä. Aikaisemman tutkimuksen mukaan opettajavaihtoon osallistuvat toivoivat enemmän systemaattisuutta vaihdon valmisteluun sekä vaihdosta paluun jälkeiselle kokemusten läpikäymiselle. Näin toimimalla voidaan taata, että lyhyistäkin vaihdoista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty. (Law ym. 2011.)

Tämän tutkimuksen mukaan opettajavaihtotoimintaan sisältyy paljon muutakin kuin opettamista. Opettajat osallistuvat vaihdossa erilaisiin ammatillisiin tilaisuuksiin kuten kansainvälisyysviikkoihin, keskustelupaneeleihin ja työpajoihin, joissa he pääsevät esittelemään omia tuotoksiaan kuten postereita, tutkimuksia ja hankkeita. Merkittäväksi opettajat kokevat myös ulkomaalaisen opettajakollegan vaihtoprosessin onnistumisen tukemisen. Opettajat ovat kokonaisvaltaisesti varmistamassa, että kollegan vaihtoprosessi sujuu mahdollisimman mutkattomasti. Nämä tehtävät eivät sisällä vain ammatilliseen rooliin liittyviä asioita vaan hyvin käytännöllisiä asioita kuten majoituksen varaamista kollegalle. Opettajien oman vaihtoprosessin toteuttamiseen kuuluu monenlaisia tehtäviä hakemusten ja apurahojen hakemisesta vaihtoraporttien laatimiseen. Law ym. (2011) toteavat tutkimuksessaan, että opettajien saadessa apua vaihdon matkajärjestelyihin, heidän stressinsä vähentyi merkittävästi ja käsitykset vaihtoprosessista muotoutuivat positiiviseksi.

Kansainvälinen opettajavaihtotoiminta sen moninaisuudessaan ja hanketoiminta on molemmat tehokkaita keinoja syventämään opettajien kansainvälistä kompetenssia. Myös Law ym. (2011) mukaan opettajavaihto lisää opettajien henkilökohtaista ja ammatillista kehittymistä ja siitä hyötyy koko oppilaitos. Kansainväliset kokemukset ovat eduksi opettajan myöhemmälle urakehitykselle ja ne vahvistavat valmiuksia toimia erilaisissa kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä. Opetusministeriön (2009) mukaan ulkomailla tapahtuva opiskelu ja työskentely parantavat kielitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä lisäävät kulttuurien ja yhteiskuntien keskinäistä ymmärrystä.

Tuloksissa korostui myös kansainvälisten opiskelijoiden kanssa toimiminen. Hoitotyön opettajat pitivät kansainvälisten opiskelijoiden opettamista merkittävänä osana työtään. Pitkäjärven (2012)

tutkimuksessa sekä itse opiskelijat että opettajat kokivat hoitotyön opetuksen käytännönläheisyyden olevan tärkeää kansainvälisten opiskelijoiden oppimiselle. Tässä tutkimuksessa tärkeäksi opettajien tehtäväksi osoittautui myös kansainvälisten opiskelijoiden tutorointi ja opiskelijoiden sopeutumisen varmistaminen suomalaisen oppilaitoksen toimintaan. Kansainvälisten opiskelijoiden kohtaaminen edellyttää opettajilta muun muassa kulttuurien tuntemusta sekä vuorovaikutus- että kielitaitoa.

Vaihtotoiminta ei ainut tapa hankkia kansainvälisiä kokemuksia, vaan opettajat toimivat ulkomailla muissakin rooleissa, kuten luennoitsijoina. Heidän mielestään konferenssit ovat tärkeitä foorumeja jakaa kokemuksia ja saada uutta tietoa. Opettajat toimivat myös kehitysyhteistyössä ja edistävät koulutusvientiä. Kehitysyhteistyö on oivallinen keino lisätä myös kulttuuriosaamista. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa puhutaan osaamisen ja sen viennin edistämisestä. Korkeakoulutus ja osaaminen on tulevaisuuden merkittävä suomalainen vientituote. (OPM 2009.)

Tuloksista ilmeni, että kansainvälisten kumppanuuksien luominen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa rakentaa hoitotyön opettajien kansainvälistä verkostoa. Näin luodaan pohjaa toimivalle kumppanuusyhteistyölle. Ulkomaille tehdyt konferenssivierailut ovat oivia tilaisuuksia luoda uusia tai laajentaa jo olemassa olevia verkostoja. Kansainväliset verkostot ovat edellytys kansainvälisyyden sisällyttämiseksi osaksi opetusta. Verkostot mahdollistavat kansainvälisen liikkuvuuden ja opetuksen kehittämisen. Usein oppilaitosten verkostojen takana saattaa olla pelkästään yhden opettajan henkilökohtainen kontakti. (Garam 2012.) Kansainvälisessä yhteistyössä toteutetut konferenssit, työpajat ja koulutukset ovat suuri voimavara hoitotyön opettajien työssä. Pitkällä tähtäimellä kansainvälinen yhteistyö vaikuttaa myönteisesti myös opettajien työllistymiseen, sillä se madaltaa kynnystä hakemaan työpaikkoja oman maan ulkopuolelta. (Nardi & Gyurko 2013.)

Tämän tutkimuksen mukaan ammatillinen suhde ulkomaalaiseen kollegaansa saattaa joskus edetä jopa ystävyssuhteeksi. Tämä kuvaa sitä, miten tiiviissä ja läheisessä yhteistyössä eri maiden opettajakollegat ovat. Kollegoiden kanssa ei vain pidetä yhteyttä, vaan toimitaan konkreettisesti yhteistyössä. Tutustumisvierailut kumppanimaahan laajentavat opettajien näkemystä erilaisista koulutusohjelmista, terveydenhuoltojärjestelmistä ja olosuhteista. Yhteistyö ei tosin aina vaadi fyysistä läsnäoloa samassa paikassa, vaan digitaalinen ympäristö mahdollistaa hyvin monimuotoisen yhteistyön. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa simulaatioon ja etäopiskeluun perustuvan opetusteknologian toteuttamisen oppilaitosten välillä. Näillä keinoilla voidaan myös jakaa opetussuunnitelmia ja henkilökuntaresursseja. (Nardi & Gyurko 2013.)

Tässä tutkimuksessa kansainvälisten kumppanien oppiminen toisiltaan on vastavuoroista. Monet opettajat kuvasivat, miten hyviä ideoita työhönsä ja opetussuunnitelmiin he olivat saaneet kumppanimaan kollegoilta. Hoitotyön ja hoitotieteen kehittämisen kannalta on tärkeää, että opettajat saavat kansainvälisiä näkökulmia työhönsä. Toimivan ja aktiivisen kansainvälisen yhteistyön avulla eri maiden oppilaitokset voivat vaihtaa ammatilliseen osaamiseen liittyvää tietoa ja osaamista. Asiantuntijuuden molemmin puolinen hyödyntäminen mahdollistaa hoitotyön koulutuksen kehittämisen molemmissa maissa; sekä kohde- että kotimaan edustajat voivat vastavuoroisesti hyötyä ja oppia toisiltaan. Tämän kaltainen kumppanuus vahvistaa yhteistyötä ja sen sujuvuutta sekä madaltaa kynnystä myös tulevaisuudessa tehtävään yhteistyöhön. Suunnitelmallinen ja järjestelmällinen kokemusten vaihtaminen dialogin ja refleктоivan keskustelun keinoin eri maiden ja kulttuurien välillä edistää eri maiden välistä ymmärrystä (Halabi ym. 2011). Kansainvälisen tutkimus-, koulutus- ja kulttuuriyhteistyön avulla luodaan kiinnostavia ja luotettavia kumppanuuksia (OPM 2009). Hoitotyön opettajien työssä kansainvälisten kontaktien luominen ja ylläpitäminen tulisi olla luonnollinen ja säännöllisesti toistuva osa heidän työtään. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian tavoitteisiin on myös kirjattu kansainvälisen yhteistyön aktiivinen hyödyntäminen erityisesti EU- ja pohjoismaisessa yhteistyössä (OPM 2009).

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että merkittävä osa opettajien kansainvälistä työtä on kotikansainvälisyys, jolla tarkoitetaan ensisijaisesti omassa oppilaitoksessa ja kotimaassa tehtävää työtä kansainvälisyyden eteen. Tulosten mukaan opettajat voivat edistää kansainvälisyyttä opetuksessa monella tapaa kuten hyödyntämällä monipuolisesti kansainvälistä materiaalia. Kansainvälisyys nähdään kaiken kaikkien opetuksessa ja oppilaitoksessa osa-alueena, jota pyritään liittämään mahdollisimman moneen toimintoon. Opettajat kokevat myös tärkeäksi lisätä kansainvälisyystietoisuutta ja -myönteisyyttä oppilaitoksessa. Opettajan omien kansainvälisten kokemusten hyödyntäminen muun muassa opetuksessa nousee tuloksissa myös esiin.

Tuloksissa nousi esiin tutkintojen kansainvälistäminen ja virtuaaliopettaminen, ja ne nähdään välttämättöminä hoitotyön koulutuksen kehittämiseksi. Nykypäivän informaatioteknologia ja virtuaaliset oppimisympäristöt tukevat monimuotoista opettamista. Opettajat voivat opettaa kansainvälisiä rajoja rikkovia verkkokursseja, jolloin opiskelijoiden opettaminen tapahtuu täysin virtuaalisessa ympäristössä. Verkko-opetus madaltaa niin ikään hoitotyön opettajaopiskelijoiden kynnystä osallistua ulkomaisten oppilaitosten tarjoamaan opetukseen. Verkko-opetus ja sosiaalisessa mediassa käytettävät sovellukset ovat todennäköisesti hoitotyön koulutuksen merkittäviä työvälineitä tulevaisuudessa, joten niiden kehittämiseen ja suunnitteluun on syytä

panostaa. Yhtä lailla informaatioteknologian monimuotoisuus tukee opettajien yhteydenpitoa kansainvälisiin kollegoihin ja luo uudenlaisia yhteistyömuotoja.

Kansainvälistymisstrategian mukainen tavoite kansainvälisyysosion sisällyttämiseen jokaiseen tutkintoon on haaste monelle oppilaitokselle. Kansainvälisyyttä ei useinkaan integroida osaksi tutkintoja ja viestintäteknologian mahdollisuuksia ei osata välttämättä hyödyntää. Oppilaitoksilla on keinoja kansainvälistymiseen, mutta niiden systemaattinen käyttö on heikkoa. Toisaalta kansainvälisyydellä on suomalaisissa korkeakouluissa vankka asema ja se tulee väkisinkin esiin opetuksen suunnittelussa. Tärkeä on myös tiedostaa huomio, jonka mukaan kansainvälisen liikkuvuuden dominoima asema voi jopa estää muunlaisen kansainvälisyyden edistämisen oppilaitoksissa. (Garam 2012.)

Tulosten mukaan kulttuuriosaaminen on merkittävä alue hoitotyön opettajien työssä. Oma kulttuuriosaaminen vahvistuu vieraassa maassa tai kulttuurissa hankittujen kokemusten myötä. Kirjatiedolla ei päästä likimainkaan samaan lopputulokseen. Opettajat pystyvät hyödyntämään ulkomailta hankittuja kokemuksia opetustyössä palattuaan kotimaahan. Vieraan kulttuurin ymmärtäminen auttaa opettajia kehittymään monikulttuurisen hoitotyön asiantuntijana. Monikulttuuriset teemat ovat nykypäivän hoitotyössä ajankohtaisia, sillä kulttuurien kirjo väestössä kasvaa koko ajan, joten myös opettajilta vaaditaan monikulttuurisuuteen liittyvää osaamista. Kansainvälistymisstrategian mukaan korkeakoulujen yhtenä tavoitteena on olla mukana tukemassa monikulttuurista yhteiskuntaa. Monikulttuurinen, ulkomainen henkilöstö ovat voimavara, joka tukee osaltaan kotikansainvälistymistä. (OPM 2009.)

Tuloksista voidaan todeta myös, että hoitotyön opettajat kokevat kansainvälisyyden tuovan heidän työhönsä sekä haasteita että hyötyjä. Haasteet liittyvät resursseihin, vieraaseen kieleen, psykososiaalisiin tekijöihin tai työn kuormitukseen. Vieraaseen kieleen liittyvät haasteet koskevat sekä omaa kielitaitoa että opiskelijoiden kielitaitoa. Aikaisemmissa tutkimuksissa on saatu samansuuntaisia tuloksia. Englannin kielellä opettaminen (Garam 2012) ja kansainvälisten opiskelijoiden puutteellinen kielitaito on monelle opettajalle haaste (Del Fabbro ym. 2015). Heikosti suomea osaaville kansainvälisille opiskelijoille on vaikea löytää harjoittelupaikkoja, ja osa harjoittelupaikoista jopa kieltäytyy ottamaan harjoitteluun kansainvälisiä opiskelijoita. (Pitkäjärvi 2012.) Tässä tutkimuksessa opettajat kokevat myös kulttuurierojen tuovan väärinymmärryksiä opettajan ja opiskelijan välille. Tämän saman havainnon on tehnyt raportissaan Garam (2012).

Oppilaitoksilla ei välttämättä ole riittäviä taloudellisia tai henkilöstöresursseja panostettavana kansainvälisyyteen. Opettajat kokevat, että heillä ei ole aikaa työn suunnitteluun tai vieraskieliseen toimintaan meni kohtuuttoman paljon aikaa. Ratkaisuna voisi olla resurssien lisääminen sekä huolellinen paikallinen suunnittelutyö, joka alkaisi kansainvälisyyden paremmalla huomioimisella oppilaitosten opetussuunnitelmissa. Opetussuunnitelma onkin keskeinen keino edistää oppilaitosten kansainvälisyyttä. Ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmassa kansainvälisyys näkyi monipuolisemmin kuin yliopistojen. Monessa ammattikorkeakoulussa kansainvälinen osio voi olla pakollinen osa tutkintoa. (Garam 2012.) Kansainvälisten asioiden keskittämistä on tehty monissa oppilaitoksissa. Oppilaitoksissa on esimerkiksi kansainvälisen hoitotyön asiantuntijaopettajia tai koordinaattoreita, jolloin muut opettajat voivat hyödyntää heidän syventävää tietoa. Toisaalta kansainvälisyys tulisi kuulua jokaiselle opettajalle.

Hyödyiksi opettajat kokivat henkilökohtaisen ja ammatillisen kehittymisen sekä työn rikastumisen. Kansainvälisyys avasi opettajien näkökulmia ja kulttuurituntemusta. Kansainvälisyys toi iloa työhön ja oppilaitoksen arkeen. Kansainvälinen työ haastaa opettajia ja vaatii ajoittain siirtymistä oman mukavuusalueen ulkopuolelle, mutta se palkitsee monesti sekä ammatillisella että henkilökohtaisella tasolla. Opetushenkilökunnan kansainvälinen liikkuvuus kasvattaa heidän kansainvälistä osaamista. Keinoja opettajien kansainvälisen osaamisen tukemiseen voivat olla kansainvälisyysosaamisen huomioiminen kehityskeskusteluissa ja työsuunnitelmissa, henkilöstökoulutus ja kansainvälinen rekrytointi. (Garam 2012.)

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että edellytykset hoitotyön opettajan työn kansainvälisyydelle ovat olemassa, mutta sen toteuttamiseen tarvitaan lisäresursseja ja tukea. Tulevaisuudessa on turvattava opettajien mahdollisuus toteuttaa opetussuunnitelmien mukaista kansainvälisyyttä työssään ja tuomaan se oppilaitoksen arkeen. Kaiken kaikkiaan tutkimustuloksista heijastuu kansainvälisyyden positiivinen ja rikastava vaikutus hoitotyön opettajan työhön. Aiheen merkitys hoitotyölle ja hoitotieteelle on erittäin tärkeä, sillä kansainvälisyys on tärkeä osa nykypäivän ja tulevaisuuden koulutusta, joten sen tutkimiseen ja kehittämiseen on syytä panostaa. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015 tukee tätä ajatusta, sillä sen mukaan suomalaisten korkeakoulujen kansainvälistymistä vahvistamalla parannetaan koulutuksen laatua.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen tekemiseen kuului useita eettisiä kysymyksiä, jotka oli huomioitava tutkimuksen eri vaiheissa. Tiedon hankinnan ja julkaisemisen eettiset periaatteet ovat yleisesti hyväksytyjä ja niitä noudatettiin tietoisesti tässä tutkimuksessa. Laadukas ja eettisesti hyvä tutkimus edellyttää hyvän tieteellisen käytännön noudattamista sekä eettistä sitoutuneisuutta läpi tutkimusprosessin. Tieteelliselle tiedolle asetettuja vaatimuksia noudatettiin tutkimuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja raportoinnissa. Kaikissa tutkimusprosessin vaiheissa pyrittiin avoimuuteen, tarkkuuteen ja rehellisyyteen. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, Hirsjärvi ym. 2014.)

Eettisyys otettiin huomioon jo tutkimusaiheen valinnassa, tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimustehtävän määrittelyssä. Aiheen tutkiminen oli eettisesti perusteltua, sillä sen tutkimisesta ajateltiin olevan hyötyä hoitotieteelle ja hoitotyön koulutukselle. (Tuomi & Sarajärvi 2009, Hirsjärvi ym. 2014.)

Tämän tutkimuksen toteuttamiseen ei tarvittu eettisen toimikunnan lausuntoa, sillä tutkimusaihe tai -asetelma eivät kuuluneet eettisen ennakoarvioinnin piiriin. Tutkimuksen toteuttamiseksi tarvittiin kuitenkin oppilaitoksen myöntävä tutkimuslupa. (Hirsjärvi ym. 2014.) Tutkimuksen toteuttamiseen ei haettu ulkopuolista rahoitusta eikä siihen liittynyt sidonnaisuuksia, joilla olisi ollut merkitystä tutkimuksen kannalta (Tuomi & Sarajärvi 2009).

Tutkimukseen osallistujia kohdeltiin tutkimusetiikan periaatteiden mukaisesti. Tutkimuksesta ei ollut haittaa osallistujille ja kaikki toiminta perustui ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja oikeudenmukaisuuteen. (Kylmä & Juvakka 2007, Hirsjärvi ym. 2014.) Tutkimuksen osallistujia tiedotettiin tutkimuksesta asianmukaisesti; heille selvitettiin tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät. Osallistujien itsemääräämisoikeutta kunnioitettiin; tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja osallistujilta pyydettiin allekirjoitettu, tietoon perustuva suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Lisäksi heillä oli oikeus perua osallistumisensa missä tutkimuksen vaiheessa hyvänsä. Osallistujia ei lahjottu eikä heille maksettu korvausta tutkimuksen osallistumisesta. Tutkimuksen osallistumisesta ei ollut haittaa osallistuville opettajille tai oppilaitokselle. Osallistuminen pyrittiin tekemään mahdollisimman helpoksi opettajille huomioiden heidän toiveensa haastatteluajankohdasta ja- paikasta. Osallistujien henkilöllisyyttä suojattiin koko tutkimusprosessin ajan, ja heidän nimet eivät tulleet julki missään tutkimuksen vaiheessa. Litterointivaiheessa aineiston sisällöstä poistettiin kaikki nimet ja muut mahdolliset tunnistamisen mahdollistavat tiedot.

Aineiston koodaamisen jälkeen osallistujien nimiä ja aineistoa ei säilytetty samassa paikassa. Ulkopuoliset eivät voineet saada tietoonsa, miten osallistujien nimet ja koodit voitaisiin yhdistää. Tämä takasi sen, että tutkimukseen osallistujia ei voitu tunnistaa missään vaiheessa analyysia tai raportointia. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Ronkainen ym. 2011, Hirsjärvi ym. 2014.)

Luottamuksellisuutta lisäsi tutkimusaineiston kunnioittaminen ja asianmukainen säilytys. Aineistoa ei missään vaiheessa luovutettu ulkopuolisille eikä sitä käytetty muuhun kuin sovitettuun tarkoitukseen. Äänitettyä ja kirjoitettua aineistoa säilytettiin henkilökohtaisissa, suojatuissa tiedostoissa älypuhelimessa ja tietokoneella, joihin ulkopuolisilla ei ollut pääsy- tai käyttöoikeutta. Aineisto arkistoitui ja hävitettiin asianmukaisesti tutkimuksen valmistuessa (Kylmä & Juvakka 2007).

Tutkimuksen raportointi ja oikeudenmukaisuus ovat niin ikään tutkimuksen tekijän eettisiä velvoitteita. Tulokset pyrittiin raportoimaan niin, että osallistujien ääni ja kokemukset saatiin tuotua aidosti esiin. Tulososion suoria lainauksia kirjoittaessa huomioitiin se, että valitut lainaukset olivat sellaisia, että osallistujia ja oppilaitosta ei voitu tunnistaa. Oppilaitoksen, hankkeiden ja harvinaisempien maiden nimet poistettiin. Tutkimustulokset raportoitiin yksityiskohtaisesti niin, että mitään oleellista ei jäänyt pois. Raportissa tarkasti ja rehellisesti tehdyillä lähdeviittauksilla kunnioitettiin alkuperäisten julkaisujen tekijöitä ja heidän tieteellisiä saavutuksiaan. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2009, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, Hirsjärvi ym. 2014.) Tutkimusraporttia kirjoitettaessa käytettiin apuna Tampereen yliopiston tarjoamaa Turnitin-järjestelmää. Turnitin on tieteellisen kirjoittamisen laatua varmistava järjestelmä, jonka avulla nähdään, miten tekstissä viitataan aikaisempiin tutkimuksiin (Tampereen yliopisto 2016). Sillä voitiin varmentaa se, että tutkimusraportin tekstiä ei ole plagioitu.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan kokonaisuutena; jokaisen tutkimusvaiheen tulee olla suhteessa toisiinsa, jolloin sen sisäinen johdonmukaisuus korostuu (Tuomi & Sarajärvi 2009). Luotettavuuden arvioinnissa pyritään selvittämään, miten luotettavaa ja totuuteen perustuvaa tutkimuksessa tuotettu tieto on (Kylmä & Juvakka 2007). Tutkija itse on laadullisessa tutkimuksessa merkittävä luotettavuuden kriteeri, siksi sitä arvioidaan koko tutkimusprosessissa (Eskola & Suoranta 1999). Luotettavuutta pyrittiin parantamaan kuvailemalla tarkasti tutkimuksen

eri vaiheet ja niissä tehty valinnat ja päätelmät perusteluineen. Laadullisessa tutkimuksessa on kuitenkin hyvä muistaa tulkintojen moninaisuus; toinen tutkija olisi saattanut päätyä täysin erilaiseen analyysiin, synteesiin sekä tuloksiin saman aineiston kanssa. Tässä tutkimuksessa luotettavuutta tarkasteltiin laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerien avulla. Kriteerit ovat uskottavuus, vahvistettavuus, siirrettävyys ja refleksiivisyys, ja nämä seikat pyrittiin huomioimaan koko tutkimusprosessin ajan. (Kylmä & Juvakka 2007).

Uskottavuus tarkoittaa tutkimuksen ja tutkimustulosten uskottavuutta sekä sen osoittamista tutkimuksessa. Tutkimustulosten tulee vastata tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden käsityksiä tutkimuskohteesta, joten keskustelemalla osallistujien kanssa tuloksista eri vaiheissa parannetaan tutkimuksen uskottavuutta (Kylmä & Juvakka 2007.) Tässä tutkimuksessa siihen ei ollut mahdollisuutta, joka saattoi heikentää uskottavuutta. Uskottavuutta paransi kuitenkin se, että aiheen kanssa oltiin tekemisissä riittävän pitkään (Polit & Beck 2014). Tätä tutkimusta tehtiin yli vuosi, ja lisäksi aiheesta oli aikaisemmin tehty systemaattinen kirjallisuuskatsaus, joten aiheeseen oli perehdytty hyvin. Tämä paransi osaltaan uskottavuutta. Uskottavuutta lisäsi myös se, että kokemuksista ja valinnoista pidettiin systemaattista päiväkirjaa koko tutkimusprosessin ajan. Uskottavuutta saattoi heikentää se, että missään vaiheessa ei ollut mahdollisuutta keskustella aiheesta muiden samaa ilmiötä tutkivien kanssa. (Kylmä & Juvakka 2007.) Toisaalta taas uskottavuutta paransi tutkimusprosessin aikana käydyt keskustelut kokeneiden tutkijoiden kanssa, jotka toimivat tutkimuksen ohjaajina. Lisäksi opiskelijakollegoilta oli mahdollisuus saada vertaistukea ja rakentavia kommentteja tutkielmaseminaareissa.

Tutkimuksen vahvistettavuutta paransi koko tutkimusprosessin tekeminen niin, että toinen tutkija pystyy seuraamaan sen toteutumista (Kylmä & Juvakka 2007, Ronkainen ym. 2011). Tutkimus tehtiin huolellisesti noudattaen laadullisen tutkimusprosessin lainalaisuuksia. Luotettavuutta pyrittiin parantamaan kuvaamalla koko tutkimusprosessi tutkimussuunnitelmasta tulosten raportointiin mahdollisimman yksityiskohtaisesti niin, että lukija pystyy seuraamaan ja arvioimaan tutkimuksen vaiheissa tehtyjä ratkaisuja ja johtopäätöksiä. Analyysiprosessi pyrittiin kuvaamaan vaihe vaiheelta ja yksityiskohtaisesti. (Polit & Beck 2014.) Analyysiin ymmärtämisen helpottamiseksi tutkimusraportissa kuvattiin analyysin etenemistä tekstin ohella taulukon avulla. Tämän avulla lukija voi itse arvioida luokkien muodostumista alkuperäisilmauksesta pääluokkiin asti. Vahvistettavuutta lisäsi myös suorien lainauksien käyttäminen tutkimusraportissa. Lainaukset elävöittivät tulosten kuvausta, mutta sen lisäksi ne tarjoaa lukijalle mahdollisuuden arvioida alkuperäisaineiston ja tulkintojen pätevyyttä. (Hirsjärvi & Hurme 2008.)

Refleksiivisyydessä arvioidaan omaa vaikutusta aineistoon ja tutkimusprosessiin (Kylmä & Juvakka 2007). Tutkimuspäiväkirjan pitäminen auttoi reflektiivisessä, oman toiminnan pohdinnassa. Tässä tutkimuksessa aineistoon pyrittiin suhtautumaan täysin objektiivisesti ja kriittisesti. Tutkittava aihe koettiin kiinnostavana ja motivoivana. Nämä seikat edistivät tutkimuksen toteuttamista ja valmistumista. Haastattelut tehtiin yhden henkilön toimesta, joten niiden toteuttaminen oli tasalaatuista. Tämä oli siten luotettavuutta parantava tekijä. (Tuomi & Sarajärvi 2009.) Luotettavuutta saattaa heikentää melko vähäinen kokemusta tieteellisestä tutkimustyöstä. Aikaisempi kokemus rajoittuu ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tekemiseen vuonna 1998 ja terveystieteiden kandidaatin tutkielman toteuttamiseen vuonna 2014-2015. Nämä molemmat olivat laadullisia tutkimuksia, joissa käytettiin aineisolähtöistä sisällönanalyysia. Toisaalta terveystieteiden maisteriopinnot ovat lisänneet teoreettisia tutkijavalmiuksia.

Siirrettävyydessä arvioidaan tulosten siirrettävyyttä muihin vastaaviin tilanteisiin (Kylmä & Juvakka 2007). Siirrettävyyden arviointia helpottaa, kun osallistujat ja heidän ympäristönsä kuvattiin tutkimuksessa mahdollisimman hyvin. Tutkimuksen tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä, mutta ovat siirrettävissä vastaavanlaiseen kontekstiin. (Polit & Beck 2014.) Aineisto kerättiin vain yhdestä etelä-suomalaisesta ammattikorkeakoulusta, joten luotettavuutta siirrettävyyden osalta olisi lisännyt osallistujien valinta useammista eri ammattikorkeakouluista. Tulosten avulla saatiin kuitenkin suuntaa antava käsitys suomalaisen ammattikorkeakoulun hoitotyön opettajan työn kansainvälisyydestä. On hyvä muistaa, että Suomessakin eri ammattikorkeakoulujen resurssit ja painopisteet voivat olla hyvinkin erilaiset. Toisaalta vilkaisu kotimaisten ammattikorkeakoulujen hoitotyön yksiköiden internetsivujen koulutuskuvauksiin antaa viitettä siitä, että kansainvälisyys on sisällytetty useampien oppilaitosten toimintaan (Laurea Amk 2016, Metropolia Amk 2016, Oulun Amk 2016).

6.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan esittää seuraavat johtopäätökset hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydestä:

1. Onnistuakseen kansainvälisyys edellyttää hoitotyön opettajan ja oppilaitoksen voimavaroja. Hoitotyön opettajat eivät voi yksinään viedä kansainvälisyyttä oppilaitoksen arkeen, vaan he tarvitsevat siinä riittäviä resursseja sekä johdon ja oppilaitoksen tukea.

2. Kansainvälisyys hoitotyön opettajan työssä on monipuolista. Se ilmenee sekä kotimaan rajojen ulkopuolelle ulottuvana kansainvälisenä liikkuvuutena että kotimaassa tapahtuvana kotikansainvälisyytenä.
3. Kansainvälisyys tuo mukanaan hyötyjä ja haasteita hoitotyön opettajan työhön.
4. Kansainvälisyys kehittää hoitotyön opettajia monipuolisesti sekä henkilökohtaisella että ammatillisella tasolla.
5. Resurssien riittämättömyys sekä kieli- ja kulttuurihaasteet vaikeuttavat hoitotyön opettajien kansainvälisyystyötä.
6. Kansainvälisyyttä ei voi tarkastella irrallisena ilmiönä, vaan se on olennainen osa hoitotyön opettajan jokapäiväistä työtä.
7. Kansainvälisyyden tulee näkyä oppilaitosten opetussuunnitelmien lisäksi käytännön toteutuksessa.
8. Kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä on tutkittu Suomessa vähän ja jatkotutkimuksia aiheesta tarvitaan.

Jatkossa tarvitaan lisää tietoa suomalaisten hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydestä. Aihetta voisi tutkia myös määrällisen tutkimuksen avulla, jolloin saataisiin laajempi otos. Tämän tutkimuksen tuloksia apuna käyttäen voitaisiin kehittää aihetta käsittelevä kyselylomake, jota voitaisiin käyttää määrällisen tutkimuksen tiedonkeruumittarina. Tietoa voitaisiin kerätä koko Suomen alueelta useista eri oppilaitoksista ja eri koulutusasteilta. Olisi mielenkiintoista saada selville, miten hoitotyön opettajien kansainvälisyys eroaa eri koulutusasteilla ja eri puolilla Suomea.

Kansainvälisyyteen hoitotyön opettajan työssä sisältyy useita osa-alueita (esimerkiksi kansainvälinen liikkuvuus, kotikansainvälisyys), kuten tutkimustuloksista voidaan päätellä. Nämä osa-alueet ovat myös hedelmällisiä jatkotutkimusaiheita, ja yhteen osa-alueeseen perehtyminen mahdollistaa aiheen syvällisemmän tarkastelun.

LÄHTEET

Arene Ry. 2007. *Ammattikorkeakoulut Bolognan tiellä. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen koulutusalueeseen*. Projektin loppuraportti. Arene Ry, Helsinki. <http://www.karelia.fi/ects/materiaali/Ammattikorkeakoulut%20Bolognan%20tiell%C3%A4%20012007.pdf/> 29.7.2014.

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 1998/986. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986/> 29.6.2014.

Del Fabbro L, Mitchell C & Shaw J. 2015. Learning among nursing faculty: insights from a participatory action research project about teaching international students. *Journal of Nursing Education*, 54 (3), 153–158.

Easterby LM, Siebert B, Woodfield CJ, Holloway K, Gilbert P, Zoucha R & Turk M. 2012. A transcultural immersion experience: implications for nursing education. *The Association of Black Nursing Faculty Journal* 23 (4), 81–84.

Eklöf N, Taskinen A, Virtanen H & Salminen L. 2008. Huippuosaajaksi Liettuassa- ajatuksia kansainvälisestä vaihdosta. Teoksessa: Salminen L & Virtanen H. (toim.) *Matkalla huippuosaajaksi -Opetusharjoittelun mahdollisuudet*. Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja A:56/2008. Turun yliopisto, Turku, 68–76.

Elfrink VL & Harding T. 2008. Delivering online nursing education across the international dateline. *Computers, Informatics, Nursing* 26 (5), 249–254.

Enskär K, Johansson I, Ljusegren G & Widäng I. 2011. Lecturers' experiences of participating in an international exchange. *Nurse Education Today* 31 (6), 541–546.

Eskola J & Vastamäki J. 2015. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola J & Valli R (toim). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. 4. uudistettu ja täydennetty painos. PS-kustannus, Jyväskylä, 27–44.

Eskola J & Suoranta J. 1999. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 3.painos. Vastapaino, Tampere.

Evans C. 2007. The experience of international doctoral education in nursing: an exploratory survey of staff and international nursing students in a British university. *Nurse Education Today* 27 (5), 499–505.

Furuta BS, Petrini MA & Davis AJ. 2003. Growth in a context of cultural marginality: North American nurse educators in Japan. *International Nursing Review* 50 (3), 139–147.

Garam I. 2012. *Kansainvälisyys osana korkeakouluopintoja*. Tietoa ja tilastoja raportti 1/2012. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/24635_Faktaa_1A_2012.pdf/ 8.11.2016.

Green W & Mertova P. 2009. *Internationalisation of teaching and learning at the university of Queensland*. A report on current perceptions and practices. The university of Queensland. Australia.

- Halabi J, Majali S; Carlsson L & Bergbom I. 2011. A Model for International Nursing Collaboration. *The Journal of Continuing Education in Nursing* 42 (4) , 154–163
- Hiltunen P. 2009. *Opiskelijakunta ja ammattikorkeakoulujen kansainvälisyys*. Teoksessa: Juusola H, Suominen K, Taskila V-M & Urhonen A. (toim.). SAMOK ry, Helsinki. http://samok.fi/uploads/2011/03/opiskelijakunta_ja_amkien_kv.pdf/ 21.5.2014.
- Hirsjärvi S & Hurme H. 2008. *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P. 2014. *Tutki ja kirjoita*. 19. painos. Tammi, Helsinki.
- Holopainen A. 2007. *Changes in meanings of teacherhood among Finnish nurse teachers. A substantive theory of nurse teacherhood*. Akateeminen väitöskirja. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 143. Kuopion yliopisto, Kuopio.
- Jeong S, Hickey N, Levett-Jones T, Pitt V, Hoffman K, Norton CA & Ohr SO. 2011. Understanding and enhancing the learning experiences of culturally and linguistically diverse nursing students in an Australian bachelor of nursing program. *Nurse Education Today* 31 (3), 238–244.
- Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. 2014. *Korkeakoulujen henkilökunnan kansainvälinen liikkuvuus*. http://www.cimo.fi/palvelut/tilastoja_kansainvalistymisesta/korkeakoulujen_henkilokunnan_liikkuvuus/ 2.11.2016.
- Khalil DD. 2006. Experiences of teaching nursing in four countries. *Nursing Forum* 41 (2), 88–94.
- Kiviniemi K. 2015. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa: Valli R, Aaltola J. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittavalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 4. uudistettu painos. PS-Kustannus, Jyväskylä, 74–88.
- Kohlbray P & Daugherty J. 2013. Nursing faculty roles in international service-learning projects. *Journal of Professional Nursing* 29 (3), 163–167.
- Koskinen L. 2003. *To survive, you have to adjust. Study abroad as a process of learning intercultural competence in nursing*. Akateeminen väitöskirja. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 101. Kuopion yliopisto, Kuopio.
- Kylmä J & Juvakka T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Edita, Helsinki.
- Latvala E. 2011. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulutus uudistumisen edessä 2010-luvun alussa. Teoksessa: Koivisto K, Latvala E, Vanhanen-Nuutinen L, Vuokila-Oikkonen P. (toim.) *Tutkimuskohteina hoitaminen ja hoitamaan oppiminen*. Professori Sirpa Janhosen juhla- ja ePooki- Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Oulu, 39–46. <http://www.oamk.fi/epooki/2011/tutkimuskohteina-hoitaminen-ja-hoitamaan-oppiminen-professor/> 30.7.2014.
- Law K, Muir N & Thompson K. 2011. An evaluation of a European teacher exchange programme. *Nurse Education Today* 31 (1), 76–81.
- Laurea ammattikorkeakoulu. 2016. *Kansainvälisyys opinnoissa*. <http://www.laurea.fi/fi/opiskelu/kansainvalisyys-opinnoissa/Sivut/default.aspx/> 10.10.2016.

- Leh SK, Robb WJ & Albin B. 2004. The student/faculty international exchange: responding to the challenge of developing a global perspective in nursing education. *Nursing Education Perspectives* 25 (2), 86–90.
- Levine MA & Perpetua EM. 2006. International immersion programs in baccalaureate nursing education: professor and student perspectives. *Journal of Cultural Diversity* 13 (1), 20–26.
- Lipson JG & Desantis LY. 2007. Current Approaches to Integrating Elements of Cultural Competence in Nursing Education. *Journal of Transcultural Nursing*, Supplement 18 (1), 10S–20S.
- Lusk B & Lash AA. 2002. A Decade of International Activities by U.S. Nurse Faculty: A Descriptive Analysis. *Nursing Outlook* 50 (4), 144–151.
- McElmurry BJ, Misner SJ & Buseh AG. 2003. Minority International Research Training Program: Global Collaboration in Nursing Research. *Journal of Professional Nursing* 19 (1), 22–31.
- McKinnon TH, & McNelis AM. 2013. International Programs in United States Schools of Nursing: Driving Forces, Obstacles, and Opportunities. *Nursing Education Perspectives* 34 (5), 323–328.
- Melby CS, Dodgson JE & Tarrant M. 2008. The experiences of Western expatriate nursing educators teaching in Eastern Asia. *Journal of Nursing Scholarship* 40 (2), 176–183.
- Metropolia ammattikorkeakoulu. 2016. *Sairaanhoitaja (AMK), päivätoteutus*.
<http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitoty-sairaanhoitaja/> 10.10.2016.
- Metsämuuronen J. 2000. *Laadullisen tutkimuksen perusteet*. Methelp international Ky, Helsinki.
- Mkandawire-Valhmu L & Doering J. 2012. Study Abroad as a Tool for Promoting Cultural Safety in Nursing Education. *Journal of Transcultural Nursing* 23(1), 82–89.
- Määtt S & Lepp M. 2010. Swedish nursing faculty experiences of participation in international exchange programmes. *Diversity in Health & Care* 7 (1), 35–42.
- Nardi DA & Gyurko CC. 2013. The Global Nursing Faculty Shortage: Status and Solutions for Change. *Journal of Nursing Scholarship* 45 (3), 317–326.
- Opetushallitus. 2015. *Ammattikorkeakoulut ja yliopistot*.
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot/ 27.1.2015.
- OKM. 2016. *Bolognan prosessi*.
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html/> 8.11.2016.
- OKM. 2015. *Eurooppalainen korkeakoulutusalue vuonna 2015: Bolognan prosessin eteneminen*.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/liitteet/Tiivistelmä_raportista_Bologna_eteneminen_150515.pdf/ 8.11.2016.
- OKM. 2012. *Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian toimeenpanon seuranta*.
http://www.okm.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2012/03/Kansainvälisyys_toimintatapahtuma_liitteet/Korkeakoulujen_KV_raportointi_22022012.pdf/ 9.6.2014.

OPM. 2009. *Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015*. Opetusministeriön julkaisuja 2009:21. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi/> 8.6.2014.

OPM. 2008. *CIMO:n kehittämistyöryhmän muistio*. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:16. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/tr16.pdf?lang=fi/> 3.11.2016.

Oulun ammattikorkeakoulu. 2016. *Sairaanhoitaja (AMK)*, Oulu. <http://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/sairaanhoitaja-oulu/> 10.10.2016.

Pitkämäki M. 2012. *English-language-taught degree Programmes in faculties of healthcare in Finnish universities of applied sciences: Students' and teachers' conceptions of the Implementation*. Akateeminen väitöskirja. Department of General Practice and Primary Health Care. Institute of Clinical Medicine of Faculty of Medicine, University of Helsinki, Helsinki.

Polit D & Beck C. 2014. *Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practice*. 8th edition. Wolters Kluwer Health, Lippincott Williams & Wilkins, USA.

Ronkainen S, Pehkonen L, Paavilainen E & Lindblom-Ylänne S. 2011. *Tutkimuksen voimasanat*. WSOYpro, Helsinki.

Ruusuvuori J & Tiittula L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.) *Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Vastapaino, Tampere, 22–56.

Sairaanhoitajaliitto. 2014. *Kansainvälisyys*. <http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajaliitto/kansainvalisyys/> 14.5.2014.

Salminen L. 2000. *Hoitotyön opettajan muotokuva - opettajaan kohdistuvat vaatimukset ja niiden arviointi*. Turun yliopiston julkaisuja. Annales Universitatis Turkuensis. Sarja C, osa 158. Turun yliopisto, Turku.

Salminen L, Gustafsson M-L, Vilén L, Fuster P, Istomina N & Papastavrou E. 2016. Nurse teacher candidates learned to use social media during the international teacher training course. *Nurse Education Today* 36, 354–359.

Salminen L & Putko L. 2009. Sairaanhoitajasta opettajaksi. *Sairaanhoitaja* 82 (3). https://www.sairaanhoitajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitaja-lehti/3_2009/muut_artikkelit/sairaanhoitajasta_opettajaksi/ 1.8.2014.

Svensson L & Wihlborg M. 2007. Internationalisation in the Swedish Nurse Education from the Perspective of Teachers Involved: An Interview Study. *Higher Education: The International Journal of Higher Education and Educational Planning* 53 (3), 279–305.

Tampereen yliopisto. 2014. *Hoitotiede*. <http://www.uta.fi/opiskelu/oppiaineet/hoitotiede.html> 27.7.2014.

Tampereen yliopisto. 2016. *Turnitin-järjestelmän käyttö*. <http://www.uta.fi/opiskelu/opinnot/opiskelukaytannot/etiikka/turnitin.html> 9.10.2016.

TENK. 2012. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf/ 25.7.2014.

Tiilikkala L. 2004. *Mestarista tutoriksi - Suomalaisen ammatillisen opettajuuden muutos ja jatkuvuus*. Akateeminen väitöskirja. Studies in Education, Psychology and Social Research, 236. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä.

Tuomi J & Sarajärvi A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 10. uudistettu laitos. Tammi, Helsinki.

Walsh LV & DeJoseph J. 2003. "I saw it in a different light": international learning experiences in baccalaureate nursing education. *Journal of Nursing Education* 42 (6), 266–272.

Wihlborg M. 2004. Teachers' Understanding of Internationalization as an Essential Part of Nursing Education in Sweden. *Scandinavian Journal of Educational Research* 48 (5), 529–546.

Liite 1. Taulukko tutkimuksista, joissa on käsitelty kansainvälisyyttä hoitotyön opettajan työssä.

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Easterby, Siebert, Woodfield, Holloway, Gilbert, Zoucha & Turk. 2012. USA.	Antaa suosituksia, miten hoitotyön opettajat voivat edistää opiskelijoiden kulttuurista osaamista opetuksessa ja opetus suunnitelmassa.	Tapauskertomus. Hoitotyön opettajien (n=7) kenttämuistiinpanot, havainnot, kokemukset ja ryhmäkeskustelut kokemusvaihdosta Italiassa.	Kokemusvaihto lisäsi opettajien tietoisuutta ihmisten ja kulttuurien erilaisuudesta, kulttuurisista vähemmistöistä ja niiden vaikutuksista käytännön hoitotyöhön. Vaihtokokemuksesta nousseiden teemojen ja kokemusten avulla opettajat voivat kehittää monikulttuurisen hoitotyön opettamista ja huomioida se opetus suunnitelmassa sekä teoria- että käytännön opetuksessa. Opettajan on annettava opiskelijoille mahdollisuus ja kannustaa heitä kehittymään monikulttuurisuuden osaajina. Se vaatii sitoutumista opettajakunnalta sekä yksiköiden hallinnolta.
Eklöf, Taskinen, Virtanen & Salminen. 2008. Suomi.	Kuvata terveysalan opettajan interkulttuurista kompetenssia osana opettajan työtä ja kompetenssin kehittymistä kansainvälisessä opiskelijavaihdossa opettajakoulutuksen aikana.	Tapauskertomus. Suomalaisten hoitotyön opettajaopiskelijoiden (n=3) ja yhden ohjaavan opettajan (n=1) matkakertomus opiskelijavaihdosta ja opetusharjoittelusta Liettuassa.	Opetusharjoittelu vieraassa kulttuurissa oli antoisa kokemus. Ulkomailla opettaminen parantaa kielenkäyttöä ja antaa lisää rohkeutta kohdata eri kulttuurin edustajia erilaisissa tilanteissa. Kynnys vieraalla kielellä opettamiseen madaltui. Vaihtuvat tilanteet, yllättävät muutokset ja kulttuuriset erot opettivat myös joustavuutta sekä sinnikkyyttä. Vaihto antoi valmiuksia opettaa myöhemminkin ulkomailla, mutta myös opettaa Suomessa monikulttuurisessa ympäristössä.
Elfrink & Harding. 2008. Uusi-Seelanti.	Kuvataan käyttö- ja valmistautumisohjeita kansainvälisen hoitotyön verkkokurssien toteuttamiseen.	Kuvaus kahden (n=2) opettajan kokemuksista kahdesta eri verkkokurssista, joissa he toimivat opettajina.	Kansainvälinen verkko- opiskelu vaatii toimiakseen: teknologista tukea, globaalin kalenterin tuntemusta ja hyvin suunniteltua opettamistekniikkaa. Perusteltiin tarve kansainväliselle verkko-opetukselle. Kansainvälinen verkko-oppimisympäristö auttaa luomaan globaalin toimintamallin, joka tukee opiskelijoiden oppimista ja opettajien opettamista maailmanlaajuisesti 24/7. Kansainvälisten tiedekuntien opettajien tulisi voida toimia paikallisena tukena verkkokurssien toteuttamisessa. Haasteista huolimatta verkkokurssien kautta saadaan rikkaita ja upeita opetus- ja oppimiskokemuksia. Ne mahdollistavat etäopetuksen ja -oppimisen. ”Maailma kutistuu”, sillä opettajan ja opiskelijan välillä voi olla tuhansia kilometrejä.

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Enskär, Johansson, Ljusegren & Widäng. 2011. Ruotsi.	Kuvaa opettajien kokemuksia kansainväliseen vaihtoon osallistumisesta.	<p>Kvalitatiivinen tutkimus, narratiivinen.</p> <p>Opettajat yht. (n=26). Ruotsi (n =-10) ja Botswana, Etelä-Afrikka ja Tansania (n=16), jotka ovat osallistuneet Linnaeus -Palme (L-P) kansainväliseen vaihto ohjelmaan.</p> <p>Sähköpostilomake, jossa taustamuuttujien lisäksi yksi avoin kysymys.</p>	<p>Kansainvälisen vaihdon valmistelu ja oikea ajoitus oli tärkeää. Opetuksessa oli haasteita ja se koettiin vaativana, mutta vaivan arvoisena. Vaihto laajentaa perspektiiviä ja laajentaa sosiaalista verkostoa.</p> <p>Kokivat kansainvälisen vaihdon positiivisena sekä henkilökohtaisen (mm. lisääntynyt itsevarmuus) että ammatillisen kehittymisen kannalta. Vaihto muodosti perustan myös tulevalle kehitymiselle.</p> <p>Lisäsi ymmärrystä toisenlaista kulttuuria, koulutuksen organisointia, opettamista ja terveydenhuoltoa kohtaan. Vieras kieli koettiin haasteeksi sekä sosiaalisesta että akateemisesta näkökulmasta.</p> <p>Onnistunut vaihto vaatii suunnittelua, sekä siihen osallistuvien kollegoiden että oppilaitoksen tukea ja avoimuutta.</p>
Evans. 2007. Iso-Britannia.	Kuvailla kansainvälisten hoitotieteen tohtoriopiskelijoiden ja heidän opinnäytteen ohjaajien koulutukseen liittyviä kokemuksia.	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Kansainväliset tohtoriopiskelijat, joista on vastaavia sairaanhoitajia ja opettajia (n=5) ja heidän opinnäytteen ohjaajat (n=11).</p> <p>Pienimuotoinen kysely, joka sisälsi avoimia kysymyksiä.</p>	<p>Ohjaajat ja opiskelijat arvostivat kansainvälistä tohtorikoulutusta, mutta tunnistivat tuen tarvetta useilla alueilla kuten tohtoriopintojen etenemisen ymmärtämisessä, opiskelussa vieraalla kielellä, kommunikaatiossa yleensä, työskentelyssä erilaisessa akateemisessa ympäristössä, ohjaustyön suhteen hallinnassa ja yhteisöllisyyden kokemuksen löytymisessä.</p> <p>Ohjaajat kokivat haasteita ohjaustyössään mm.: kokivat kv-opiskelijoiden odotusten olevan epärealistisia ja tuen tarpeen suurempi kuin muiden opiskelijoiden. Oli vaikea auttaa opiskelijoita sopeutumaan itseohjautuvaan opiskeluun. Ohjaajat nauttivat kv-opiskelijoiden ohjauksesta ja kokivat hyötyvänsä suhteesta.</p>

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Furuta, Petrini & Davis. 2003. Japani.	Tarkastella Pohjois-Amerikkalaisten hoitotyön opettajien ammatillista ja henkilökohtaisia kokemuksia opettamisesta Japanissa.	<p>Kvalitatiivinen tutkimus.</p> <p>Pohjois-Amerikkalaiset hoitotyön opettajat (n=12), (Kanada (n=1) ja USA (n=11), joilla oli pitkä työkokemus Japanissa v 1994–1999.</p> <p>Kyselylomake, joka sisälsi suljettuja ja avoimia kysymyksiä.</p>	<p>Opettaminen vieraassa maassa lisäsi ammatillista ja henkilökohtaista kasvua. Toi mahdollisuuden oppia itsestään ja pärjätä vieraassa kulttuurissa. Kulttuuritietoisuus ja -sensitiivisyys, lisääntyi työssä.</p> <p>Opettajat tarvitsivat myös aikaa sopeutua erilaisiin sosiaalisiin arvoihin, normeihin ja käyttäytymiseen, ihmissuhteisiin ja työtapoihin.</p> <p>Haasteena oli olla vähemmistö/marginaaliryhmä (koettiin kielimuuri sekä työssä että vapaalla).</p> <p>Opettaminen vieraassa maassa lisäsi mahdollisuuksia luoda kontakteja ja hyötyä kumppanuudesta paikallisten kollegoiden kanssa. Sen avulla voitiin antaa suosituksia muille vastaavanlaista pitkää kv-työsuhdetta harkitseville.</p> <p>Huolimatta jatkuvista kieliongelmista, työsuhde koettiin positiiviseksi.</p>
Jeong, Hickey, Levett- Jones, Pitt, Hoffman, Norton, & Ohr. 2011. Australia.	Kuvata kansainvälisen hoitotyön korkeakoulu opiskelijoiden ja opettajien oppimis- ja opettamiskokemusten haasteita ja tunnistaa, miten heitä voitaisiin tukea.	<p>Kvalitatiivinen, eksploraatiivinen tutkimus.</p> <p>Opiskelijat (n=11), käytännön ohjaajat (n=3) ja opettajat (n=4), (yht. n=18).</p> <p>Fokusryhmähaastattelut.</p>	<p>Huolenaiheet olivat yhteisiä kaikille osallistujille: riittämätön englannin kielen taito ja kommunikaatio ongelmat, eristyneisyyden tunne, rajoitetut mahdollisuudet oppimiseen kuten rajallinen aika yksilölliseen ohjaukseen ja riittämätön yliopiston antama tuki esim. opettajilla ei tarpeeksi tietoa yliopiston tukipalveluista ja he kokivat tarvitsevansa tietoa ja tukea kv-opiskelijoiden kohtaamiseen ja opettamiseen.</p> <p>Opettajat olivat huolissaan opiskelijoiden sopeutumisvaikeuksista ja syrjinnästä.</p>
Khalil. 2006. Etelä-Afrikka.	Kuvata hoitotyön opettajan henkilökohtaisia opetuskokemuksia neljässä eri maassa Yhdistyneessä Kuningaskunnassa, Ghanassa, Ugandassa ja Etelä-Afrikassa.	<p>Tapauskertomus.</p> <p>Kirjoitus yhden opettajan kokemuksista.</p>	<p>Opettaminen eri maissa toi esiin eroja ja yhtäläisyyksiä mm. eri maiden instituutioiden kulttuureissa, opetusmenetelmissä, opiskelijoissa, opiskelijoiden oppimiskokemuksissa ja odotuksissa sekä opiskelumahdollisuuksissa ja -valmiuksissa.</p> <p>Asenteet ja arvostus eri alkuperää ja rotua olevaa opettajaa kohtaan vaihtelivat.</p> <p>Kehittyvän ja kehitysmaan erot tulivat esiin ja vaihto-ohjelmien avulla maat voidaan hyötyä toisistaan vastavuoroisesti.</p>

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Kohlbray & Daugherty. 2013. USA.	Kuvata opettajakunnan roolia kansainvälisen hoitotyön service-learning projektin eli kv-hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.	Kuvaus kansainvälisen hankkeen toteuttamisesta. Kirjoittajina kaksi opettajaa.	Hankkeessa opettajakunnalla oli neljä erilaista roolia: aloitteentekijä, perehdyttävä, yhteistyökumppani (kontaktien luominen sekä paikallisesti että kansainvälisesti) ja ohjaaja. Opettajat ohjaavat opiskelijoita kv-hankkeessa ja tukevat heitä itsenäiseen päätöksentekoon ja johtamistaidoissa. Kv-hanke on helppo toteuttaa korkeakoulussa, joka on kansainvälisesti suuntautunut. Opettajalla on merkittävä rooli kv-hankkeiden edistämässä ja toteuttamisessa toimimalla yhteistyössä kollegoiden ja koulujen päättäjien kanssa.
Koskinen. 2003. Suomi.	Kuvata suomalaisten ja britannialaisten hoitotyön vaihto-opiskelijoiden kulttuurisen asiantuntijuuden oppimisen prosessia vaihto-opiskeluohjelmassa ja kehittää kulttuurisen asiantuntijuuden oppimisen mallia.	Kvalitatiivinen, etnografinen tutkimus. Väitöskirja. Suomalaisia hoitotyön opiskelijoita (n=12) ja Britannialaisia hoitotyön opiskelijoita (n=15), ohjaavat opettajat (n=7) ja hoitajat (n=23). Ryhmähaastattelut, oppimistehtävät, taustatietokyselyt, havaintomuistiinpanot ja tutkijan päiväkirja.	Opiskelijat tarvitsevat opettajan tukea ja rohkaisua kulttuurisen asiantuntijuuden oppimisessa vaihto-opiskelun aikana. Dialoginen kulttuurien välinen opettaja-opiskelija suhde tukee oppimista vieraassa kulttuurissa. Ohjaavien opettajien, hoitajien ja tutoropiskelijoiden pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä keskenään ja muodostaa vaihto-opiskelijoille tukiverkosto, joka auttaa ylittämään kulttuurishokin. Opetussuunnitelman pitäisi rohkaista opiskelijoita oppimaan kulttuurisesti erilaista hoitotyötä.
Leh, Robb & Björn. 2004. USA.	Kuvata opiskelija- ja opettajavaihdon merkitystä kansainvälisen yhteistyön edistäjänä.	Tapauskertomus, jossa kuvataan yhdysvaltalaisen opiskelijoiden (n=2) ja opettajien (n=2) ja alumnin (n=1) vaihtokokemuksia Ruotsissa. Matkapäiväkirja.	Kv-kokemusvaihto on tehokas keino kehittää hoitotyön kv-koulutusta ja ylläpitää kv-yhteistyötä. Se auttaa ymmärtämään kulttuurien ja maiden välisiä eroja ja yhdenmukaisuuksia. Yhteisöllisyyden tunne ja kulttuurien välinen ymmärrys lisääntyivät. Haasteena koettiin rahoitus, kielimuuri, kv-epävarmuus, matkustuspelko, ajanpuute, stressi lisääntyneestä vastuusta. Kv- yhteistyötä voidaan toteuttaa myös uuden (IT) teknologian välityksellä (puhelin/videokonferenssit, puhelin, faksi, e-mail). Kommunikaatiotaidot kehittyivät. Halukkuus osallistua uudelleen kv-vaihtoon lisääntyi. Ongelmanratkaisutaidot parantuivat. Kahdenvälinen vaihto lisäsi opettajien yhteydenpitoa ja yhteisiä

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Leh, Robb & Björn. 2004. USA. Jatkuu			<p>opetushankkeita ja kirjoitus- ja tutkimustyötä, vaihdon aikana ja sen jälkeen. Molemmat tiedekunnat oppivat toisiltaan. Muutettiin opetussuunnitelmaa, jotta kv-yhteistyö ja kurssit olisivat aikaerojen puitteissa mahdollisia.</p> <p>Kansainvälinen kumppanuus on jatkuva prosessi, joka auttaa kehittämään globaalia näkökulmaa, jota tarvitaan nykypäivän terveydenhuollossa.</p>
Levine & Perpetua. 2006. USA.	Kuvailla opiskelijan ja opettajan kulttuurisen kompetenssin kehittymistä itsetietoisuuden kautta ja sen vaikutuksia hoitotyöhön.	<p>Tapauskertomus.</p> <p>Opettajan (n=1) ja opiskelijan (n=1) kokemuksiin perustuva kirjoitus kansainvälisestä IIP (International Immerse Project) ohjelmasta, joka toteutettiin USA:ssa ja Venäjällä.</p> <p>.</p>	Kansainvälisen-ohjelman toteuttaminen vaikutti positiivisesti sekä opettajan että opiskelijan ammatilliseen, että henkilökohtaiseen kehittymiseen. Levine kehitti IIP-ohjelman, joka koostuu teoria opetuksesta kotimaassa ja käytännön hoitotyön harjoittelusta vaihtokohdemaassa. Opettajan rooliin kuului monikulttuurisen hoitotyön ohjaus ja edistäminen. Opettajan rooleja on olla ammattilainen, mentori, opettaja, ohjaaja ja muutosagentti, joka edistää kehittää sosio- kulttuuristen siltojen ja verkostojen rakentamista.
Lusk & Lash. 2002. USA.	Kuvailla amerikkalaisten hoitotyön opettajien kansainvälistä akateemista tutkimus työtä vuosilta 1985–1995.	<p>Kvantitatiivinen tutkimus.</p> <p>Opettajat (n=1010), tiedekunnat (n=247).</p> <p>Kyselylomake & avoin kysymys (kuvaileva analyysi).</p>	<p>Kansainvälinen tutkimustoiminta oli aktiivista, sillä tiedekunnat raportoivat 805 vierailua 109 eri maahan (<i>Länsi- Eurooppa 34 %, UK 8 %, Itä- Eurooppa, Neuvostoliitto ja Aasia 23 %, Väli- ja Etelä- Amerikka 14%, Afrikka 6%, Lähi Itä 5%, Kanada ja Meksiko 6%, Australia ja Uusi- Seelanti 4%.</i>)</p> <p>Opettajat osallistuivat monenlaiseen kv-toimintaan. Jaettiin teemoihin; koulutus, tutkimustyö ja palvelustyö ja konsultaatiotyö. Akateeminen toiminta oli joko paikkaan tai tiettyyn aiheeseen sidottua.</p> <p>Kv-toiminta vaatii aikaa ja taloudellisia resursseja. Sen avulla voidaan kehittää hoitotyön koulutusta maailmanlaajuisesti ja voidaan keskittyä ajankohtaisiin globaaleihin terveysaiheisiin.</p>

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
McElmurry, Misner & Buseh. 2003. USA.	Kuvata kansainvälistä MIRT-tutkimusohjelmaa, (Minority International Research Program).	<p>Tapauskertomus.</p> <p>Undergraduate opiskelijat (n=26), graduate opiskelijat (n=22), postdoc- harjoittelijaa (n=6) ja opettajat (n=11), jotka osallistuivat tutkimusvaihto-ohjelmaan yhdeksässä eri maassa.</p>	<p>Opettajan rooli esim. ohjelmaan valittavien opiskelijoiden rekrytoinnissa ja tutkimustyön ohjauksessa. Mentoriopettajat valvovat ja ohjaavat opiskelijoita ennen vaihtoon lähtöä ja kv-vaihtokohteissa. Monella opettajalla on jo aikaisempaa tutkimusyhteistyötä kohdemaan yliopiston kanssa.</p> <p>Monella opettajalla yhteistyö jatkuu tutkijaopiskelijan kotiinpaluun ja tutkimusvaihdon jälkeen erilaisten yhteisten tutkimusprojektien ja julkaisujen, kongressien, tapaamisten ja tieteellisen tekstin julkaisujen merkeissä. MIRT ohjelma tarjoaa mahdollisuuden ymmärtää ja edistää kansainvälistä terveyttä hoitotyön näkökulmasta. Tiedekuntien ja opettajien tulisi tarjota kv-terveyteen ja tutkimukseen liittyviä kursseja.</p>
McKinnon & McNelis. 2013. USA.	Ymmärtää hoitotyön kansainvälisten ohjelmien kehittämistä oppilaitoksissa; tuoda esiin edistävät ja estävät tekijät Kuvattu case study, jossa kuvataan yksi kansainvälinen hanke.	<p>Kvantitatiivinen tutkimus.</p> <p>Hoitotyön oppilaitokset (n=487), vastaajina opettajat, joilla on kokemusta kansainvälisistä hankkeista ja -ohjelmista (SL service learning ja SA study abroad).</p> <p>Kyselytutkimus, jonka toteutti National League for Nursing (NLN). Likert-asteikolliset kysymykset ja yksi avoin kysymys, joka analysoitiin tematisoimalla.</p>	<p>Edistäviin tekijöihin sisältyvät: arvossa pidetyt tulokselliset ohjelmat ja koulujen voimavarojen kohdentaminen globaalisuuteen. Rajallisten kohteiden määrä on saanut opettajat luomaan uusia innovaatioita. Estäviä tekijöitä olivat korkeat kustannukset, vähäiset henkilöstöresurssit, vähäinen arvostus ja kiinnostus ohjelmaa kohtaan, logistiikka, opetussuunnitelman ja ohjelman vaatimukset eivät kohtaa, huoli terveydestä ja turvallisuudesta ja riittämätön kielitaito, opettajien haluttomuus lähteä ulkomaille.</p> <p>Kv-koulutusohjelmia voidaan parantaa lisäämällä resursseja ja opettajien avuksi on kehitetty työkaluja kuten esim. (NLN Faculty preparation for global experience toolkit).</p>

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Melby, Dodgson & Tarrant. 2008. USA.	Kuvata länsimaalaisen hoitotyön opettajien opetuskokemuksia Itä-Aasian maissa.	Kvalitatiivinen. Fenomenologinen Hoitotyön opettajat (n=8). Haastattelu.	Neljä esiin noussutta teemaa: 1. erilaiset odotukset (odotukset/todellisuus eivät kohdanneet, toisessa kulttuurissa eläminen koettiin haastavaksi odottamattomalla tavalla, kulttuurien ristiriita johti väärinkäsityksiin, osa uskoi tehtävänsä olevan tietoisuuden lisääminen koskien kulttuurisia eroavaisuuksia), 2. Expatriaatti-kokemuksen “hinta” (emotionaalinen, fyysinen, moraalinen ja henkinen panos/menot kuten masentuneisuus, uupuneisuus, stressi, vaikeus elää arkea toisessa kulttuurissa, apua ei koettu saatavan riittävästi, kielimuuri, kommunikaatio-ongelmat,), 3. sillan rakentaminen pedagogioiden välille (koulutusjärjestelmän erot kuten opetuskäytännöt, opiskelijoiden arviointi ja opettajan roolin erilaisuus johti turhautumiseen ja ponnisteluihin), 4. mukautuminen ja tarkoituksen löytäminen (ajatusten ja tekojen oli viimein kohdattava henkilökohtaiset tarpeet ja koko kokemukselle löytyi tarkoitus/merkitys, kokemus muutti heitä). Kulttuurienväliset kokemukset ovat merkittäviä opettajille ja opiskelijoille, mutta myös haastavia odottamattomalla tavalla joka vaatii henkilökohtaista kasvua ja itsereflektiota.
Määttä & Lepp. 2010. Ruotsi.	Kuvailla hoitotyön opettajakunnan kokemuksia kansainväliseen vaihto-ohjelmaan. osallistumisesta.	Kvalitatiivinen, kuvaileva, fenomenografia. Hoitotyön opettajat (n=7) yliopistossa Ruotsissa, jotka olivat osallistuneet IEP: hen (International Experience Program). Kaksi fokus-ryhmähaastattelua.	Tietyillä persoonan piirteillä kuten kiinnostus ihmisiä kohtaan, joustavuus ja avoimuus, kyky nähdä kielimuuri ylitettävänä olevana, oli merkitystä/ etua uudessa tilanteessa selviämisessä. Siirtymävaihe vie aikaa: Siirtymä nähtiin prosessina, jossa Opettajakunta käy läpi muutoksen ja kasvaa paikallisesta maailmanlaajuiseksi opettajaksi. Vaiheet ovat: olla ulkopuolinen/vieras, tutustua uuteen kulttuuriin, hankkia syvällisempää ymmärrystä ihmisyydestä. IEP lisää tietoisuutta erilaisuudesta ja erilaisuuden ymmärtämisestä. Kansainvälinen opettaminen: Kansainvälisten kokemusten käyttäminen opetuksessa, sisällyttää kulttuurisenvähemmistöä edustavien opiskelijoiden kulttuurisia kokemuksia opettamiseen.

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Määttä & Lepp. 2010. Ruotsi. Jatkuu			Kansainvälisten kokemusten kautta saadun tiedon siirtäminen ja integrointi opetukseen kotimaassa. IEP rohkaisee opettajia reflektomaan itseään, muutosprosessiaan ja kokemusten sisällyttämistä kaikkeen opetukseen ja oppimiseen. IEP: n avulla lisätään kulttuurisen sensitiivisyyden kehittymistä,
Svensson & Wihlborg. 2007. Ruotsi.	Kuvailla opettajien käsityksiä ja kokemuksia kansainvälistymistä peilaten poliittisten asiakirjojen suosituksiin.	Kvalitatiivinen tutkimus. Hoitotyön opettajat (n=18), joilla on vahva kiinnostus koulutuksen kansainvälistymisasioihin. Tarkemmin analysoitiin (n=9). Puolistrukturoitu haastattelu tutkimus.	Opettajien käsitykset ja ymmärrys kansainvälistymisestä hoitotyön opettamisessa ja opetussuunnitelmassa erosivat toisistaan paljon. Opettajien mielestä kansainvälistymiseen kuului humanismi ja demokratia ja holismi (ihmisten tasa-arvoinen kohtelu, kv lisää ihmisten kapasiteettia toimia yhteistyössä) sekä relevanttien henkilökohtaisten kv-kokemusten käyttäminen opetuksessa. Opettajien mielestä interkulttuurisen osaamisen kehittäminen kuului kansainvälistymiseen. Heillä oli positiivinen asenne kv sisällyttämiseen koulutuksessa. Kansainvälistyminen interkulttuurisena kompetenssina oli heidän henkilökohtaisia kokemuksia muista maista ja kulttuureista sekä tietoa terveydestä ja terveydenhoidosta muissa maissa. Henkilökohtaiset kokemukset ja tiedot esim. omasta ulkomailla asumis- ja opettamisajasta: kerrotut tarinat ja tapaukset, esseiden kirjoittaminen, kulttuurinen näkökulma/keskustelu luokkahuoneisissa, kv-vierailijoiden käyttäminen. Kv on interkulttuurista ymmärtämistä ja tietoisuutta siitä. Kv sisällyttäminen opetukseen perustuu enemmänkin opettajien henkilökohtaisiin kokemuksiin kuin opetussuunnitelmaan. Paikallista jaettua ymmärrystä/ kollektiivista ymmärrystä kv-kulttuurista ei ole olemassa > tarve tämän kehittämiseksi olisi. Kv-vaihtoon lähtevien opiskelijoiden valmistautuminen; keskustelu tulevasta. Edistämällä humanistista ajattelutapaa ja toimintaa stimuloimalla trans- ja sosiokulttuurista näkökulmaa kv- asioissa.

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Svensson & Wihlborg. 2007. Ruotsi. Jatkuu			Tietämys opettajakollegoiden kv-vahvuuksista > käytetään heidän ammattitaitoaan. Auttaa vaihto-opiskelijoita ulkomaille lähdössä ja opastaa heitä harjoittelussa. Näkivät kansainvälistymisen koulutuksessa henkilökohtaisena opetus- ja kehitystyönä. Myös osana koulutusta: kurssit jotka sisälsivät kv-asioita. Joillakin oli erityisiä kv- vastuualueita kuten kehittää kv-terveyteen ja transkulttuurisiin aiheisiin liittyviä kursseja. Opettajat eivät välttämättä tienneet miten muut opettajat sisällyttivät kv opetukseen. Kv asioista innostuneet opettajat kokivat olevansa eristäytyneitä innokkuudestaan aiheita kohtaan.
Walsh & DeJoseph. 2003. USA.	Tunnistaa keskeisiä opiskelijoiden ja opettajien kokemuksia, joilla on vaikutus kulttuuriseen kompetenssiin kehittymiseen hoitotyössä.	Kvalitatiivinen tutkimus Opiskelijat (n=10) ja opettajat (n=2), jotka osallistuivat kokemusvaihtoon Väli-Amerikassa Kolme haastattelua ja päiväkirjamerkinnät.	Osallistujien kokemukset jaoteltiin teemoihin: 1. ulkopuolisuuden tunteen kokeminen, joka tuli esiin elämisessä vieraassa yhteisössä. Tietoisuus omasta etnosentrismistään ja ymmärrys konflikteista, joita vähemmistöt ja maahanmuuttajat kokevat USA:ssa lisääntyivät. Kielimuuri ja kommunikaatio-ongelmat lisäsivät ulkopuolisuuden tunnetta. 2.“olin jo hoitaja:” Opiskelijoiden alkuvaiheen pelko tuntematonta kohtaan muuttui kokemuksen myötä vähitellen pätevyyden tunteen kokemiseksi. 3. “maailmankatsomuksen lisääntyminen”.: näkivät elämän ympärillään eri lailla, ja kokivat muutoksen itsessään, auttoi näkemään eron köyhän ja hyvinvoivan yhteisön välillä. Lyhytaikainen kv-vaihto on hyödyllinen parantamaan opiskelijoiden ja opettajien tietoisuutta globaalista /maailmanlaajuisesta yhteisöstä. Osallistujat kokivat sekä henkilökohtaista että ammatillista kasvua kg-kokemusvaihdon myötä. Kokemusvaihto lisäsi lyhytaikaista itseluottamusta ja kykyä toimia hoitajana.

Tekijät, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Wihlborg. 2004. Ruotsi.	Kuvailla, miten opettajat kokivat ja ymmärsivät kansainvälistymistä opetustyössä.	Kvalitatiivinen tutkimus Hoitotyön opettajat (n=60). Survey, jossa suljettuja ja avoimia kysymyksiä.	<p>Opettajat kokivat ja ymmärsivät kansainvälistymisen kahdella eri tapaa; joko organisaation tai koulutuksen perspektiivistä.</p> <p>Organisaatiolähtöinen näkökulma: Ajattelivat kv: n olevan: tärkeä osa koulutuksen sisältöä ja tavoite korkeakouluissa, Kv oli heidän mielestään formaaleja käytäntöjä, kuten luoda tietoa vaihtosäännöistä ja kv-vierailuja muissa oppilaitoksissa tai yliopistoissa, opiskelija / opettaja vaihto-ohjelmia ja tarpeena kehittää kv- suhteita työssään. Kansainvälistymisen ymmärtämistä vahvistetaan yhdistämällä se opetukselliseen teorian tietoon.</p> <p>Se oli myös koulutukseen liittyviä käytänteitä kuten opistopisteiden ja tutkintojen hyväksi lukeminen tai siirtäminen ja tunnistaminen valtioiden välillä Heidän mielestään opettajien tulisi katsoa asioista globaalista näkökulmasta, eri maiden kirjallisuuden ja tietoa transkulttuurisesta hoitamisesta tulisi saada lisää. Koulutuksellinen näkökulma: Kv on opettajien omia kokemuksia muista maista ja kulttuureista. Kv koostuu faktoista ja ylipäätään elinoloista maiden välillä.</p>

Liite 2. Osallistumispyyntö tutkimukseen.

Hyvä Hoitotyön opettaja,

Opiskelen hoitotiedettä Tampereen Yliopistossa ja teen pro gradu-tutkielmaa hoitotyön opettajien työn kansainvälisyydestä. Tutkimukseni tarkoituksena on kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tutkimusaineisto kerätään haastatteluilla, jotka nauhoitetaan.

Tutkimukseen on saatu tutkimuslupa X- oppilaitoksesta. Osallistuminen on vapaaehtoista ja antamasi tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Henkilöllisyytesi ei tule esiin missään vaiheessa tutkimusta. Voitte vetäytyä tutkimukseen osallistumisesta missä vaiheessa tahansa. Aineistoa käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti ja asianmukaisesti. Tutkimuksen arvioitu valmistumisajankohta on kevät 2016.

Pyydän ystävällisesti apuunne tutkimuksen toteuttamiseksi. Hoitotyön opettajana olette paras asiantuntija jakamaan tietoa aiheesta ja osallistumalla voitte olla avuksi aihe-alueen tutkimustiedon lisäämisessä.

Tutkimuksen tuottaman tiedon avulla voidaan antaa suosituksia ja kehittämisohjeita kansainvälisen opetustyön ja kurssien kehittämiseen. Lisäksi tuotetun tiedon avulla voidaan kehittää ja parantaa hoitotyön opettajakoulutuksen koulutusohjelmia sekä opetussuunnitelmia.

Jos haluatte osallistua tutkimukseen, ottaisitko ystävällisesti minuun yhteyttä sähköpostitse. Toteutan haastattelut talven 2015- 2016 aikana. Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, voit lähettää sähköpostia tai soittaa minulle. Tutkimukseni ohjaajina toimivat TtT, professori Eija Paavilainen ja Ft, Dosentti Jari Kylmä.

Kiitos yhteistyöstä,

Susanna Syynimaa
Terveystieteiden opettaja, Työterveyshoitaja, TtM-opiskelija

Liite 3. Kirjallinen suostumus haastateltavaksi.

SUOSTUMUS HAASTATELTAVAKSI

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata kansainvälisyyttä hoitotyön opettajien työssä heidän näkökulmastaan. Tavoitteena on tuottaa kuvailevaa tietoa kansainvälisyydestä hoitotyön opettajan työssä.

Kyseessä on Pro-Gradu tutkielma, joka liittyy opintoihini Terveystieteiden yksikössä, Tampereen Yliopistossa. Aineisto kerätään haastattelemalla hoitotyön opettajia talven 2015-2016 aikana. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voitte missä vaiheessa tahansa keskeyttää osallistumisenne. Henkilöllisyytenne pysyy salassa koko tutkimuksen ajan. Tulokset raportoidaan niin, että haastateltavia ei voi tunnistaa.

Avustanne kiittäen,

Susanna Syynimaa
Terveystieteiden opettaja, Työterveyshoitaja, TtM-opiskelija

Suostun haastateltavaksi ja annan luvan käyttää haastattelua yllä mainitun tutkimuksen aineistona.

Paikka & Pvm

Allekirjoitus ja nimenselvennys

- Mitä mielestäsi on kulttuurinen kompetenssi?
Mitä mielestäsi on monikulttuurisen hoitotyön asiantuntijuus

Ovatko nämä em. käsitteet mielestäsi yhteydessä kansainvälisyyteen, jos ovat, niin miten?

2. Hoitotyön opettajien kokemukset työn kansainvälisyydestä

Kerro kokemuksistasi liittyen työsi kansainvälisyyteen.

Henkilökohtaiset haasteet

Millaisia henkilökohtaisia haasteita kv on tuonut työhösi?

Ammatilliset haasteet

Millaisia ammatillisia haasteita kv on tuonut työhösi?

Oppilaitokseen liittyvät haasteet

Millaisia oppilaitokseen liittyviä haasteita kv on tuonut työhösi tai työpaikallasi?

Henkilökohtainen kehittyminen

Miten koet kv:n vaikuttaneen henkilökohtaiseen kehittymiseesi?

Ammatillinen kehittyminen

Miten koet kv:n vaikuttaneen ammatilliseen kehittymiseesi?

3. Kansainvälisyyden kehittäminen hoitotyön opettajan työssä

Miten kv: ttä hoitotyön opettajan työssä voitaisiin kehittää?

Millaisena näet tulevaisuudessa kv:n roolin hoitotyön opettajan työssä?

Haastattelun lopettaminen

Haluaisitteko vielä lisätä tai sanoa jotain?

Haluaisitteko kysyä lisää tutkimuksesta?

Tuntemukset

Kiitokset!

Kv=kansainvälisyys